

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

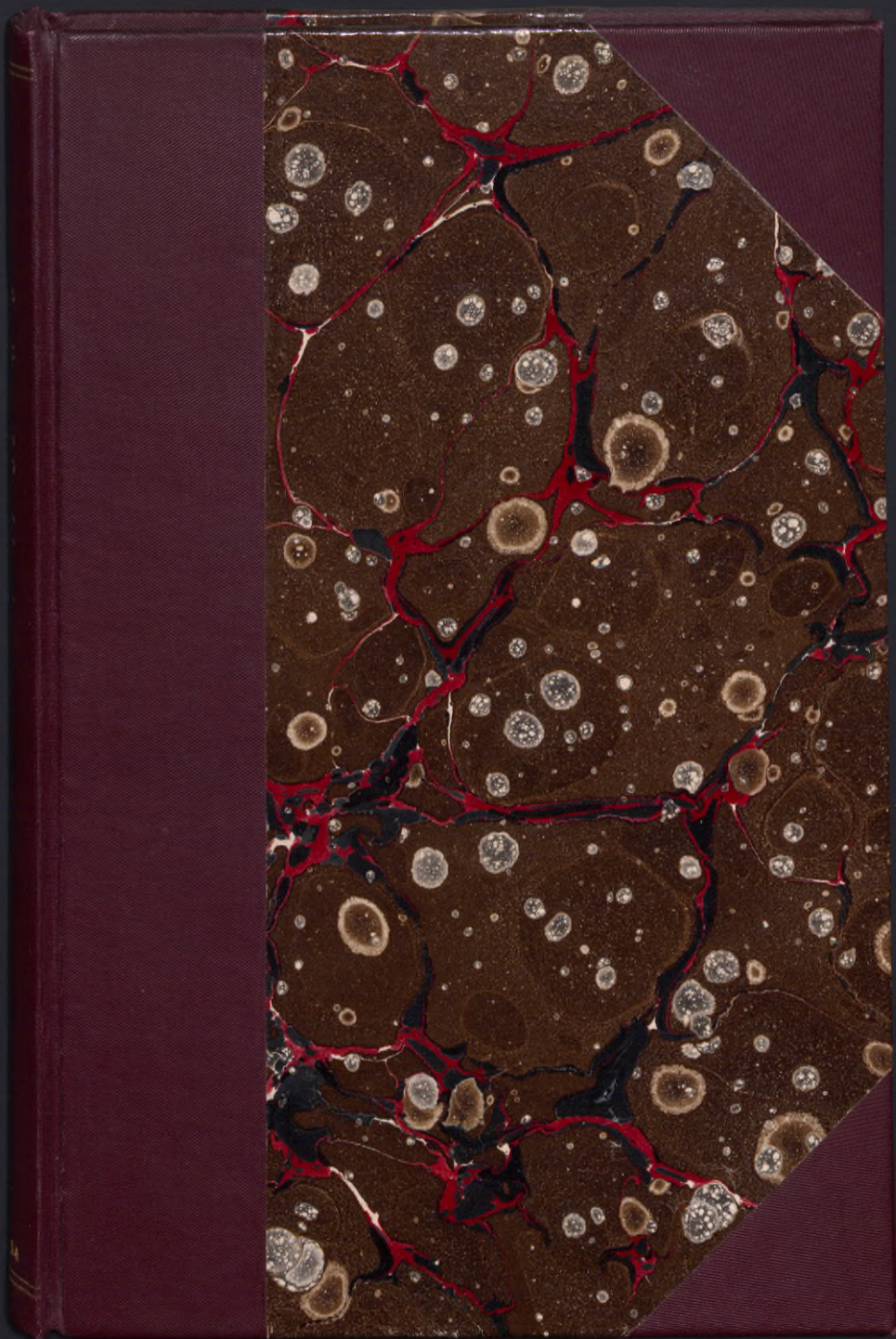
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

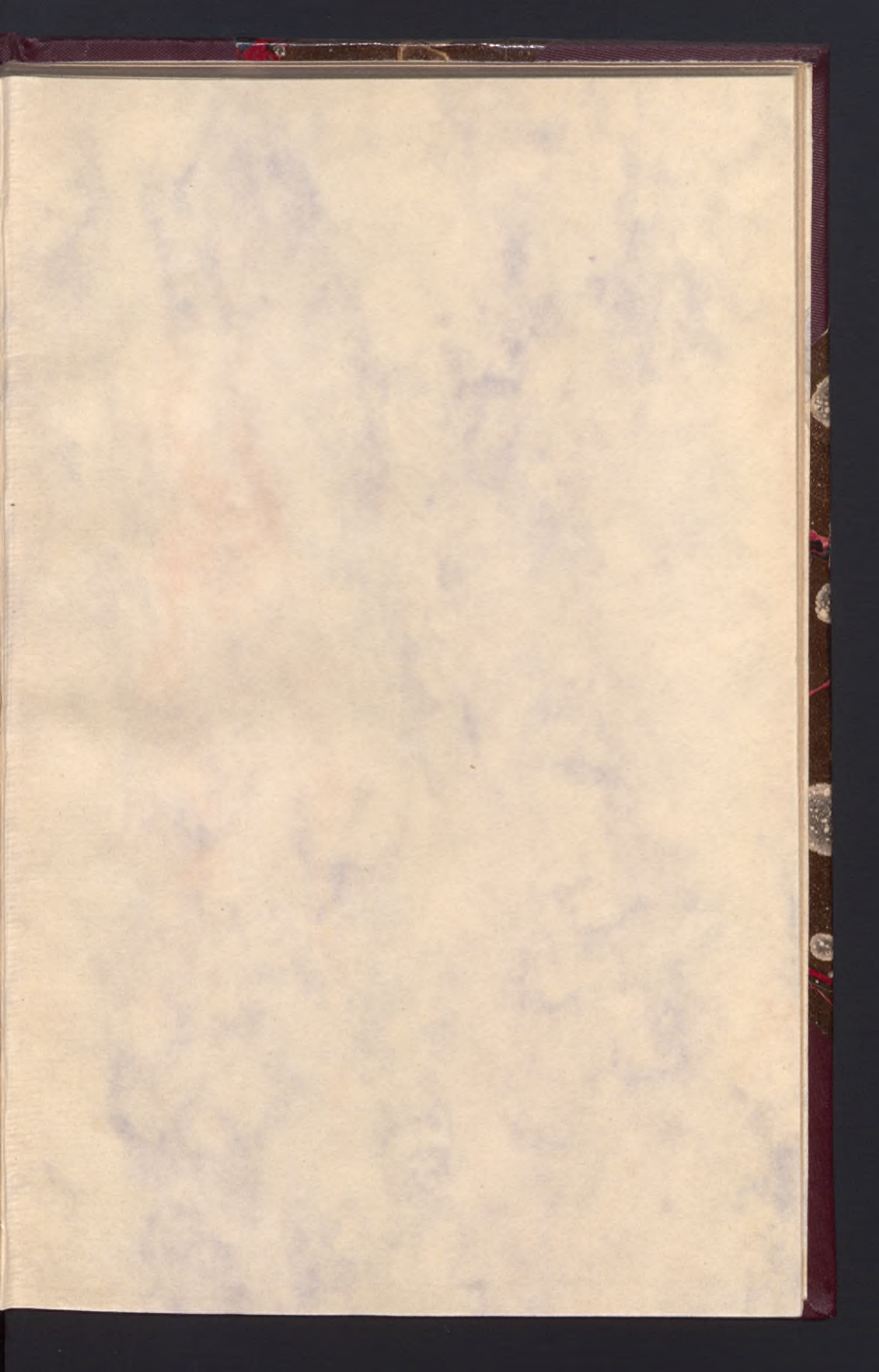
UPPSALA
UNIVERSITET

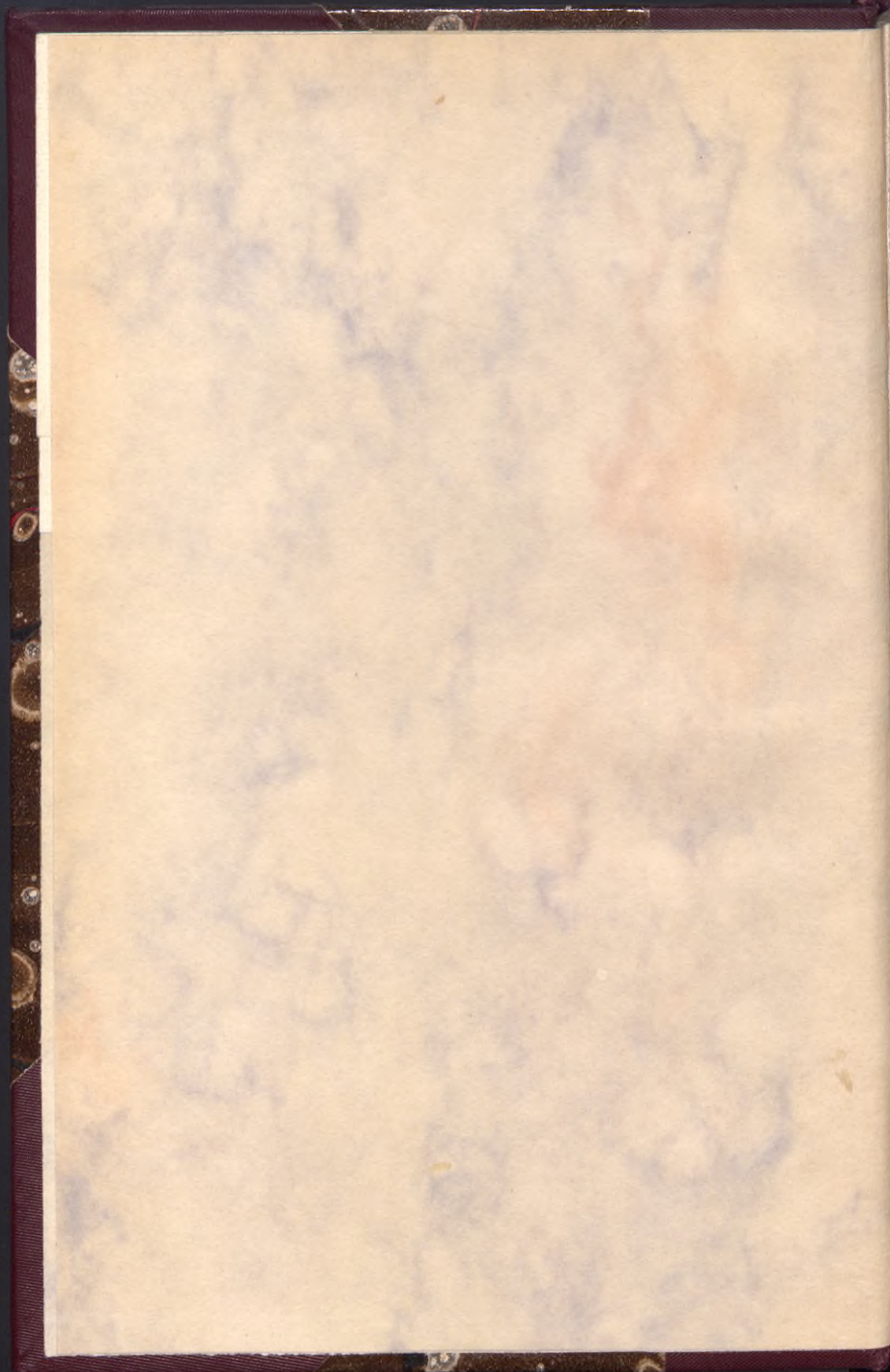

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

Lit.
So.

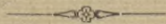

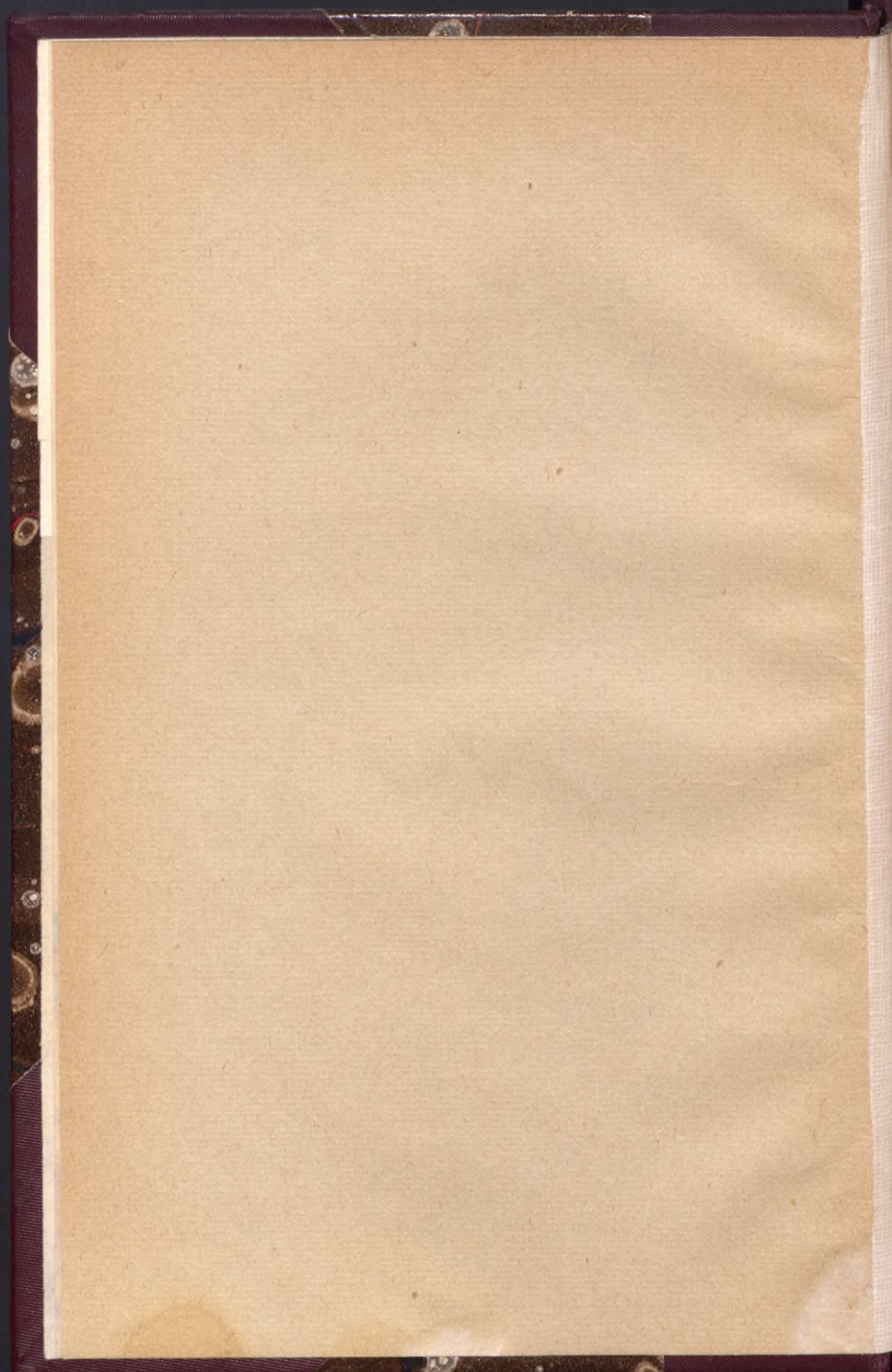
I FIENDEHAND
OCH
FIENDELAND

BERÄTTELSE FRÅN RYSKA HEMSÖKELSEN PÅ
GOTLAND ÅR 1717

AF

ALGOT SANDBERG

I FIENDEHAND

OCH

FIENDELAND

BERÄTTELSE FRÅN RYSKA HEMSÖKELSEN PÅ

GOTLAND ÅR 1717

AF

ALGOT SANDBERG.

VISBY,
GOTLANDS ALLEHANDAS TRYCKERI,
1894.

So. 36
157.

1. THE END OF THE ROAD

THE END OF THE ROAD

I

År 1717 artade sig till att blifva oår på Gotland, likasom föröfrigt i allt Sveriges land. Det hade varit knappt med utsädet om hösten och dessutom lågo tegarne till stor del obrukade. Der fans ej tillräckligt af folk att styra och ställa med jordbruket. Kriget hade tagit många af dem som blefvo öfver, sedan pesten några år förut skördat tusentals offer, ja grasserat till den grad, att t. ex. i Sproge socken nästan hela befolkningen dog ut, »så att de öfverlevande kunde få rum på en grafsten.» De gamle och kvinnorna, som lemnats kvar, sågo med suckan och ängslan, huru bygden var öde och folk-tom, och hvarje dag som kom kunde ju bringa dem budskap om nya pålagor och utskrifningar. Nu låg kungen i Lund, sedan han lyckligen blifvit befriad ur sin fångenskap hos hundturken. Hvem visste, hvad han kunde taga sig till? Allt det bästa hade han fått; snart förmådde man ej gifva mera. Der ingenting fans att taga, hade till och med läns-mannen förlorat sin rätt.

Men öfver allt detta dofva bekymmer, all denna tröstlöshet, all denna räddhåga för påhelsingar af den rysliga muskoviten, hvars härjningar man ännu hade i friskaste minne sedan två år förut, lyste sommarsolen fager och varm från en himmel så blå, som hade den varit en spegel för idel sällhet och lycka, och hafvet böljade gladt in mot stränderna, och måsarne flögo hvita och skrikande af lefnadslust öfver den blanka vågen.

Det var någon af de första dagarne i Juli. På de tegar, som blifvit besädda, stod rågen gles och grön, på vallarne hade den klena foderskörden just mejats och sommarluften fylles här och der af doften från det nyslagna höet.

Så var det ute på ägorna till Högstens gård i Gammalgarn. På en ängslott, som låg afsides från vägen inåt socknen, var gårdens folk sysselsatt med att räfsa ihop det korta, stripiga gräset. Der hördes intet muntert glam, ty der fans ingen frisk och glad ungdom med röda läppar och tindrande ögon, med brönta kinder och seniga armar. Ett par gummor och en hvithårig gubbe endast och en halfstor pojke, hvilkens oproportionerligt stora hufvud och slappa, pussiga drag utvisade, att han var mindre vetande, togo sakta och eftertänksamt fatt på arbetet. Man hann nog med det ändå, innan mör Anna kallade till aftonvarden. Man måste till och med hvila en stund då och då för att det icke skulle blifva slut allt för tidigt.

Det gamla slätterfolket hade satt sig på dikeskanten, medan pojken med det stora hufvudet gått till en närbelägen brya för att hemta vatten åt dem. Då kom en underlig figur stultande öfver tegarne bort ifrån landsvägen. Han gick på träben och

hade blott en hand. Hans skägg var tofvigt, hans ansigte svart af smuts och hans kläder voro bara trasor. Männen var en af kungens afdankade krigare. De lemmar, som fattades honom, funnos någonstädes på slagfälten kring Pultava. Hur återstoden af honom lyckats komma derifrån och hamnat här i hembygden, det utgjorde just invalidens aldrig sinande källa till mer eller mindre sanningsenliga berättelser, hvilka han gerna serverade hvem som ville höra på, blott han fick en bit groft bröd och om vintern en plats i spisen. Ty hem hade han icke. Den gårdslott, der hans far bott före kriget, låg nu öde. Buskar och snår växte kring den, husen hade fallit in, sedan fadern ryckts bort af pestilentien.

Men gubben, som satt på dikeskanten, var hans släkting och han plägade gerna helsa på honom, när han kom åt Gammalgarnshället. Annars hölls han för det mesta uppåt Norrland och Gothem. Han trufdes så bra i närheten af den värdige kyrkherren Nils Johansson Lutteman, som också varit en af kungens soldater och dertill prest vid öfverste Kruses kavalleri, der träbensmannen just hade tjänat, så länge han kunnat sitta på hästryggen.

Den gamle slätterkarlen lyfte långsamt på hufvudet mot den ankommande och inväntade tyst hans helsning, innan han svarade:

— Jaså, är du i socknen, Niklas. Det var allt en lång tid sedan jag såg dig.

— Åja, man springer inte så ledigt de många milen, skall jag säga.

— Och hvart skall du taga vägen?

— Dit den bär, tänker jag. Bara ute och ser

mig omkring. Ville se hur ni mädde, farbror. Ni har blifvit gammal, tycker jag.

— Håhå jaja! Vore det så väl slut med mig. Det är ingenting att stå efter att lefva, tycker jag. Fast en får väl tåla sig. Vet du något nytt, Niklas?

Niklas, med tillnamnet Pistol, antog en mäktig högtidlig min, så mycket detta kunde blifva synligt genom all smutsen, och nickade menande. När man i dessa tider frågade efter nyheter, visste en hvar, att det gälde kriget och intet annat än kriget. Det hade Niklas Pistol också fullkomligt klart för sig, ty han svarade:

— Jo, det kan nog hända det, farbror. Det lär allt braka lös igen nu hvad det gäller. Kungen ämnar klå ryssen, och det gör han rätt i, eller hvad?

-- Du mildaste himmel! -- suckade en af gumorna och började vagga fram och tillbaka -- skall det då aldrig bli slut med detta evinnerliga krig.

— Nej, mor -- sade träbensmannen med värdighet -- icke förrän kungen lagt alla fiender sig till en fetapall, som det står i skriften och som kyrkoherden hemma i Gothem säger. Moskoviten skall ha stryk för Pultava, ja det skall han, det säger magister Lutteman, och då är det säkert, kan ni lita på,

— Men tror du, att det är riktigt sanning den här gången? -- frågade gubben, som ej tycktes sätta fullkomlig lit till Niklas.

— Sanning! -- skrek denne häftigt. Sanning! Jag kommer just nu från Katthammarsvik, och der hörde jag med egna öron, att muskviten är på väg hit och att kungen skall möta honom här. Det blir lif, må ni tro.

Den gamle begynte darra.

-- Hörde du det i Katthammarsvik? Af hvem då?

-- Af Bengt Eliasson Örn, kungens kapare, ni vet. Han kom in med sin skuta i natt och han hade seglat om hela ryska flottan på vägen, så det är nog som det skall vara. En bra karl, den Bengt Örn. Hade muskoviterna fått fatt i honom, hade det nog varit godnatt med honom. De ha just inte skäl att älska honom så mycket.

-- Men att vi inte hört något — sade gubben.

-- Hur skulle ni kunnat det härborta i ändan af världen. Men nere i Östergarn må ni tro att de veta det. Käringarna lipa och karlarne, de ynkryggarne, gå och se slokörade ut. De kunna förstås inte begripa, att kungen kommer hit och hjälper oss. Det måtte vara en smal sak för honom att drifva hela muskovitiska flottan på flykten. Det har han gjort en gång förut, nere vid Stora Bält, ni vet, der han sa', att han aldrig ville ha någon annan musik än kanonkulorna.

Men de gamla tycktes ej alls lifvas af den karske träbensmannens tal. De sågo än mera förstämnda och förskrämda på hvarandra, och det dröjde en god stund, innan de suckat ut så mycket, att de kunde ånyo taga fatt på räfsorna. Ja, de tycktes till och med ha blifvit otörstiga af hvad de fått höra, ty de läto pojken vattenspanu stå orördt i diket, der Niklas Pistol slog sig ned och väntade. Han såg på solen, att snart var aftonvardstid inne och då skulle det passa bra för honom att följa med till Högstens och få sig ett mål i skrofvat, innan han stultade vidare. Han var ej heller sen att gifva tillkänna för de andra, att nu flaggade mor derhemma vid knuten med lakanet.

Då var den sista stacken på ängen också upp-

satt, och de gamla och den mindre vetande pojken, som fick bära räfsorna, begynte sakta vandra fram mot gården, följda af den alltjämt helt obesväradt pratande Niklas Pistol.

Mor Anna på Högstens var, äfven hon, gammal och grå. Mannen hennes och sonen hade pesten tagit, så att på sjetten året satt hon nu som enka på gården. Icke var den i dessa utarmade tider svår att sköta, men med den tämligen ringa hjälp hon kunde erhålla af de båda gummorna, gubben och pojken, hade hon ändå icke litet att bestyra.

Nu stod aftonvarden färdig på bordet i köket och den första, som slog sig ned utan vidare bjudning, var Niklas Pistol. Ingen sade något derom. Man delade gerna med sig af det lilla man ägde. Det fans ju så många, som hade ändå mindre!

Gästen var den enda talföra i sällskapet. Mor Högstens skulle naturligtvis höra detsamma, som Pistol berättat för husfolket. Då han som sin lifligaste öfvertygelse till sist uttalat, att det nog ej skulle dröja många dagar, innan de fingo en landstigning af muskoviten, suckade mor Anna och sade:

— Tänk, om jag skulle bli sanndrömd! Gud nådeligen bevara oss derifrån.

Niklas Pistol blef intresserad.

— Hvad är det hon snackar om drömmar, mor? — frågade han. Förtälj oss det på den goda maten.

— Ack nej — genmälte matmodern — det är för sorgligt. Men så är det; jag drömmer ofta sådana hemska ting, alltsedan fienderna voro här sista gången och jag såg deras framfart. Aldrig kan jag glömma hur de vildarne buro sig till hos vår stackars kyrkherre, som ännu försmäktar i fångenskap der borta någonstädes inne i Ryssland, fastän

jag har dock sport, att han skall hafva det någorlunda drägligt. Det fins visst också kristna menniskor bland muskoviterna.

— Nå, inte skall det i alla fall vara många — sade Niklas Pistol bestämdt, det kan jag då bedyra. Kossackerna till exempel äro då riktiga afgrunds-foster, och det skulle allt vår kung till för att späka dem, skall ni tro. Jaha . . . hm . . . hur var det nu med den der drömmen, mor Högstens?

— Å, det var i nättres. Jag tyckte att jag såg en hel hop med skäggiga karlar, beväpnade med långa spjut, komma rusande vägen fram. Så fingo de syn på gården här och sprungo in på planen och begynte väsnas det värsta de kunde. Jag blef så rädd, att jag icke visste till mig, utan gömde mig bakom dragkistan inne i kammaren. Der satt jag darrande och varnade hur ett af odjuren satte en fackla nära väggen, och snart stod hela stugan i ljus låga. Då begynte jag skrika och sprang ut. Karlarne de bara skrattade åt mig och en tog sitt långa spjut och rände det i bröstet på mig. Jag riktigt kände, hur det skar och jag såg blodet välla fram, men de grymme männen endast skrattade alltjämt. Jag ropade på hjälp, men förgäfves . . . jo, du Cecilia kom ju in till mig och frågade, hur det var fatt.

— Ja, ni vojade er så svårt i sömnen, mor, så jag hörde det hit ut i köket — sade den ena af de båda gamla kvinnorna, och jag förstod att maran red er.

— Ja visst — bekräftade Niklas Pistol — slikt skall man förresten icke alls fästa sig vid. Si jag tror nu aldrig på drömmar. Dagen innan de fördömda muskoviterna sköto benen af mig med sina

granater, drömde jag, att kungen sjelf kom och klapade mig på axeln och sa: »Du är en rask gosse, Pistol, och du skall bli korpral i morgondag.» Jo, nog slog den drömmen in alltid! Så der ser män, att det är ingenting att fästa sig vid.

— Ni tar allting så lätt ni, Pistol — genmälte mor Anna — och det är väl så krigarens sed, kan jag tänka. Men jag har länge haft känningar af att någon olycka skall komma. Än är det nog icke slut. Vår herre har nog flere pröfningar åt oss. Jaså, ni sade, Pistol, att Bengt Eliasson har kommit in till Katthammarsvik? Det är en oförvägen sälle, må jag säga. Men nog är det gudlöst med dessa kaperier, som gå ut öfver både oskyldiga och skyldiga.

— Gudlöst? Det var då också ett tal — sade Pistol något högdraget. Eliasson har ju konungens eget bref på att han har rätt i sitt görande och låtande. Och sådant läder skall sådan smörja ha. Om han kunde kapa åt sig hvarenda muskovitisk skuta på Östersjön, gjorde han minsann en välgerning både för Gud och menniskor. Det är länge sedan han var i hamn nu. Jag fick icke mycket tid att tala vid honom . . . jag hade så brådtom, förstår ni, och han skulle förresten — det är klart det — genast upp till Ganne för att helsa på tösen sin.

— Ja, jag kan ändå inte säga annat än stackars Majken — fortfor mor Högstens. Bengt Eliasson var en bra och duktig gosse, men sedan han kom att heta Örn och börja med sitt rysliga handtverk, önskade jag verkligen att Majken inte mer ville bry sig om honom. Vi äro som litet slägt, ser ni, Pistol, och jag tycker så mycket om tösen.

— Och grann är hon så det förslår — sade Niklas Pistol med öfvertygelse. Jag såg henne här-omdagen. Hvilka ögon hon har, mor Anna, och hvilken växt sedan! Herre Gud, den som vore i Eliassons kläder! Hon är ackurat som den der muskovitiska grefvinnan Kröningsmarck, som försökte kollra bort hufvudet på våran kung. Fastän det lyckades då rakt inte. Han sa: »Gack bort ifrån mig, satanas!» och svängde om på klacken så sporrarne klirrade och Kröningsmarekskan fick stå der med lång näsa. Si hon var utskickad af tsar Peter, det vackra, leda lilla odjuret. Men kung Karl var dem båda två för slug. Hon fick nöja sig med kungen i Polen, som var så stark, att han kunde bära henne på sin lillfingersnagel. Nej, mor Anna, inte skall ni beklaga Majken. När kungen bara riktigt fått klå muskoviten ordentligt, blir Erik Örn ståthållare på något slott, och då kommer vackra Majken att må som perla i guld.

— Håhå jaja, vi ha inte sett det der än.

— Jaså, ni tror inte, att kungen...? Förlåt mig, mor Högstens, tacksam är jag för välfägnaden jag fått, men säger ni någonting om kung Karl, då går jag genast; det tål jag rakt inte.

— Bevare mig från att klandra öfverheten, men man kan väl få ha sina tankar. Och det säger jag, att Bengt har då blifvit en helt annan människa sedan han fick kungens bref, såsom ni kallar det, Pistol. Gifve Gud, att han icke måtte bringa Majken i olycka.

— Ja, och bevare oss Herran allesammans från olycka både i denna natt och derefter ock — sade den gamle gubben, i det han knäppte sina händer.

— Amen! — svarade gummorna.

Niklas Pistol förstod, att det var slut med prata för aftonen, hvarför han reste sig och tog sin käpp.

— Jag får väl ligga ute i ladugården, mor? — sade han.

— Gerna, Pistol — svarade enkan; annars kan ni nog stanna härinne.

— Å nej, jag går dit der jag är van. Godnatt och tack. I morgonbittida flyger jag i väg med solen. Jag tänkte knalla af inåt Kräklingbo till Tjengvide, om det bär så till.

Högsommaraftonen var klar och ljus. De gamla inne i stugan hade dock ej sinne för dess skönhet. De lade sig att sofva från alla bekymmer för framtiden, som föreföll dem mörk och hotande. Men Niklas Pistol satte sig på en sten utanför ladugården, der de båda korna — de enda som funnos kvar — då och då gáfvo upp ett råmande, som besvarades af några fårs bråkande. Det störde dock ej hans tankar, som aldrig besvärade sig med att grubbla öfver hvad som skulle komma, utan fast hellre sysslade med de dagar som farit och hvilka voro så rika på minnen för träbensmannen, sorgliga och glada om hvarandra. De förra motade han dock gerna undan; de senare vred och vände han på, idisslade dem, till dess att de antogo de mest gigantiska, fantastiska former.

II

Det var ingalunda ovanligt under dessa af krig fyllda tider, att de stridande monarkerna gäfvotiga sjömän kaparebref, på grund af hvilka de ägde rätt till idkande af hvad man nu skulle kalla helt enkelt sjöröfveri. Den tiden var dock uppfattningen en annan. Kaparne betraktades visst icke såsom nidingar, utan hade tvärtom ganska stort anseende.

Konung Karl hade följt andras exempel i detta fall, och från svensk sida ej mindre än från rysk drefvos i ganska vidsträckt grad kaperier på Östersjön.

Bengt Eliasson, med tillnamnet Örn, var en sådan med konungens bref försedd fribytare. Född och uppfostrad vid hafvet i Östergarns socken, hade han från tidigaste år plöjt vågorna; vid några och tjuguar års ålder hade han fått egen skuta, med hvilken han hufvudsakligen förde kalk från ugnarna på östra kusten till hamnarne på svenska fastlandet. Han var en djärf och oförvägen ung man, och när han börde talas om, hur den ena skepparen efter den andra gick i konung Karls tjenst, grep honom begäret att följa dem. Hatet mot fienden i Öster var stort. Bengt Eliasson hade ett par år förut, vid ryssarnes första landstigning i Östergarn, då den vördige prosten Neogard blef bortförd i fångenskap.

med sjudande hätskhet åsett deras framfart och hade svurit dem hämd. När han därför kort efter anlände till Stockholm med sin kalklast, fullföljde han sitt redan fattade beslut. Han lät förbygga och utrusta sin snabbseglande skonert till kaparefartyg och skaffade sig fribytarebref. Då han ånyo lemnade Mälarskären, fans icke ett stoft kvar i rummen af den hvita kalken. Den nya krutdurken deremot var ganska väl försedd.

Dessa fribytare voro icke alltid så nogräknade i fråga om sitt byte. Det lif de förde gjorde dem ofta vildsinta och roflystna och understundom kunde det nog hända, att den svenske krämarens skuta fick dela ödet med muskovitens fartyg. Men dylikt hölls hemligt så mycket möjligt.

Till Bengt Örn's heder må dock nämnas, att han aldrig gjort sig skyldig till dylika bragder gent emot sina egna landsmän. Så mycket klippskare var han, då det gälde fienden. Han låg för det mesta uppåt Ålands haf, vågade sig då och då öfver ända under ryska kusterna och gjorde ej så litet byte. Hans besättning bestod till största delen af gotlänningar från kustsocknarne, djärfva och äfventyrslystne som den unge kaparkaptenen sjelf, och mellan arbetet förde de, när vindarnes fader ej lade hinder i vägen, ett lustigt lif.

Nu hade Bengt Örn med sin skonare »Falken» kommit in till Katthammarsvik, såsom Niklas Pistol berättat. Att träbensmannen hade haft för brådt om för att kunna språka an kaparkaptenen riktigt grundligt, det var nog litet skryt. Mera sant var hans andra yttrande att Bengt Örn hade hastat upp till Ganne gård så snart »Falken» kastat ankar. Ty dit drog honom hjertat.

Der bodde nämligen den unga, vackra Maria Elisdotter, vanligen kallad Majken. Hon var kusin till Bengt Örn och som barn hade de vuxit upp tillsammans, ehuru Bengt var några år äldre än Majken. Och, som det ofta plägar gå, när Majken vuxit ur barnskorna och ungmöns barn begynte knoppas och när Bengts kraftiga läppar började skuggas af mörkt skägg, då märkte de båda, att barndomsvänskapen förbyttis i en annan, starkare och mera eldig känsla, då förstodo de, att de älskade hvarandra.

Majken var en grann och ståtlig flicka. I hela pastoratet fans icke hennes make. Hennes gestalt var hög och smidig, hennes ansigte så utmanande vackert med de mörka ögonen och det bruna håret. Hennes inre stod i samklang med hennes yttre. Hon var af en stolt och beslutsam karaktär, fri från allt pjunk, och det kan nog hända, att hennes beundrande tal mången gång om konung Karls käcke kapare icke varit utan sin inverkan på Bengt Örns beslut att sälla sig till deras frivilliga krigarflock. När Bengt första gången kom in i Katthammarsvik med sin nästan på örlogsviis utrustade vackra skonare och han med en dundrande salut helsade hembygden, då tindrade skön Majkens granna ögon, der hon stod på stranden och såg, hur hennes kaparkaptens lät sätta sig i land af sina käckt roende gossar.

— Bra, Bengt — sade hon och tryckte varmt hans hand. Det gläder mig att också du vill tjena kungen!

Hon var viss på, att Bengt i sinom tid skulle få sin belöning, en belöning som kanske blefve större än hon någonsin vågade drömma om. Då visste hon, att hon skulle få vara med att dela den, ty på sin kaparekaptens känslor litade hon oryggligt.

Om sålunda Majken var lycklig öfver den vändning hennes trolofvades öde tagit, var det ingalunda förhållandet med hennes föräldrar. De höllo också af Bengt och deras tanke gick aldrig åt det hållet som mor Högstens, det vill säga att Majken skulle göra slut med sin fästman, men de fruktade för sin dotters framtid och önskade af allt hjerta, att Bengt skulle afstå från sitt farliga yrke. Men att bedja honom om något sådant visste de nog vara fåfängt, då de ej hade Majken på sin sida.

Bengt Örn hade legat kryssande uppåt Gotska Sandön, på spaning efter något af fiendens fartyg, då han helt plötsligt hade vid horisonten upptäckt flere seglare. När de kommo närmare, kunde han lätt urskilja dem såsom muskovitiska fregatter. De voro, enligt hans beräkning, minst tolf eller femton stycken. Försigtigt höll han sig undan. Det var icke värdt att komma i farvattnet för dem. Ehuru de på grund af vindarne lågo likasom han på kryss, förstod han snart att det gälde en expedition till svenska kusterna, och genast flög då hans tanke hän mot hemmets strand. Der hade han, som sagdt, förut en gång upplefvat en landstigning af de hatade fienderna, och hvem visste om de ej ånyo kunde göra en påhelsning der?

Denna tanke lemnade honom ej. Han beslöt att gifva en varning och så satte han kursen på Östergarn. Hans lilla skonare seglade ojämförligt mycket bättre än de ryska kolosserna och därför var det en lätt sak för honom att få ett godt försprång.

Den underrättelse han medförde väckte allmän uppståndelse i Östergarn. Du milde Gud! Skulle! verkligen de förfärliga muskoviterna komma igen

Nyheten spred sig så hastigt det var möjligt bland den glesa befolkningen, och kvinnorna begynte gråta och voja sig. Karlarna voro i många fall icke bättre. De visste, att på motstånd var föga att tänka. De voro utan pardon prisgifna, allesammans, åt fienderna.

Bengt Örn hörde all denna klagan med rykad panna och sammanpressade läppar. Han förstod ock, hvad ett muskovitiskt infall i den alldeles försvarslösa landsändan hade att betyda. Det gälde att rädda sig den som kunde. Först och främst hans Majken.

Sedan Bengt Örn helsat på Majkens föräldrar och som han tyckte länge nog lyssnat till deras klagolåt, gaf han Maria en vink att följa sig. De gingo ut och ned i en lummig äng ett stycke från gården, der de ofta suttit tillsammans tillförene. Kaparkaptenen höll sin starka arm lindad om Marias smärta lif.

— Du tror således, att muskoviterna voro på väg hit? — frågade Maria helt lugnt.

— Ja, svarade kaparkaptenen. Om de inte alldeles hade för afsigt att styra hit till Östergarn, gälde det nog ett strandhugg på våra kuster i alla fall. Men de ha varit här förut, och det lönade sig icke så illa. Det är nästan som om en aning sade mig att vi i morgon ha dem här, och därför har jag kommit.

— Vi? Du tänker väl ej ligga kvar och invänta dem, Bengt? För Guds skull, jag ber dig, ingen dumdristighet. Det vore ju att sticka hufvudet i galgen. Nej, Bengt, nu då jag sett dig och du gifvit mig en kyss, får du allt lätta ankar igen. Du tjenar icke kung Karl med att blifva tagen

som en råtta i fällan — och icke gör du mig någon glädje dermed heller.

Hon såg på honom med sina stora, eldiga ögon. Kaparkaptenen drog henne häftigt intill sig och kysste henne gång på gång.

— Hvilken härlig flicka du är Majken! — utropade han. Nej, aldrig skall muskoviten taga mig så länge de der ögonen och läpparne äro mina. Jag tänker visst icke ligga kvar här många timmar. Men när jag går, vill jag ha dig med.

-- Mig? Är du tokig, Bengt!

— Nej — svarade denne — men jag kan ej sticka till sjös och veta dig vara utsatt för de afgrundsandar, som kanske komma hitöfver. Ingenting kan jag ju göra för att hindra dem från att landa, men hvad jag kan, det vill jag ock utföra: bringa dig i säkerhet.

Maria skakade på hufvudet.

— Du inser väl, Bengt, att det är en omöjlighet. Far och mor skulle aldrig tillåta något sådant, och jag vill det föröfrigt icke heller.

— Du måste, Majken!

-- Nej! Hvad har jag att frukta? Låt dem taga vår egendom, oss göra de säkerligen intet ondt.

Bengt Örn skrattade bittert.

-- Jag tycker du borde känna dem tillräckligt att veta, att de ej hysa försyn för någonting. De gamla är jag ej så orolig för, men för dig . . . för dig . . . Du är så . . . så . . .

— Hvad är jag? — frågade Maria med ett leende.

— Du är så härligt vacker! — bröt kaparkaptenen ut — och jag vill ej att en muskovit skall se på dig en gång.

Maria skrattade.

— Ja, du skrattar — fortfor Bengt Örn — men det borde du ej göra. Du borde hellre följa med mig bort. Tag de gamla med dig, om du vill, men härifrån måste du.

— Se så, lugna dig nu, min häftige Bengt. Jag är ej rädd för muskoviten, och det kan du föröfrigt vara öfvertygad om, att så snart vi skulle få se skynten af honom, spänna vi för russen och gifva oss i väg inåt ön. Det tror jag är säkrare än att vara ombord på »Falken». Derför skall du slå de der tankarne ur hågen, Bengt.

Men kaparen tycktes ej vara sinnad derför. Upprepade gånger bestormade han sin trolofvade med böner. Han hotade till och med att ligga kvar med »Falken» i Katthammarsvik, om hon ej gjorde honom till viljes. Det halp dock intet. Maria sade:

— Intet sådant tal, Bengt. Du går till sjös, om du har mig kär och ej vill göra mig både ledsen och ond. Du vet mycket väl, att det aldrig skall lyckas dig att få far och mor från gård och grund ut på sjön och ensam följer jag dig icke . . . förrän jag blir din hustru, Bengt, och det är jag icke ännu. Alltså beger du dig af det fortaste du kan. Att du ej håller dig alltför långt borta, vet jag. När faran är öfver, som du fruktar för, kommer du kanske åter, och då . . .

— Då? — frågade Bengt Örn.

— Då kunna vi kanske börja tänka på, om jag icke snart skall följa dig — sade Maria och slog ned ögonen.

Bengt Örn kysste de fälda ögonlocken med de långa, mörka, lena fransarne.

Men han var icke vid godt lynne.

— Jag vet ej, hur det är — sade han — då de åter befunno sig på hemvägen till Ganne — jag lemna dig med stor oro, Majken min. Du måste lofva mig, att vara försiktig, och jag litar på, att om du får se de muskovitiska fartygen styra hitåt, du genast gör som du nyss sade: begifver dig hals öfver hufvud härifrån med de gamla. Tänk icke på gården. Låt dem gerna, om de vilja, sätta eld på den, blott intet ondt vederfares eder.

Der nämdes icke ett ord åt de gamla om Bengt Örn's nyss framställda förslag. Kaparkaptenen visste nog, att de aldrig skulle gå in på detsamma, och han fick bekväma sig att lemna sin trolofvade. Då han icke fick taga henne med sig, kunde han icke skydda henne. Att ligga kvar med »Falken» hade varit vansinne.

När julikvällens skuggor föllo på och det brisade upp från land, lättade alltså Bengt Örn ankar och styrde till sjös, sedan han tillvinkat skön Majken sitt sista farväl.

Det var med tungt hjerta han denna gång såg Östergarnsstranden så småningom försvinna ur synhåll. Han stod i stäfven af sitt fartyg, tyst och grubblande. Aningen om en olycka bodde inom honom och vidskeplig, såsom sjömän ofta pläga vara, lät han den gro och växa till. Ett ögonblick tänkte han nästan på att vända åter, och, om ej med godo, så med våld rövva Maria med sig. Men han öfvergaf den tanken snart. Maria var ej af den sortens flickor, som man kunde behandla hur som helst, och det kunde hända, att han just genom ett sådant handligssätt kunde gå miste om henne. Han lofvade sig dock, att ej hålla sig längre bort än omständigheterna nödvändigt kräfde.

En dof oro herskade i hemmen i Östergarn, och ängsligt spanade man utåt hafvet, som låg purpurrödt i den nedgående solens strålar. Var det verkligen möjligt, att fara kunde hota från dessa färgade, fridfulla böljor? Ja, man visste ju, att det så kunde vara. Den tredje Augusti två år förut hade ju helt plötsligt sex muskovitiska krigsfartyg ankrat i sundet der utanför. Det vilda manskapet hade tågat upp till prestgården och inom en timme var den utplundrad. Det hade varit en ynkelig syn, när den sjuttioårige prosten Neogard med bakbundna händer drefs ned till fartygen. Framför honom föste de den gamle Nils Olsson, hvilken bar en spegel på ryggen för att prosten riktigt skulle kunna se sig i sin förnedring. Och muskoviterna hade skrattat helt fräckt och på sin obegripliga rotvälska hånat den vördige herden. Allt detta stod så lifligt för allas minne. Ej under då, om mången ej fick en blund i sina ögon den natten. Några voro så uppskrämda, att de redan begåfvo sig på flykten, medtagande sina kreatur och allt det lilla af värde de ägde. De skyndade inåt Kräklingbo, uppåt Anga och vidare till Norrlanda. Andra åter kunde ej förmå sig att lemna den magra torfvan, ty den var dem dock öfvermåttan kär. Och kanhända, att fienden ändå skulle segla dem förbi. Kanske Bengt Örn hade öfverdrifvit faran.

III

I daggryningen torsdagen den 9 Juli gingo några fiskare från Herrviks fiskläge ut att vittja sina garn. De voro Jakob Jakobsson och Hans Båtelsson Grogarns och Nils Gustafsson Tomase. Morgonen var alldeles stilla och en lätt dimma låg öfver hafvet. Den stadiga fiskebåten sköt god fart genom böljorna, framdrifven af två par åror. Allt var så stilla här ute. Endast måsar och tärnor voro i liflig rörelse i den arla stunden, skreko och väsnades och döko i den salta vågen.

Våra fiskare rodde under tystnad, endast årtagens skvalpande förnams.

Plötsligt höll Jakob Jakobsson in sina åror. Underliga ljud trängde genom misten till hans öron.

— Tyst, hörde ni ej något? — sporde han.

De båda andra lyssnade. Jo, nu förnummo ock de någonting ovanligt. Det lät som gnisslandet af såg som firades, som smällandet af slappa segel.

De tre fiskarena höllo sig stilla. Nils Gustafsson gick öfver till fören och sökte med blicken genomspeja dimman, men han kunde ingenting se.

Jo, det var fartyg derute. De hörde nu ganska tydligt ljudet af menniskoröster och nu skar till och med en hvisselpipas gälla ljud genom den tjocka luften.

Hvad kan det vara? — sporde de tre männen i båten hvarandra? Och deras blickar uttryckte tydligt nog, hvad de alla fruktade, men ej ville säga ut: muskoviterna!

Obeslutsamma om, hvad de skulle taga sig till, och rädda att i dimman törna på de dolda fartygen ty de kunde af vissa tecken döma, att det måste finnas flere derute, vände de sin båt, men blefvo fortfarande liggande stilla. Vinden hade vändt sig, så att de sakta drefvos mot land, från hvilket de voro ett par sjömil aflägsnade.

Så begynte morgonbrisen draga upp. Dimman höjde sig från hafvets yta och solen steg upp på det blå himlahvalfvet. Den syn, som nu mötte dem, var på samma gång storartad och fasansfull.

För fulla segel, som började lefva i vinden, kom der en hel flottilj seglande in emot dem. Det var några större fregatter och en del mindre fartyg. De hade vimplarne hissade i topp, men inga flaggor. Skiofven voro svarta med en bred hvit rand längs sidorna, i hvilken kanonportarne bildade mörka fyrkantiga afbrott.

Ett ögonblick sutto de alldeles förlamade af förskräckelse. Men så satte de årorna i vattnet och begynte ro af alla krafter. Nils Gustafsson, som hittills varit ledig, hjälpte den framför honom sittande kamraten.

Det gälde att komma i land så fort som möjligt. Det såg ut, som om några dröjande moln af den bortilande tjockan dolde dem för de efterföljande seglarnes blickar, ty man tycktes ej ha varsnat fiskarbåten. Den sköt god fart och förlängde allt mer afståndet ut till den muskovitiska flottiljen. Ty att det var den de sågo, derom rädde nu intet tvifvel.

Men rätt som det var, syntes en blix och ett rökmoln från det främsta fartygets bog och en dof knall nådde de flyende fiskarenas öron. De voro upptäckta, man sköt efter dem! De kunde se kulan hoppa i vattnet, men de voro utom skotthåll, den nådde dem ej. Ännu ett skott brakade lös med än skarpare knall; de undgingo dock äfven det och ilade mot stranden.

Deruppe i stugorna hade man farit upp ur den sista morgonsömmen vid dånet af kanonskotten. Du milde Gud! Muskoviterna voro således här ändå. Barnen och kvinnorna begynte gråta och jämra sig. Hvad skulle man taga sig till? Derute till hafs syntes nu hela flottiljen styrande kurs mot sundet innanför Östergarnsholm. De största fartygen fälde ankar tätt under holmen, medan de mindre seglade längre in i sundet, och från dessa utsattes genast båtar, hvilka bemannades för landstigning.

Gent emot denna fara på nära håll, tycktes de stackars Östergänningarna rakt förlora besinningen. De kommo sig knappt för med att röra sig från de platser, der de befunno sig, mycket mindre då att tänka på en skyndsam flykt. En del läste sig inne i stugorna och bommade till dörrarne så godt de kunde, som om de dermed skulle ha varit skyddade.

Som en löpeld spred sig ryktet om muskoviternas ankomst genom hela socknen. Upp till Ganne kom det, när Majken just stod framför »söndagsögat» och ansade sitt rika, mörka hår, till Högstens nådde det, när de gamla ännu sutto vid frukosten, och träbensmannen Niklas Pistol träffades af underrättelsen på vägen inåt Kräklingbo. Den meddelades honom af en halfstor pojke, som förskräckt kom springande, och hade till följd, att den morske knekten

gjorde helt om så taktfast som de båda träbenen tilläto, hvarpå kosan ånyo ställes till strandsocknen. Skulle han fly, när muskoviten fans i närheten! Det var aldrig sed hos konung Karls gossar. Han skulle bliga dem i hvitögat, det var hvad han skulle, och tacka dem för sist vid Narva, Klissow och Holofzin. Kom kungen Östergänningarna till hjälp, och det var icke något tvifvel derom, nu då han fans i gamla Sverige igen, ville han vara den förste som helsade honom välkommen. Nog skulle kungen känna igen Niklas Pistol alltid.

— Hvad tjuta ni för? — sade han morskt, när han kom åter till Högstens — lita på mig ni, att det skall bli luft i luckan och ingen skall kröka ett hår på edra hufvuden, så sant jag heter Niklas Pistol.

Pojken med det stora hufvudet stod borta i en vrå och sysslade med något. Då och då skrattade han till, så det rungade i stugan.

— Hvad har du för dig, sork? — frågade Niklas Pistol.

— Jag tänker skjuta dem — sade gossen flinande och visade ett gammalt muskedunder.

— Ha ha ha! — skrattade träbensmannen. Det är rätt, du. Stryk skola de ha. Herre Gud, om vi vore ett par hundra man med slika tingestar, skulle muskoviterna nog få det så hett som jag unnar dem.

Och i munter, krigisk stämning stultade han vidare,

Den förlamning, hvaraf strandbefolkningen vid den fientliga flottans åsyn betagits, lemnade emellertid snart rum för namnlös förskräckelse. Fly, fly! var den allt förherskande tanken. Och besin-

ningslöst rusade de från sina hem inåt landet, såsom de gingo och stodo, utan att sansa så mycket, att de fingo ens den minsta småsak med sig. De magra kreaturen i fähusen fingo icke ens sitt foder, utan stodo råmande i båsen, medan deras lyckligare kamrater, som gingo på torftiga beten, i skilda tonarter besvarande de innevarandes yttringar af missnöje.

Majken tappade dock icke så lätt besinningen som de gamla föräldrarne. Hon manade dem att vara lugna. Hon skulle skyndsamt ställa i ordning till affärd.

— Nej, nej, — sade hennes mor — skola vi dö, låt oss åtminstone få utandas vår sista suck i hemmet.

— Jag lofvade Bengt, att vi ej skulle stanna — genmälte Majken. Varen nu förnuftiga, kära föräldrar, så skall nog allt gå bra. Vi fara väl uppåt Norrlanda och vidare till Gothem. Der kunna vi säkert stanna i trygghet.

De två raggiga små russen spändes af Majkens egna händer för en häckvagn, på hvilken lastades det väsentligaste af hvad den rådiga och duktiga flickan ansåg värdt att taga med, och det hade ej lidit synnerligen långt på förmiddagen, då de, så fort de båda små hästarne kunde trafva, kuskade i väg norrut.

Så fort hade de här ofvan nämnda Östergarns-fiskarena kanske aldrig rott, som när de flydde undan muskoviternas kulor. Båten riktigt flög öfver vågen och de voro i land långt innan man från fartygen hunnit sätta ut sluparne. Dessa följde dock snart efter väl bemannade och sköto god fart äfven de. Från landningsplatsen hade allt folket redan skyndat sin

kos, men bak fönster och häckar höll man utkik på fienderna.

De voro betydligt talrikare än för två år sedan. Då hade fartygens antal varit 6; nu räknade man 18 stycken, större och mindre. Långt in under Östergarnsholm låg det största af dem, en väldig fregatt med många kanoner. Från dess stortopp blåste fladdrande vimplar i de muskovitiska färgerna, och det var ingalunda svårt att gissa sig till, att detta var den muskovitiske amiralens fartyg.

Landstigningen försiggick raskt och under sträng disciplin. Den ena troppen efter den andra marscherade ur båtarne och upp åt strandslutningen. Kommandorop ljödo och leden ordnade sig. Och alltjämt stueko fortfarande båtar ut från krigsfartygen med nya skaror.

När alla väl voro i land, löstes leden och soldaterna började sprida sig utefter stranden. De voro synbarligen förvånade öfver att finna den så folktom; de ströfvade längre upp, under högljudda, obegripliga samtal. En hop hade fått fatt i en stor vidjekorg, fylld med färsk strömming. Under skratt och skrån togo de små smutsiga muskoviterna näfvarne fulla af den silfverglänsande fisken, med ett knyck nackade de den och så åto de upp den som den befans, glupskt och, som det tycktes, med mycket stor belåtenhet. De voro sannerligen ej kräsmagade.

Plötsligt ljöd ett skärande skri, åtföljdt af hessa skrattsalfvor. Soldaterna skyndade dit, derifrån oväsendet kom. Ur buskarne rusade nu ut ett par muskoviter med en halfstor, halft ihjälskrämd pojke emellan sig. Nyfikenheten hade besegrat allt annat hos honom; han ville riktigt se, hvad de nykomna togo sig till med den påföljd, att han blef infångad.

Dock tycktes man icke vilja göra honom något ondt. Man skrattade endast åt hans förskräckelse, ryckte i hans linfärgade hår och försökte truga rå strömning i honom. Pojken knep ihop munnen och vände ut och in på ögonen.

En man, som synbarligen var något slags underbefäl, ty han hade en lång huggare, hängande i bandolär, vid sidan, steg nu fram till pojken. Han kunde hjälpligt tala svenska och begynte ett förhör.

— Hvad heter du?

— Nils Larsson.

— Är du hemma här i trakten?

— Ja — svarade gossen och hans tänder skallrade af fruktan.

— Hvert har allt folket tagit vägen? — frågade sergeanten vidare.

Gossen töfvade med svaret, hvilket hade till följd att han fick sig ett nyp i ena örat, så att han gaf till ett gallskräk.

— De ha gifvit sig i väg — sade han och vinkade med handen uppåt socknen.

— Åhå, vi hinna dem nog, men nu kan du, pojke, stanna hos oss; det tör ju hända att vi behöfva dig som vägvisare.

— Skjut mig bara inte! — bad pojken.

— Nej, om du uppför dig väl, skall ingen nöd gå på dig.

Han vinkade åt soldaterna, som utan krus släpade bort den förskrämda Nils Larsson ned till stranden.

Från den stora fregatten längst ute i sundet stötte åter en slup. Den var präktigare än de föregående och i förstammen prydd med en lång vimpel. På aktertoften satt en medelålders man med skarpt markerade drag, gulbrun hy och kolsvart hår. Hans

uniform var mera guldsmidd än de öfrigas och händerna pryddes af blixtrande ringar.

Det var den muskovitiska flottans amiral, furst Teodor Apraxin.

Då han steg i land med sin stab, blef det tyst i de snattrande krigarhoparne, som med skygg vördnad undveko att komma i närheten af befälhafvaren. Han var synbarligen fruktad af sina underlydande.

De samlade muskoviterna uppgingo nu till ett antal af fem eller sex hundra. De voro mycket småvuxna, smutsiga och illa klädda. Amiralen gaf en vink åt officerarne, några korta, skorrande kommandorop ljödo, och trupperna ordnade sig i led på en lång front. Furst Apraxin gick utefter densamma med mönstrande blickar, med handen afdelande skaran i smärre hopar, som den ena efter den andra marscherade upp från stranden. Den siste af dem stannade emellertid hos amiralen, och i denna skara befann sig den karl, som en stund förut förhört Nils Larsson. Amiralen vände sig till honom med några ord och furir Alexei — så betitlades han — vinkade till sig pojken.

— För oss genaste vägen till prestgården! — befalde han.

Det fans ingen annan råd än att lyda. Den barfotade Östergarnspojken begynte traska vägen fram, medan furir Alexei och hans trupp — vid pass hundra man stark — följde honom. De öfriga afdelningarna gingo samtidigt åt andra håll, en del norrut, andra mot söder. Amiralen och hans stab stannade kvar vid stranden.

Så snart soldaterna, som följde Nils Larson, hunnit utom syn- och hörhåll för befälhafvaren och de högre officerarne, syntes genast disciplinens band

åter slappas. Truppens regelmässiga formering upphörde, muskoviterna spred sig på ömse sidor om vägen, sprungo in i skogen, som växte hög och rak på norra sidan.

Vid dikeskanten stod en mager ko och blängde med sina stora ögon på de framtågande. Den begynte man genast under skrån och skratt jaga, till dess att en af soldaterna kom tillräckligt nära för att slunga sin pik in i djurets bakdel. Kon gaf till ett högt råmande och började än ursinnigare löpa, medan blodet rann ned utefter hasorna. Till sist dignade den ned. Då voro muskoviterna omkring den och öfverallt höggos pikar och hirschfångare i det arma djuret, till dess det med ett sista svagt bölande utandades lifvet.

Då voro inkräktarne nöjda. De togo ingalunda vara på kon, utan läto den blifva liggande. De hade endast tillfredsställt sin förstörelselusta.

Längre uppåt vägen låg en backstuga. Den stormades. Invånarne hade flytt, men i stenrösende utanför sprungo några kacklande höns. Dem vred man nacken af och tog med sig. Så lyftes dörren af sina hakar, fönstren slogos sönder, allt det torftiga bohaget derinne i den nedrökta kammaren vältes om hvartannat, ja hade ej furir Alexei skarpt manat de vilda sällarne att fortsätta marschen, hade de säkert rifvit ned hela den bofälliga stugan.

Icke en människa mötte de emellertid på sin väg.

I Östergarns prestgård bodde vid denna tid den i fångenskap ännu varande prosten Nils Larsson Neogards hustru Johanna Bertelsdotter Norby, dotter till kyrkoherden Bertel Persson Norby i Klinte och hans hustru Bodilla Nilsdotter från Gardå. Den

vördiga prostinnan hade derjämte hos sig sin äldste son Lars, som nu skötte pastoratet, men annars var komminister i Ardre, der för tillfället hans broder Bertel, hvilken på våren samma år blifvit prestvigd i Sankta Maria i Visby af superintendenten Johan Esberg, gjorde hans tjenst.

När ryktet om muskoviternas andra landstigning nådde prestgården, knäppte prostinnan Neogard sina händer och med tårar i ögonen sade hon:

— Ske Guds vilje! Han har tillstadt fienderna att bortföra min älskade och vördade herre och man i fångenskap, att utplundra mitt hem en gång och sänder han nu hit dem för andra resan, är det säkert för att än ytterligare lära oss att med undergifvenhet bära de pröfningar, han aktar nödigt att i sin vishet pålägga oss. Ske alltså hans vilje.

Och den tålige, trosstarka kvinnan ville stanna i sitt hem och der mottaga de anstormande fienderna. Men hennes söner tilläto det icke. De hästar som funnos i gården — de flesta gingo i bet ute på Holmen — spändes alltså för och hela prostfamiljen så smått som stort, gamla som unga, drogo sina färde inåt landet, sedan de väl tillbommat alla dörrar för manbyggnad och uthus, dock väl vetande att detta föga skulle hindra muskoviten, om han kom åt detta håll.

Såsom vi redan nämt, var prestgården nästan det första målet på muskoviternas plundringsfärd. Det var amiral Apraxin som befallt, att den skulle uppsökas och tagas i besittning. Han ville der sjelf tills vidare uppslå sitt högkvarter och ärnade komma efter, så snart furir Alexei kunnit skaffa honom och hans stab hästar och åkdon.

Den muskovitiske furiren svor sina mustiga eder,

när han fann äfven prestgården öfvergifven. Han lät sitt dåliga lynne gå ut öfver den stackars Nils Larsson, hvilken fick sina knuffar och puffar, så att han blef både gul och blå. Med en spark bräckte furiren förstugudörren till prestgårdsbyggnaden och gick in. Soldaterna stannade utanför — de visste att huset var ämnadt till bostad åt fursten-amiralen. Men de fördrefvo i stället tiden med att på sitt vanliga sätt undersöka och våldföra sig på stall och ladugårdsbyggnader och visthus.

Furir Alexeis ovilja minskades dock något, när han såg, att man inne i prestgården lemnat allt i skick och endast förskaffat sig själf undan. Han gick igenom de ljusa, glada rummen med de hvitmålade möblerna, och när han fick syn på vördig prostinnans egen rymliga sparlakanssäng, myste han af förnöjelse. Här skulle fursten komma att trivas godt.

Det gälde nu att få fatt i hästar. Stallarne voro tomma, men i vagnboden fann man en tung och klumpig kupé. Furiren gaf sitt folk befallning att söka upp dragare, taga sådana, hvar de kunde få. De voro ej sena att efterkomma befallningen. De skyndade i smärre hopar ut i trakten kring prestgården. Der de påträffade en stuga, rusade de in; fans der något af matvaror, bemäktigade de sig det genast. Föröfrigt tycktes förstörelsens djäfvul ha besatt dem allesammans. Intet fick vara i fred för dem. Gärdesgårdar refvos ner, byggnader vräktes omkull, ja man satte till och med eld på eller annat uthus, der torra halmtak gáfvo näring åt lågorna, hvilka i moln af rök stego mot högan sky, vittnande om, att muskoviterna drogo vägen fram der.

Ganne gård låg ej långt från prestgården och

dit hittade snart en skara af furir Alexeis utskickade. Visserligen fans här icke heller något folk, men de träffade i alla händelser en häst, som nu tog till flykten vid muskoviternas höjtningar och och rop. Men förföljarne voro många, och snart var det rädda djurkräket infångadt. En af karlarne — en kosack — svingade sig upp på ryggen på hästen, och det blef en ridt på gårdsplanen. Hästen hoppade och stegrade sig, rusade vildt framåt och tvärstannade, spärrade ut benen och skakade på sig, men den lille svartmuskige ryttaren satt likasom fastvuxen på hans rygg. Kamraterna uppmuntrade honom med skrattande tillrop, han spände hälarne i hästens sidor grep tag i den korta, tofviga manen — och så bar det i väg på volten igen, till dess det arma djuret stannade, darrande och löddrigt. Då steg kosacken af, gjorde en grimma af en repstump och ledde så bort hästen. Andra af muskoviterna hade råkat hitta på prestgårdsängen, och der gingo fullt upp hästar, så att furir Alexei skulle ha kunnat hämta furst Teodor Apraxin i sexspann, om han velat.

IV.

Den muskovitiska befälhafvaren tog, såsom vi redan nämt hans mening vara, tillsvidare sitt högkvarter i Östergarns prestgård, och derifrån leddes sedan alla plundringstågen till olika delar af de närgränsande socknarne.

Det var en ömklig tid för det stackars Östergarn särskildt. De vilda hoparne drogo genom bygden kors och tvärs, plundrande och brännande. Af folk fans det, som sagdt, icke synnerligen många i socknen, men en del orkeslösa och sådana som icke hunnit gifva sig på flykten infångades. Men i allmänhet misshandlades de icke. Åtminstone tyctes den muskovitiske amiralen icke vilja att folket förfördelades. Men all egendom hade han gifvit soldaterna löfte att tillegna sig. Och det de ej kunde ha någon nytta af, förstörde de.

På andra dagen efter landstigningen i Herrvik voro de redan inne i Gammalgarn, Kräklingbo och Anga och de foro der fram lika oförsynt som i Östergarn. Intet var dem heligt. I kyrkorna röfvades likaväl som i kojorna. Altarprydnaderna slogos sönder, fans der något kvar af kyrksilfret efter alla de föregående utskrifningarna för kriget, togs det, och alla kassakistorna brötos upp och undersöktes. De voro dock i allmänhet vid denna tid på Gotland ganska tomma. Ur tornen togos kyrkklockorna — ingenting undgick de rofgirige inkräktarne.

Och det var ej att tänka på motstånd. Hvad skulle gamla gubbar och kvinnor kunna uträtta?

Mor Anna på Högstens hade icke som så många andra lemnat gård och grund. Med sitt åldriga husfolk satt hon inne i stugan och väntade på hvad som skulle komma. Hon såg på flere ställen röken från de brända gårdarne, och en aning likasom sade henne, att snart skulle turen komma äfven till Högstens. Ännu hade hon dock ej sett skymten af en muskovit.

Men fram emot aftonen kom en skrälande skara vägen förbi. Naturligtvis stannade de vid gården.

— Gud hjelpe oss! — sade mor Högstens och knäppte sina händer — låtom oss anbefalla oss i Herran's hand!

Hon vågade se ut genom fönstret. Hvad var det hon såg? Var det verkligen möjligt? Förde de ej midt ibland sig träbensmannen Niklas Pistol?

Jo, säkert. Pistol hade i krigisk stämning vandrat vägen fram åt Östergarn. Han kände sig riktigt som i gamla tider, när skvadronen satte upp och sprängde mot fienderna. Om han bara hade dem här! Han var minsann inte rädd för ett tjog muskoviter.

Länge nog fick han gå i fred, och han satte sig på en dikeskant för att äta en bröds kifva, som han fått af mor Högstens. Då fick han höra skräl och skiik bortom krökningen af vägen.

— Morgens — sade Pistol och reste sig. Nu ska jag visa dem!

Han kafvade sig upp på vägen, stälde sig bredbent i dammet, stödjande sig på sin duktiga enpåk, hvars skinnrem han för säkerhets skull lindade om handlofven.

Der kom muskoviterskaran. Den främste bar en död katt på en hötjuga, de öfriga voro också belastade med en mängd olikartade föremål.

Då troppen fick syn på träbensmannen, stannade den och började snattra och skratta och pekade på Niklas Pistol, som icke rörde sig ur fläcken utan bara rynkade ögonbrynen.

— Atschi katschi nitschi titschi — mumlade han — känner nog till rotvälskan. Fy sjutton böflar ett sådant språk och sådana uslingar sedan.

Mannen med katten fälde tjugan och sprang, tydligen på skämt, emot Pistol. Men denne höjde enpäken.

— Kom inte hit, din muskovitiska hund! — skrek han så att han blef helt röd i synen — eller jag skall låta dig osa katt jag.

Muskoviten hejdade sig skrattande. De öfriga omringade Niklas Pistol. De sade tydligen speord till honom och voro så närgångna, att de sparkade honom på träbenen.

Men då förlorade Niklas Pistol tålmodet, höjde hastigt sin påk och dref till den närmast stående muskoviten, så att denne utan ett ljud stöp till marken.

Det torde väl ha varit fråga om, huruvida ej den tappre Pistols sista timme hade varit slagen, om det ej inträffat, att han vid utdelandet af slaget hade förlorat balansen och fallit på rygg med träbensstumparne i vädret. Detta förekom tydligen muskoviterna så löjligt, att de allesammans begynte högljudt skratta och för ögonblicket glömde kamraten, som fortfarande låg orörlig.

Emellertid fattade de tag i Pistol och reste honom upp.

— Rör mig inte! — skrek träbensmannen ursinnig — jag biter vid Gud fingrarna af er.

Men de läto sig ingenting bekomma, utan höllo honom fast. En af dem satte knytnäfven hotande under hans näsa och skrek något.

— Bä! — sade Pistol och räckte ut tungan.

Men då fick han sig en trumf för örat, att han säkert skulle ha störtat omkull igen, om han ej varit så väl fasthållen.

Karlen, som Pistol låtit smaka käppen, kom sig

snart nog och ville rusa på sin tuktare; men de andra tilläto det icke. De släpade med sig Pistol, trots dennes alla protester. Till sist insåg han, att det ej skulle gagna något att bråka, och han blef medgörligare. Tigande stultade han med skaran. Men i sitt förbittrade sinne tänkte han:

— Hade ni inte tagit skänkarne af mig vid Pultava, edra kanaljer, skulle ni ha fått se på annat!

Visserligen var trösten klen, men det var ändå något.

Niklas Pistol märkte, att det bar tillbaka åt Högstens, och det var han icke just glad åt. Han funderade på, om det skulle vara möjligt att få muskoviterna in på någon annan väg. Han försökte på allt möjligt sätt afleda deras uppmäksamhet och stretade mellan sina vaktare för att komma ned på en biväg, som ledde förbi gården. Men det lyckades icke.

Muskoviterna gjorde sig snart hemmastadda på Högstens. Ett halft dussin gick in i stugan, der kvinnorna och den gamla gubben sutto, darrande i alla leder. Utan vidare blefvo de omildt tagna i nacken och utfösta. Inkräktaerne ville vara ensamma vid plundringen,

Då Niklas Pistol fick syn på gubben, skrek han högt:

— Såna kanaljer du, farbror! Men vänta bara till dess kungen kommer. Det är så man kan bli galen att sitta här och se på hur de bedrifva sitt ofog.

Han fick ett slag på munnen — en ganska tydlig tillsägelse att han borde hålla sig tyst.

Mor Högstens satte sig tillintetgjord på brunns-

taket. Hon hörde, hur man lefde om inne i stugan, hur bobaget vältes omkull, hur man bröt upp kistor och skåp. Hon steg upp för att gå sin väg; hon ville ej lyssna till ljuden af förstörelsen, men man hindrade henne. Hon fick ej lemna gården.

Ett glädjeskrik inne från stugan, förkunnade för kamraterna ute på gården, att man funnit något riktigt rart byte. Ett par af soldaterna kommo utsläpande med ett väldigt lerkrus

— A, brännvinet! — mumlade Pistol.

Det blef ett snattrande bland muskoviterna.

-- Kvas, kvas! — skreko de om hvarandra.

— Ja, kväk ni som grodor! -- sade Pistol. Få ni i er det der, bli ni allt så lagom säkra på hasorna, och då . . . .

Muskoviterna voro rakt vilda på brännvinet. De klunkade väldiga, den ene aflöste den andre, och så stort kruset än var, nöjde de sig ej, förrän det var slut. De slet i kärlet och kommo i gräl om skvättarne, ja, det var ej långt ifrån, att de råkat i handgemäng med hvarandra.

Brännvinet gjorde snart verkan, Skriket och skrålet blef allt vildare och förstörelselusten ökades.

— O min Gud, att jag skall se allt detta! -- jämrade sig mor Högstens och de båda kvinnorna snyftade. Det tyckte ej muskoviterna om. De hotade med näfverne och pratade underliga ord. Men kvinnorna förstodo, att de skulle vara tysta.

Midt under det att soldaterna sletos om den sista tåren i lerkruset, hördes ett hemskt skratt bortifrån ladugårdsbyggnaden, och innan någon ens hunnit se ditåt, rusade den halffänige pojken fram. Hans ögon rullade vildt och han tuggade fradga. I händerna höll han upplyft en skarpslipad lie.

Muskoviterna ryggade tillbaka. Pojken, som gripits af vansinnets raseri, sprang in bland dem, och hans glänsande eggvapen träffade en af soldaterna, som störtade till marken, medan en mörk ström af blod välde fram ur halsen, som nästan skurits af.

Mor Högstens satte händerna för ögonen och begynte högljudt jämlra sig.

Men gossen fortfor att slå omkring sig. Förfäradе veko alla undan. Ruset förvirrade tankarne på de angripne, den ene fick ett hugg här, den andre der, och gårdsplanen var helt blodig. Den som fått hugget i halsen var tydligen död.

Plötsligt smälde ett skott, åtföljdt af ett klagande skri, och mor Anna Högstens föll bakåt på brunnstaket.

Niklas Pistol sprang upp.

— Djäffar! — skrek han. Ska ni skjuta gamla kvinnor som vore de hundar.

Det var tydligen ett misstag. En af muskoviterna hade sprungit ur vägen för den vanvettige pojken, fått upp en pistol och sigtat på honom, men rusig som han var, hade skottet i stället träffat mor Högstens.

De gamla kvinnorna kastade sig högt klagande öfver henne. Pojken hade vid ljudet af skottet och det derpå följande dödsskriket ett ögonblick sänkt sitt vapen, och då han såg och fattade hvad som händt, slungade han lien ifrån sig och började rifva sitt linfärgade hår.

Muskoviterna, som vid det oväntade blodiga upp-trädets början förlorat besinningen, skyndade nu till och grepo pojken. Raseri öfver den döda kamraten bemäktigade sig dem. En fattade tag i äm-

baret vid brunnen, höjde det och dref det i hufvudet på den arme vanvettingen, så att han med krossad hufvudskål sjönk tillsamman under rosslingar.

Allt blodet tycktes öka muskoviternas ursinne. Somliga voro nästan redlöst rusiga, andra rasade som dämoner. De kastade undan kvinnorna från mor Högstens döda kropp. De gamla jämte gubben flydde med fasa och ingen hindrade dem nu.

Niklas Pistol höll på att bli galen han med — trodde han — af vrede och vämjelse. Men man hade passat på att göra honom alldeles oskadlig genom att binda armarne och benstumparne på honom och kasta undan honom afsides på gården. Men han såg dock hvad som försiggick.

Muskoviternas rusiga hämdlystnad urladdade sig först på gossen, som låg orörlig i sitt blod. Om han ännu lefde, kunde man icke se, men i sådant fall fick han nådestöten, när en skäggig soldat höjde sin spetsiga pik och borrhade den i hans bröst. Det skedde med sådan kraft, att kroppen blef nära nog spetsad fast vid marken. Så togo de honom i benen och släpade honom mellan sig under skrik och skrån till dess han icke hade en klädtråd kvar på sig.

Och allt vildare blefvo de, ju mer brännvinet hann göra verkan. Nu kom turen till mor Högstens. Det riktigt svartnade för ögonen på Niklas Pistol, när han såg att de refvo af äfven henne kläderna, så att den gamla skrumpna kvinnan låg der blott och bar som vår herre skapat henne. Och icke ens detta tillfredsstälde dem, utan de fortforo att våldföra sig på liket på ett sätt som trotsar all beskrifning. När de till sist tröttnade på detta gudlösa spektakel, togo de såväl den gamla kvinnan som gossens misshandlade kroppar och kastade dem hand-

löst in ett högt snår af brännässlor, som växte vid gödselstaden bakom ladugården.

Med blodiga händer fortforo de sedan att plundra allt som de kommo öfver. De få kräken, som funnos på gården, föste de samman och förde med sig, när de slutligen i raglande rus tågade vidare efter alla sina ogerningar.

Då hade de glömt Niklas Pistol, som låg kvar i sin afsides krok, bunden och hjälplös. Men han höll sig tyst, till dess att han icke längre hörde ett ljud från de bortdragande. Han hade verkligen ingen lust att göra dem sällskap längre.

Han låg der i den vackra sommaraftonen och stirrade mot himlen. Han undrade, hur dess färg kunde vara så ren och oskuldsfull gent emot allt detta oskyldiga blod, som färgade marken omkring honom. Ett stycke ifrån låg den halshuggne muskovitens kropp. Det var ju nästan, som hade Niklas Pistol befunnit sig på ett slagfält!

Den stackarn kände sig ganska hjälplös, och icke var det väl att tänka på bistånd från någon. Han förmodade ganska riktigt, att gårdsfolket blifvit så skrämtdt, att de icke skulle återkomma i brådkastet och bygden var ju så öde, att på dagar kanske ingen skulle komma förbi. Den gamle knekten slet och drog i sina säkert tillknutna band, men de visade ingen lust att gifva med sig. Han förlorade dock ej alldeles moder, och hur han till slut bände och knyckte fick han den handlösa venstra armen ur dess fångsel. Men då blödde den ock ganska starkt af skrubbsår, något som emellertid ej synnerligen tycktes bekymra honom. Han var nu fri. Med den blodiga lien, som han fann på gårdsplanen, skar han

af de öfriga repen, reste sig och sträckte på den brutna kroppen.

Allt var tyst omkring honom. Sommarnatten, som föll på, var mild och ljus. Nedifrån hagarne hördes då och då det hessa råmandet af någon kvarlemnad ko, som genom flykten lyckats rädda sig undan de kringströfvande muskoviterskarorna. Det lät klagande hemskt i tystnaden.

Mödosamt stultade Niklas Pistol bort till ladugårdslängan. Han såg nässelhopen nedslagen midt i och han blickade in i den.

Det var honom omöjligt att värja sig från en rysning, då han såg mor Annas bleka och blodiga ansigte stirra sig till möte, och bredvid henne låg pojken med krossadt hufvud.

Träbensmannen lyfte sin friska hand mot höjden, och mumlade.

— Himlens förbannelse öfver eder, I kvinno-mördare. Hämden skall nog en gång drabba eder för alla blodsdåd ni begått!

Han tyckte det vara för ö.nkligt, att de två liken skulle ligga der alldeles blottade, och han gjorde ett försök att släpa dem derifrån, men hans krafter räckte ej till. Då gick han in i stugan för att få fatt på något att hölja öfver dem, men derinne var så spoleradt, att han icke fann på något som passade. Allt hade plundrarne tagit med sig, från det största till det minsta. Då fick han i stallet ett fång hö och med detta betäckte han de båda liken, hvarpå han grep en gärdsgårdsstör till stöd och vandrade långsamt bort från Högstens och de hemska scener, som han der måste vara vittne till, utan att kunna hindra dem det ringaste.

V.

På Tjengvide backe i Kräklingbo slogo muskoviterna andra dagen efter sin ankomst läger. Dit begaf sig också furst Teodor Apraxin, lemnande prestgården i Östergarn åt sitt folk att plundras.

De gjorde det med besked. Icke nog med att de bortförde till sitt läger allt af kreatur som fans — historien förmäler att de togo 288 stycken kräk, små som stora, kvarlemnande endast 2 kor, 2 ungnöt, 18 lam, en galt och en kyckling — utan allt husgeråd, som fans, från och med kistor och stolar ända till tallrikar och skedar samt alla slags åkerbruksredskap, dörrlås och hvad som fans af jern stulo de. Och för att riktigt fullborda förödelsens styggelse krossade de alla fönster i prestgården.

Den ryske befälhafvaren lät emellertid öfver landet utgå ett manifest om allmän brandskatt af 50 tusen riksdaler kontant samt 1000 lispund smör och 1,000 stycken hornböskap. Allt detta skulle bringas samman till Tjengvide backe på tvänne dygn, annars skulle han öfver bygderna utsläppa eld och brand. Det var alldeles som i Waldemar Atterdags bistra tider.

Det förskräckta folket hade icke samma förtröstan till konung Karl och öfverheten som Niklas Pistol.

Det trodde föga på hjälp. Visserligen sändes vice häradshöfdingen Olof Beckman och auditören Jean von Lingen till konungen i Lund med ödmjuka böner om hjälp i nöden. Men man väntade intet häraf, och därför fann man vara bäst att anstränga alla sina krafter för att kunna uppfylla den pockande fiendens fordringar.

Oaktadt en i början afgifven försäkran att icke fara allt för hårdhänt fram, lät amiral Apraxin sina hopar fortfara med plundringarna, hvilka sträckte sig långt upp åt Norrlanda socken, hvars kyrkklockor togos likasom de i Östergarn, Gammalgarn och Anga.

Den afdelning, som ströfvade uppåt Norrlanda, anfördes af en kosackkapten med namnet Demidoff. Han var, som sina landsmän i allmänhet, liten till växten med mörkt hår och svarta, eldiga ögon. I hans tropp befann sig äfven furir Alexei.

På aftonen tredje dagen efter landstigningen nalkades muskoviterna Norrlanda kyrka, der de beredde sig att slå läger för natten.

Kyrkoherde Nils Johansson Lutteman i Gothem och Norrlanda, den gamle fältpredikanten från de ryska och polska fälttågen, hvilken för tillfället befann sig i sin annexförsamling, hade vid underrättelsen om den muskovitiska landstigningen känt alla sina krigareinstinkter vakna.

— Här skola vi åtminstone bjuda dem spetsen — sade han. Och så skyndade han hem och klädde sig i ryttarstöflar med klirrande jernsporrar, drog på den nöta blå fältsyrtuten med messingsknapparne och satte filthatten på sitt hufvud. I bältet stack han ett par duktiga pistoler. Så klädde han till häst och red genom sina socknar.

Hvar han påträffade en ej allt för ynkeligt orkeslös gubbe, nödgade han honom att beväpna sig med hvad han i hast kunde komma öfver samt draga till kyrkan i Norrlanda. Dit skulle ock kvinnor och bara samlas. Han ville hindra muskoviterna att komma in i moderförsamlingen.

Men den gode kyrkoherden blef sjelf ganska eftertänksam, när han såg, hur få karlar han fått i hop. Ett tjugotal någorlunda vapenföra fans i hela socknen. Då insåg han hvad de föregående krigen kostat. Han förstod att tolfte Karls lysande segrar öfver mäktiga grannar kostat det arma Sveriges must och märg. Men så stor var vördnaden för konungen, att icke en tanke af förebråelse blandade sig med allt detta. »Varer all menskelig ordning underdåniga», hette det ju.

— Ja, mina vänner — sade kyrkoherden, då han hade sitt folk samladt vid kyrkan — här ser sannerligen icke ut, som om vi skulle göra något, derest fienden kommer talrik. Men vi skola i alla fall hålla tillhopa här. Kanske Gud nådeligen förskonar oss från skada till lif och lem.

Sin krigaredrägt lade han icke af. Han lefde riktigt på fältfot och det syntes nogsam på honom, att han trufdes godt med detta lif.

Så kommo slutligen fienderna. Uppe från tornfönstret i kyrkan hade pastorn iakttagit deras antågande. Han såg, att det var en stor skara. Folket, som han hade kring sig, ville fly undan, men han förbjöd dem det myndig stämman. De voro tryggast under hans skydd, menade han.

Bland dem, som befunno sig i hopen under den krigiska kyrkoherden, var äfven Majken Elisdotter och hennes föräldrar. De hade slägt vid

Magnsarfve och dit hade de dragit, och så kom det sig att de nu hörde till Norrlandaprestens skyddslingar. Hittills hade ju ej något farligt mött dem, och Majken begynte med tillförsigt hoppas att ingenting skulle hända dem härnäst heller. När hon såg kyrkoherdens högvuxna gestalt med det krigiska skicket, kände hon sig trygg. Hon tänkte, att i den drägten skulle Bengt Örn taga sig godt ut. Hvem vet, kanske han en dag kunde få rättighet att draga den?

Muskoviterna voro tydligen trötta efter en längre dagsmarsch i det gassande solskenet, ty så snart de påträffade den bredvid kyrkan liggande skogsdungen, kastade de sig ned i gräset utan att, som de plägade, först genom plundringar förskaffa sig en mer eller mindre riklig aftonmåltid. Eller kanske voro de så kräfstinna, att de icke förmådde mer i afton, väl vetande att de hade morgondagen för sig.

Kyrkoherden Lutteman anslag hela den muskovitiska styrkan till omkring 200 man. Han förvånades öfver, hur lugnt de färdades fram. Skulle muskoviterna ha bytt om natur? Han trodde det ej.

Den muskovitiske anföraren, åtföljd af furir Alexei, lemnade emellertid det tillfälliga lägret och begaf sig upp till kyrkan. När de båda fienderna nalkades ingångsdörren, steg den högväxte kyrkoherden dem till mötes med bistert blickande ögon.

Kaptenen och hans följeslagare studsade. Den uniformen kände de allt för väl och så fruktad var den ännu, att de båda ofrivilligt togo ett steg tillbaka. Skulle det vara möjligt att här funnos flere af den svenske konungens tappra gossar?

Fältpresten lade sin ena hand med den långa

elghudshandsken på pistolhölstret ock frågade med fast stämma.

— Hvert färdens I?

Kapten Demidoff såg på furir Alexei och gaf honom en vink att svara, men den fråga den högväxte krigaren gjort var sådan, att den förbryllade honom. Men presten upprepade densamma: Hvert-hän färdens I?

Furir Alexei återfick nu målet och sade:

— På vår allernådigaste herres och kejsares befallning äro vi här. Furst Teodor Apraxin är befälhafvare och ni känner det manifest han utfärdat. Derfor är allt motstånd högförräderi och uppror.

Han såg på på de massiva rytarpistolerna.

— Motstånd lärer väl ock svårligen vara att tänka på — genmälte kyrkoherden. Jag är prest i denna församling, men att ni nu se mig i denna drägt, som föga minner om mitt stånd, det kommer sig deraf att på samma gång jag är Herrans tjenare har jag tjenat min konung i fält. Jag är eder fiende och I ären mine, men då jag är den svagare måste jag, ehuru det grämer mig, också underkasta mig. Dock beder jag eder att icke fara illa med mina stackars församlingsbor. Hvad I skäligen kunnen begära, skolen I få, men dragen sedan edra färde med frid.

Furiren tolkade svaret för kapten Demidoff, som med omiskänlig beundran betraktade den högreste krigargestalten. Han visste af erfarenhet hvad dessa den svenske konungens bussar gingo för och tapperheten är dock alltid något, som äfven ett barbariskt folk skattar och har aktning för.

— Vi hafva befallning att medföra allt af värde som fins i eder kyrka, vördige herre — sade Alexei.

Kyrkoherde Lutteman skakade på hufvudet.

— Der finnes föga sådant, men hvad der är åter, det vill jag dock med mitt lif försvara. Här är ingången till templet. Här är nu min plats. Först öfver min döda kropp kommen I der in.

Den muskovitiske kaptenen ryckte på axlarna, när han fick höra svaret, och vinkade åt Alexei att icke vidare bry sig om presten. De fortsatte sin väg och kommo på andra sidan kyrkan, der sockenfolket var samladt.

Några barn lekte afsides från de öfriga. Vid åsynen af muskoviterna sprungo de skrikande till sina mödrar, hvilka med fruktande blickar betraktade de båda männen. Man skockade sig tillsammans, kvinnorna bakom männen.

Endast skön Majken visade ingen rädsla. Med sina stora, eldiga ögon betraktade hon halft föraktfullt den lille svartmuskige kosacken, hvilken ofrivilligt stannade vid åsynen af den fagra gotländska flickan.

Majken såg mycket väl den beundran, som låg i hans blick, men ehuru hon vid andra tillfällen kanske icke skulle ha tagit upp någonting sådant alltför illa, trots det hon var Bengt Örn's trolofvade, kände hon nu nästan vrede deröfver. Hvad hade han för rätt, denne obetydliga främling, som dertill var en roffande fiende, att se på henne med sådana ögon? Hon önskade riktigt, att Bengt skulle ha sett det. Hon kunde ej låta bli att le vid tanken på hvad följden skulle ha blifvit häraf för muskoviten. Men hon spände allt fortfarande så spotskt

ögonen i de båda, att de funno sig föranlåtna att gå vidare.

När de kommit åter till skogsdungen och kaptenen jämte furiren på vanligt soldatmanér lagt sig likasom de andra i det grönskande gräset, sade kapten Demidoff:

— Såg du flickan, Alexei?

— Ja, kapten. Det var den grannaste vi sett. Kaptenen såg upp mot den ljusa natthimlen.

— Sofver du, Alexei?

— Nej, kapten.

— Vet du hvad? Jag skulle ha lust att taga flickan med mig. Romanitsch lär ha knipit sig en tös i går. Men jag slår vad om, att hon var inte hälften så vacker som den här. Hvilka ögon! Jag har aldrig sett sådana nere på steppen en gång.

— Men hvad tror kapten, att amiralen skulle säga om saken? — frågade Alexei.

— Han får inte se henne — svarade kapten Demidoff hastigt — ty, vid Gud, behåller han henne sjelf då. Nej, vi taga några stycken af folkét till fånga här, sticker in flickan bland dem, och så hjälper du mig att smyga henne ombord på »Leoparden». Har jag henne väl der, skall jag nog veta att skydda henne.

— Men det är allt vågadt, kapten.

— Vet jag visst. Flere af de andra komma säkert att göra som jag. Och flickan behagar mig. Jag kan icke glömma hennes blick och hennes växt sedan! Nej, vet du, hon är alldeles för god för de här bönderna.

— Bara inte den der krigiske presten ställer till spektakel.

— Nu är du dum, Alexei. Honom stänga vi

vackert in i morgon någonstädes. Du måtte väl ej tro, att jag i alla fall ämnar begifva mig tomhändt härifrån. Då skulle man ju göra spe af mig.

Med solen voro muskoviterua på benen. Föregående dags dåsighet var nu flugen sin kos och plundraremödet stärktes ytterligare genom duktiga klunkar ur de medförda bränvinsflaskorna. Nu halp det föga med kyrkoherde Luttemans ryttarstöflar och elghudshandskar. Det var lätt för skaran att öfvermanna honom och bakbinda hans händer samt kasta in honom i sakristian, medan man såg sig omkring i kyrkan och bortförde allt, till och med tornklockan, såsom förut nämts. Den samlade befolkningen flydde likt agnar för vinden, men de muskovitiska krigare infångade de flesta af dem, och nu trodde dessa, att deras sista stund var kommen. Der blef osäglig jämmer och veklagan.

Muskoviterna nöjde sig med hvad de på detta håll lyckats öfverkomma. De gingo ej vidare norrut, och i så måtto lyckades kyrkoherde Luttemans afsigt att hålla dem borta från moderförsamlingen Gothem.

Då soldaterna voro färdiga till uppbrott, gick furir Alexei in i kvinnohopen och grep helt rått tag i Majken Elisdotter.

— Du följer oss, flicka — sade han barskt.

Hon svarade med att gifva honom en smällande örfil, hvilket kom soldaterna att brista i skratt. Furiren blef ursinnig.

— Seså, inga dumheter! Kom nu med bara.

Ett par af soldaterna togo Majken i armarne och förde henne bort.

Hennes gamla mor begynte högljudt skrika och jämra sig.

— Du milde gud! De uslingarne föra bort min dotter? Hjälp, hjälp! Fins då ingen som kan förbarma sig! Så låt då åtminstone mig följa henne.

Men hon skuffades undan. I stället grep man ännu några unga flickor, inalles sex stycken.

Majken stod der med flammande blick och hoppressade läppar. Så vände hon sig till karlarne, som tveksamma sågo på hvarandra.

— Äro ni så fega — sade hon — att ni låta oskyldiga kvinnor föras bort af dessa odjur, utan att ni ens böja er hand!

Karlarne blygdes tydligen, ty i samma ögonblick rusade de till för att rycka fångarne från deras fångvaktare.

Men det var förgäfves. Ett par fingo sig några slag i hufvudet så att de föllo till marken, och furir Alexei skrek:

— Tillbaka! Annars skjuta vi. Våga er icke att sätta er upp mot tsaren, vår och eder allernådigaste herre. Fören bort kvinnorna.

Det var en jämmer utan all ända, när de sex kvinnorna och midt ibland dem Majken fördes bort af soldathopen. De fångna gräto högljudt, deras kvarlemnade anförvanter svarade med klagoskrik, och Majkens gamla mor ref sitt hår i förtviflan. I sorgen tänkte ingen på den fångne kyrkoherden, men nu hördes hans tordönsstämma från sakristian och några af karlarne skyndade in för att befria honom.

— Hjälp mig, hjälp mig! — skref fortfarande Majkens moder. De ha röfvat bort min dotter, mitt enda barn!

Kyrkoherden Lutteman såg mörk ut. Detta

att vara vanmäktig gent emot plundrarne, att behöfva åse huru de begingo helgerån och måhända skändade kvinnor utan att kunna hindra det, detta grämde honom så djupt, att han icke förmådde yttra ett enda ord, icke ens den i dessa dagar så vanliga bönen om himlens förbannelse öfver muskoviterna. Till sist sade han:

— Seså, lugna eder nu, mor. Ni skall icke föreställa eder det värsta för er dotter och de andra kvinnorna, som muskoviterna tagit med sig. Redan idag rider jag nedåt Kräklingbo till den muskovitiska öfverbefälhafvaren. Der skola vi se, om vi ej kunna få fångarne befriade. Jag kan aldrig tro, att det är med den furstlige amiralens begifvande knektarne fara fram på detta sätt.

Kyrkoherdens i lugn ton uttalade ord förfelade ej sin verkan. Klagolåten tystnade efterhand och man gjorde sig redo att draga till sina hem. Gud vare lof, att muskoviterbesöket var öfver! Man behöfde nog ej frukta deras ankomst en gång till.

Just i uppbrottets stund kom den hedersmannen Niklas Pistol stultande upp till kyrkbacken. Han strammade upp sig och helsade militäriskt på den martialiske kyrkoherden.

— Jag mötte muskoviterna nyss — sade han — men fick tid att kasta mig undan in i skogen. De äro då djäfulvens afföda allesammans. Ha ni hört hur de farit fram nere i Gammalgarn?

Nej, det hade man icke och därför skockades man nu kring träbensmannen. Niklas Pistol var ej sen att slå upp språklådan. I drastiska ordalag förtalade han om, hur han sjelf blifvit tillfångatagen och släpad med till Högstens samt hvad förskräckligt der sedan timat. Då han kom till skildringen

af de begångna morden, begynte kvinnoskaran åter voja sig och Majkens moder jämrade:

— Å, jag vet det, de skola mörda min dotter! Kan då ingen rädda henne?

Niklas såg mäktiga bekymrad ut.

— Jaså — sade han — var vackra Majken med hopen som drog bort. Stackars flicka! Nåja, om de toge lifvet af henne, vore det nog bäst för henne. Värre öde än det kan dock blifva hennes!

— Se så — sade kyrkoherden Lutteman kärft — stå nu icke här du och skräm upp kvinnfolken. Du pratar som du har förstånd till.

— Jag säger bara hvad jag vet. Har Majken, som är en sådan vacker tös, råkat i händerna på ...

— Tig, har jag sagt — snäste kyrkoherden. Den saken skall jag sköta om. Jag rider i denna stund till Kräklingbo till amiralen.

— Om det hjälper ja!

— Det är det vi få se. Jag har då i alla händelser gjort hvad min plikt bjuder mig och hvad jag kunnat,

Men Majkens mor tog fatt på Niklas Pistol.

— Kära, snälla Pistol — bad hon gråtande — kan han inte göra någonting för Majken? Om vi ändå kunde få hit Bengt; han skulle bestämdt kunna rädda henne.

Pistol ryckte på axlarne.

— Man skulle hänga honom, det vore alltsammans — sade han. Om jag inte vore så förbåldt dålig i skånkarne, skulle jag nog spionera ut, hvad de ta sig till med Majken, men nu har det sig litet svårt. Jag kommer ju ingen vart. Alla ränna ifrån mig. I alla fall skall jag försöka göra hvad jag

kan. Det var väl någon muskovitisk officer, som fick smak på henne? frågade han.

— O de uslingarne! — bröt Majkens moder ut! Der voro två af dem. En liten svart med långa mustascher och en större ljushårig, som kunde tala vårt språk. Det var han som bar hand på Majken.

— Jag är rädd, att kyrkoherden får föga korn på saken genom att tala med amiralen, eller hvad han är. De der muskovitiska officerarne känner jag nog. Galna äro de i vackra flickor och få de bara en gång fatt i dem, gömma de dem så väl, att inte sjelfva den kan komma åt dem. Men jag tror att de hoppat i galen tunna, när de togo Majken.

— Ja, hellre bär hon hand på sig sjelf än hon lånar sig till det ohederligt och syndigt är — sade modern och sväljde gråten. Men Pistol, ni har varit soldat, ni är en man utan fruktan, om ni kan, så rädda Majken. Ni vet, att Bengt icke skulle visa sig otacksam.

— För Majken och Bengt kunde jag göra hvad som helst — sade träbensmannen — och jag skall begifva mig af åt Kräklingbo. Lyckan står den djerfve bi, heter det. För Majkens lif behöfver ni icke frukta, tänker jag, mor, och kanske vår Herre är henne och eder nådig.

Kyrkoherde Lutteman töfvade icke att sätta sitt beslut i verket. Han ordnade sin krigardrägt, som emellertid saknade pistolerna, enär muskoviterna tagit dem ifrån honom, sadlade sin grofbygda springare hvilken han fört med sig, när han några år förut anlände till Gotland öfver Stockholm från Wolgast.

Den manhaftige kyrkherrn, som ofta-plägade till häst ströfva omkring vida utom sitt pastorat, kände nog till alla vägar och stigar. Derför be-

höfde han ej befara att råka på muskovitertruppen, som drog allmänna färdvägen fram.

Här och der i skogen påträffade han flyktande menniskor, hvilka han uppmuntrade så godt han kunde. Uppåt Gothem och Norrlanda kunde de draga tillsvidare; der kunde de vistas i trygghet.

Så fort vägarnes obanade skick det tillät red han i djupa tankar åt söder. Det var hans mening att hinna fram till sitt mål före den roffande Norrländskaran.

Ty att den dragit fram till hufvudkvarteret på Tjengvide backe, derpå kände han sig säker.

VI.

Det var icke sorg och ängslan, som fylde den vackra Maria Elisdotters hjerta, då hon med den muskovitiska soldathopen tågade mot okända öden. Nej, vrede och hat mot fienderna blixtrade ur hennes ögon, förakt fylde hennes sinne. Dock kunde hon icke värja sig för den tanken, att det kanske varit säkrare, om hon prutat af litet på sin jungfruliga stolthet och följt Bengt Örn till hafs.

Hvar fans han manne nu? Troligen icke allt för långt borta. Och han hade ingen aning om hvad som skett. Hade han varit tillstädes, skulle det hafva varit ett lekverk för honom att med sina

raska sjögastar befria henne och hennes olyckskamrater.

Majken försökte att trösta dessa så godt hon kunde.

— Hören upp med att gråta och jämra eder så — sade hon. Ären I ej för stolta att visa dessa nidingar edra tårar. Kanske föra de oss till det fientliga lägret och der tänker jag att vi nog skola få vår frihet. Dessa hundar ha väl alltid någon öfver sig.

Furir Alexei, som hörde hennes ord, bad henne argt tiga. Han glömde ej så lätt den smällande örfil hon gifvit honom.

Han egnade föröfrigt en påfallande uppmärksamhet åt en annan af de fångna gotländska flickorna, också en vacker tös med namnet Elisa Ingermansdotter, egentligen hemma i Gammalgarn. Han höll sig oupphörligt vid hennes sida och försökte att få henne till tals, men hon teg envist.

Kaptan Demidoff kallade furiren till sig.

— Är du säker på vägarne — frågade han — så att vi ej råka komma för nära lägret?

— Tänker det, kaptan. Vi hålla oss så långt åt öster -vi kunna. Lägret befinner sig längre inåt landet.

— Om vi kunde hinna till stranden i afton, vore det så godt att föra ombord flickorna redan i natt, ty jag antar att du också tänker taga din med dig? — fortfor han skrattande.

— Men går det, att dölja dem så länge på fartyget? — genmålte furir Alexei. Det blir naturligtvis oväsen öfver det här och . . . .

— Jag antar säkert — afbröt kaptanen — att vi om ett par dagar gå till segels och styra kurs

på Reval igen. Föröfrigt, kommer dag, kommer råd, och jag ämnar minsann icke gifva efter så lätt.

Skön Majkens mod föll ej obetydligt, när hon såg, att det icke bar hän till Kräklingbo, utan ner till kusten. Ämnade man verkligen sålunda föra bort henne och de andra flickorna på fullt allvar? Hon hade dock ej trott det. Om hon skulle försöka med att fly? Men det var ju knappast tänkbart med den stränga bevakning man öfvade mot dem. Och ogera ville hon föröfrigt lemna de andra i sticket. Deras öde var ju icke mindre sorgligt än hennes.

De drogo förbi Ganne. Majken såg med vemodiga blickar in på den öde gården. På planen stod en liten öfvergifven lamunge och bräkte ängsligt. Den stolta Majken fick nästan tårar i ögonen. För öfrigt såg hon, att muskoviterna farit lika vildt fram här som på andra ställen. Fönstren voro inslagna och dörrarne lyftade af sina hakar. Ett afsides liggande uthus var nedbrändt.

— Det är så man kan gråta blod — sade Elisa Ingermansdotter. Min Gud, skola då aldrig dessa olyckliga krig sluta någon gång! Det är väl icke vår Herres mening, att en kung skall bruka sin makt till folkets förderf.

— Icke lär väl allt detta ändå vara hans skuld — genmålte Majken. Konung Karl är nog en god, rättskaffens man, men han har ju så många fiender.

— Som han skaffat sig sjelf, ja. Men det är klart att du skall hålla med kungen, sedan Bengt gick i hans tjänst. Förresten tycker jag det är besynnerligt, att han lemnar dig så här, när han ju visste, hvad som kunde vänta dig och oss alla.

— Det är icke hans skuld — svarade Majken

litet häftigt. Det var jag, som tvang honom att segla sin väg, och jag hade nog kunnat få följa honom, om jag velat.

Furir Alexei hade hört de båda flickornas samtal och närmade sig dem.

— Hven är Bengt? — frågade han med ett småleende, som synbarligen skulle vara mycket galant.

— Det angår er egentligen icke — svarade Majken, som blef vred — men jag kan i alla fall säga er, att det är min trolofvade och vore han här, skulle jag icke vilja gifva ett enda af Görtzens nödmynt för eder allesammans.

Furir Alexei skrattade högljudt.

— Då är det ju en lycka, att icke denne mäktige herre fins här . . . ja för oss, menar jag — sade han. Hon har en käresta, tösen — fortfor han sitt på modersmål till kapten Demidoff, som gick bredvid. Rasande så morsk är hon, och kapten får nog en hård nöt att knäcka med henne. Om jag inte visste att kapten gjort värre vildfålar än den der spaka — ha ha ha — skulle jag råda kapten att ge henne på båten.

— Aldrig! Den tösen skall bli min, om det så skulle kosta mig aldrig det. Jag säger dig Alexei, att för hvarje minut blir jag alltmera galen i henne. Såg du hur hennes ögon blixtrade i vrede? A, att kväsa den du!

Det var tomt och tyst nedåt Herrvik. Syntes på afstånd några af sockenborna, skyndade de undan så fort de förmådde vid de muskovitiska soldaternas annalkande. Af inkräktarne sjelfva funnos ej heller många, ty hela styrkan af dem var, såsom vi omtalat, sammandragen till Kräkling-

bo backe. Dock såg man i aftonskymningen en eller annan båt ro mellan stranden och fartygen ute i sundet.

Der stod icke långt ifrån stranden en fiskebod, halft förfallen. I densamma hyste muskoviterna in sina fångar, hvilka fortfarande noggrant bevakades af furir Alexei.

De unga flickorna sutto förtviflade tillsammans på golfvet i sitt fängelse.

— O min Gud — klagade en — skulle det verkligen vara möjligt att de ämna föra oss bort.

— Tala inte så högt — varnade Majken — den der otäcka räkeln, som förstår svenska, ha vi nog härutanför. Ja, flickor — fortfor hon — det ser nästan så ut, och här gagnar ingen klagan. Hellre då försöka att handla. Men huru? På flykt torde icke vara att tänka. Skall man hjälpa oss? Jag tror det knappast. Man vill nog, men man kan icke. Alltså äro vi hänvisade till oss sjelfva. Skulle det nu så vara, att de nidingarne verkligen ämna rövva oss från våra hem, herren vete huru det skall gå oss då. Vi äro icke såsom vår gamle prost, hvilken muskoviterna lära visa all möjlig ära. Ni förstår lika väl som jag, att vi då äro ämnade till lekbollar för dessa råa uslingar. Men det lär ingen gotländsk flicka af fri vilja ämna underkasta sig. Hvad återstår oss då?

De andra hade tigande åhört Majken och deras skrämda blickar sökte nu hvarandra. De anade nog hvad Majken menade, men de vågade knappast tänka derpå, än mindre uttala det. Den modiga flickan vidblef:

— Ingen skall säga om mig åtminstone, om Bengt Örn's, konungens kapares, trolofvade, att hon

utan att försöka det yttersta följer muskoviten. Nej och tusen gånger nej! Hellre låter jag då detta lif, som annars blefve mig den bittraste börda!

Hon hade eldat upp sig och uttalade de sista orden med hög, fast röst.

Den utanför sittande furir Alexei hade långa öron, hvadan Majkens tal icke undgick honom. Följden blef att tre af soldaterna placerades inne i fiskarboden hos flickorna.

— Den der vackra kattan — tänkte furiren — är nog i stånd att göra som hon säger och då vore det visst inte värdt att jag såge kapten Demidoff i synen.

Kosackkaptenen hade emellertid låtit ro sig ut till det fartyg, som låg längst bort från land. Det var en brigg med hög resning och af denna gammalmodiga form, som man ser på teckningar från vår storhetstid. Briggen hette »Leoparden» och på den samma hade såväl kaptenen som furir Alexei kommit öfver från Reval. Befälet på fartyget fördes af en bland hans goda vänner. Det var nämligen så, att två kompanier landtrupper blifvit beordrade med på expeditionen, som i öfrigt bestod af fartygens bemanning. »Leoparden» hade tjenat de nämnda landtrupperna till transportfartyg och förde dessutom ombord en del ammunition och förnödenhetsartiklar.

»Leopardens» kapten var en ung man vid namn Wladimiroff. Rysslands sjömakts var ganska ny denna tid, och därför avancerade marinofficerarne fort, särskildt de, som varit i utrikes sjötjänst. Så var förhållandet med Wladimiroff. Han var en duktig och djerf sjöman och befälhafvarposten på den vackra örlogsbriggen öfversteg ingalunda hans

krafter, trots det att han ännu icke räknade tjugufem år.

Allt var tyst ombord på »Leoparden», när kosackkaptenens båt gled långs med dess styrbordssida. Vakten på däck ropade an, fick lösen och kastade ut en lina, på hvilken kapten Demidoff fick äntra upp på backen.

— Kaptenen ombord? — frågade han den sömniga posten.

Denne sträckte på sig så godt han kunde och mumlade någonting i det han pekade akterut.

— Tala ur skägget, din hund! — röt kosacken och dref karlen med knuten hand för munnen, så att han föll ned på däck, medan bloden rann om honom.

Utan att vidare bekymra sig om karlen, gick kapten Demidoff öfver till det högre liggande akterskeppet. Högst uppe på en matta, med en tågrulle under hufvudet låg en gestalt utsträckt.

— Hvem der? — ropade han då han hörde stegen af den ankommande.

— God vän, Demidoff — svarade kosacken. Men hvarför ligger du häruppe? — frågade han, i det han gick fram till gestalten, som icke var någon annan än just briggens befälhafvare.

— Jag ser på stjernorna — sade kapten Wladimiroff. De glittra så vackert på denna dunkelblå natthimmel.

— Ja, det är sant — skrattade kosacken — du är ju stjernkunnig, Ivan. Tänk om du skulle kunna läsa i dem deruppe, hvad jag har på hjertat.

— Ack, min vän — sade sjömannen, i det han fortfor att stirra uppåt. Att veta detta, dertill behöfs i sanning ingen stjerntydningkonst. Hvad du

har på hjertat? Antingen är det fråga om penningar; af sådana har du mera än jag. Eller också om kvinnor. Då kan jag icke heller hjälpa dig. Men skulle det till sist gälla endast en bägare godt vin, då kan jag stå dig till tjänst, vän Demidoff.

— Tack, Ivan . . . kanske senare. Du har i alla fall gissat icke så orätt. Den här gången är det verkligen kvinnor med i spelet.

— Kvinnor? Nej, det var för mycket, Demidoff. Kvinna tycker jag kunde ha varit nog. Jasså, det är så godt om dem ler borta i konung Karls land? Lockar mig ändå inte att lemna däckets. Men jag kan förstå, att du bör känna dig riktigt väl till mods.

— Hör du, Ivan — afl röt kosackkaptenen — det är så att en af flickorna här har . . .

— Fallit dig på läppen, ja. Vidare,

— Du kan aldrig tänka dig, hvilken härlig tös! Å, du kan inte ens ana, hur . . .

— Det der kan du hoppa öfver. Du vet att jag icke är någon synnerligen stor kvinnobeundrare.

— Nåväl, ser du, Ivan, jag ville gerna taga flickan med mig.

— Hvad är det för dumbheter, Demidoff. Kvinnor har du väl nog hemma hos oss, och amiralen skulle visst ej med blida ögon se det, tänker jag.

— Om man skriver honom det på näsan, ja. Då skulle han bestämdt behålla flickan för sig sjelf. Nej, Ivan, jag måste ha henne med mig och därför har jag nu kommit till dig. Du får hjälpa mig.

Kapten Wladimiroff gjorde en afvärjande rörelse med handen.

— Aldrig. En gång i mitt lif har jag deltagit i en komplott, der det gälde en kvinna. Det höll

på att göra mig ett hufvud kortare och och jag har ej lust att sticka halsen i snaran en gång till.

— Men du nekar väl åtminstone inte att blunda, om jag nu skulle styra om alltsammans sjelf, och jag kan ju få den der lilla kajutan, som ligger bakom din egen, åt henne och hennes vännina.

— Jaså, det är två i alla fall. Du är då en riktig hundturk.

— Den andra är furirens. Nå hvad säger du?

— Bäste Gregor, låt mig vara i fred för dina fruntimmershistorier. Är det så, att kvinnorna höra till krigsbytet . . . . ja det enda jag kan lofva är att inte ha alltför skarpa ögon, om bara inte ställes till något krängel.

— Bravo! Tack skall du ha, Ivan. Har du hört när vi få gå till segels?

— Om ett par dagar tänker jag. Men det är väl inte din mening att föra dina juveler ombord redan nu?

— Jo, i natt. Här ombord har jag dem säkrast. Om du visste, hvilken flicka det är. Visste jag ej, att du vore aldeles okänslig för kvinliga behag, skulle jag minsann icke våga att visa henne för dig.

— Du skall heller icke göra det. Jag skall nog veta att gå ur vägen. Men, detta åsido, nog tycker jag att ni kunde fara litet varligare fram i detta arma land. Icke ha de stackars utsvultna människorna här gjort oss något ondt. Jag begriper sannerligen icke detta plundringståg.

— Nej, du är inte inne i förhållandena. Men det måste väl vara segrarnes rätt att brandskatta den slagne fiendens kuster. Föröfrigt göra sven-

skarne vår handel icke så litet afbräck genom alla sina kapare.

— Ja, djerfva sjömän ha de, det är då visst och sant — gemälte kapten Wladimiroff. Som yrkesman kan jag icke annat än beundra dem.

— Det är ju nära nog högförräderi, min käre Ivan — sade kapten Demidoff skrattande — men jag medgifver, att du i viss mån har rätt. Tjenade jag icke tsar Peter, skulle jag vilja tjena den svenske konnngen. Nu får jag nöja mig med en af hans undersåtar, fastän ingalunda den sämsta. Alltså, du lägger dig icke i mitt görande och låtande?

— Nej, men nu har jag stirrat på stjernorna länge nog och tänker koja. Följ med ner, skall du få smaka mitt vin, som jag lofvade dig.

Kapten Wladimiroff reste sig. Han var högväxt och ståtlig och ett mörkt, krusigt skägg beskuggade nedre delen af hans ansigte. Han gick en rond förut kring fartyget åtföljd af kosacken. Posten stod der fortfarande nedblodad i ansigtet.

— Hvad är det åt dig? — frågade kapten Wladimiroff.

— Å, det var bara jag, som gaf honom en liten lexa för det han halfsof, när jag kom ombord — sade kapten Demidoff skrattande.

Befälhafvaren rynkade ögonbrynen och gick vidare.

— Mitt folk straffar jag sjelf, så mycket du vet det, Demidoff — sade han ganska skarpt till kosacken. Denne fann det bäst att icke svara något,

Om vinsmakandet blef det emellertid icke mera tal. Kapten Demidoff lemnade »Leoparden» och lät ro sig i land samt skyndade upp till furir Alexei.

Det var omkring midnattstid och natten var

skum. Föremålen trädde oklart fram, gingo tillsammans. Om också någon obehörig skulle hafva bespejat, hvad kaptenen nu tänkte taga sig till, skulle han icke kunnat urskilja det. Och så var det kaptenen ville hafva det.

Furir Alexei gick emot honom.

— Allt klart — sade kosacken — hur är det med dufvorna derinne?

— Bra nog, sedan jag fick in några karlar att hålla ögonen på dem. Kaptens sköna var vid ett rasande humör nyss och talade om att narra kaptenen på steken.

Han gjorde en betecknande åtbörd med handen.

— Nonsens — sade kapten Demidoff. Men huru skola vi nu bära oss åt? Vi kunna naturligtvis ej taga alla ombord på Leoparden. Vi få nöja oss med två. De andra få vi i alla fall hålla fångna så länge. Gå in i boden du, Alexei, och för ut dem.

Furiren trädde in till de fångna gotländskorna. I fiskarboden var kolmörkt, men han var försedd med eldon och slog eld. Då såg han de unga kvinnorna fortfarande sitta tillhopa i ett hörn. Ett par hade öfverväldigats af trötthet och somnat.

Han pekade på Majken Elisdotter och Elisa Ingermansdotter och sade helt kort:

-- Följ mig!

Men de båda flickorna rörde sig icke. Lisa begynte darra i hela kroppen. Furiren upprepade sin befallning. Då steg Majken upp och frågade föraktfullt:

— Hvad är meningen? Så mycket ni vet det: ingen skall skilja oss åt. Skola vi gå, följa de andra. För öfrigt ha ni ingen rätt att behandla

oss som vore vi boskap. Släpp oss därför och låt oss gå. Ni kan vara öfvertygad om att jag ämnar klaga för er öfverbefälhafvare.

— Prat, inga dumheter. Klaga, det kan du göra så mycket du vill sedan, men nu skall du följa mig, annars låter jag karlarne der släpa dig ut.

Majkens ögon blixtrade af vrede och hon trädde furiren ett steg närmare.

— Jag går icke, utan att ni säger mig hvart det bär hän. Det är ju natt. Låt oss åtminstone vara i fred till dess det blir dager.

Furir Alexei lät höra några ord, som antagligen voro en svordom. Så vände han sig till kosackerne med en kort befallning. Dessa sprungo genast till och grepo Majken i armarne.

De öfriga flickorna begynte skrika och ropa på hjälp. Deras rop hördes vida omkring, så att soldaterna, som sofvande lågo i gräset kring strandboden, reste sig och lyssnade.

Majken betedde sig som en vilde. Vrede och förtviflan fördubblade hennes krafter. Hon slängde de två små muskoviterna ifrån sig som hade de varit barnungar. Men då förgick tålmodet på furir Alexei. Han sprang sjelf fram och fattade den rasande flickan om lifvet, lyfte henne från marken för att bära ut henue.

— Nej, — hväste hon — lefvande skola ni icke hafva mig! Och hon knep med båda händerna om strupen för att kväfva sig.

Men då voro de redan ute i det fria. Furiren kastade Majken tämligen hårdhänt till jorden och löste upp hennes fingrars kraftiga grepp om halsen. Det var icke för tidigt. Flickan var helt rödblå i ansigtet och ögonen stodo ur sina hålor. Då furiren

väl fått fatt i armarne, bände han dem åtskils, och de föllo slappa till marken. Skön Majken hade förlorat medvetandet.

— Vid den lede, var detta icke det allra bästa — sade furir Alexei och torkade svettdropparne ur pannan. Det var då den värsta vildkatta jag sett i hela mitt lif.

Att få ut Lisa Ingermansdotter erbjöd ingen svårighet. Halft vanmäktig och viljelös lät hon leda sig af en kosack, hvarefter dörren åter tillbommades om de andra flickorna, som med hotelser förmåddes att upphöra med sina klagoskrik.

I nästa ögonblick låg Majken på bottnen af kapten Demidoffs slup, medan Elisa satt på toften bredvid henne, apatiskt stirrande framför sig. Så stöttes båten från land och fördes med raska årtag från stranden ut till »Leoparden», hvars tackling svagt kunde skönjas genom nattdunklet.

VII

Bengt Örn hade med sin snabba skonare kryssat fram och tillbaka i trakten af Östergarn samt mycket väl lagt märke till, att hans förmodan om den muskovitiska eskaderns destinationsort besannats. Och detta lemnade honom ingen ro i hans själ. Han var, trots sin viljekraft, ett rof för älskarens vanliga föreställningar om öfverdrifna faror för den älskade.

Nej, han kunde icke stanna på sjön. På något sätt måste han i land för att skydda sin Majken. Kanske hon nu, när faran stod framför hemmets dörr, skulle vara mera benägen att följa honom.

Sålunda lät han »Falken» styra norrut. Men som vinden var nordlig, måste han kryssa sig fram. Det var hans mening att löpa in till Slitö eller Fårösund och derifrån begifva sig landvägen till Östergarn.

Han befann sig långt ute i Östersjön, ur sigte af Gotland. Det var på middagen andra dagen sedan han lemnat Östergarn. Då upptäckte utkiken i fören ett fartyg, som stäfvade hän i motsatt kurs. Bengt Örn varskoddes och begynte noggrant observera seglaren. Efter en stund sade han till sin styrman:

— Det är en muskovit, jag ser det på resningen och formen, fastän hon icke för någon flagga. Jag undrar just, på hvilka färdvägar den der är stadd. Nå, vi bry oss icke om den, ty det gäller mera för oss att komma in till Slitö.

Men den främmande seglaren tycktes icke vara af samma mening. Den höll synbarligen ned mot »Falken». Skonaren vände och gjorde slag, den andra ändrade sin kurs derefter.

— Hvad är meningen? — mumlade Bengt Örn. Jag tror hon tänker jaga oss.

— Ser nästan så ut — sade styrmannen — men då får hon lof att segla snällt, ty i den här vinden går då ingen vanlig skuta utanpå Falken, det skall hon få se.

Hur det var, syntes det efterföljande fartyget vara en lika stor snällseglare som den svenska kaparskonerten, ja det såg ut, som skulle den till och med vinna på Falken.

— Hon vill oss bestämdt någonting — sade Bengt Örn — men den här gången vill jag inte söka gräl Du kan falla af något — fortfor har vänd till mannen vid ratten.

Det främmande fartyget var nu så nära, att man godt kunde iakttaga det helt och hållet, ja man såg till och med mynningarna af kanoner i bogen.

— Det der är minsann ingen vanlig krämarskuta — sade Bengt Örn — vill hon inte släppa oss, blir här bestämdt allvar af.

I detsamma sköt ett rökmoln ut från fartygets bog och en knall dånade ut öfver böljorna. Samtidigt hissade fartyget muskovitiska flaggan under gaffeln.

— Å, står det till på det viset! — utbrast Bengt Örn och det lyste till i hans ögon — då få vi gifva henne svar, gossar. Upp med de blågula färgerna! Klart att vända och styrbords kanoner klara.

Det blef lif och rörelse ombord på Falken. Den tjugufem man starka besättningen höjde ett hurrarop, när svenska flaggan blåste ut, och skyndade sig till sina förut bestämda poster.

Den muskovitiska smacken, som var af ungefär samma storlek som Falken, vände nu också bredsidan till och de båda fartygen seglade jämsides på ett par tre kabellängders afstånd från hvarandra.

— Dåliga kanoner — sade Bengt Örn. Du, Klas, derborta, tag godt sigte på deras förrigg och gif dem en salva med »Svarte Petter.» Men kom ihåg, att vi skjuta inte miste ombord på Falken, min gosse.

Klas, en gammal väderbiten sjöbuss, som varit örlogsgast, hukade sig ned och riktade kanonen.

— Hon kränger så fördömdt — sade han och reste sig.

Då sprang Bengt Örn dit. Inom ett ögonblick hade han kanonen stäld, luntan fördes till fångkrutet. Pang! mullrade det ut öfver sjön, och när röken skingrats, hängde muskovitens förpik med rigg och segel ned i vattnet.

— Så skall man knäppa dem! — sade Bengt Örn med glänsande ögon. Nu falla vi af igen; hon får allt svårt att hinna upp oss mera, tänker jag.

— Men kapten, skola vi verkligen låta muskoviten slippa undan oss? — sade styrmannen nästan förebrående.

Innan Bengt Örn hann vara, kom åter en kula öfver från muskoviten. Den ramponerade Falkens storsegel på förmasten.

Då blef kaparkaptenen vred.

— Nej, så min själ han det skall; — utropade han. Du har rätt. Det vore nästan fegt att nu löpa. Vi ge honom ett ordentligt lag till.

Falken förle fem kanoner af mindre kaliber, Babordskanonerna spakades öfver åt motsatta sidan, skonaren höll närmare intill fienden och på verkligt örlogsmannavis beströks muskoviten från aktern till fören. Äfven nu hade Bengt Örn's gossar tur. Muskovitens roder splittrades och den låg redlös, gungande i böljorna. Besättningen ombord, som tydligen ej väntat sig detta motstånd, blef alldeles förvirrad; karlarne syntes springa om hvarandra och om något vidare skjutande tycktes ej blifva fråga.

Bengt Örn kommenderade en manöver så att Falken skulle komma alldeles långsides med muskoviten.

— Håll äntherbakarne i ordning — befalde han

— och sedan raskt ombord; men kom i håg: så litet blodsutgjutelse som möjligt.

Muskoviterna ärnade dock icke gifva sig i första taget. De hastade att bereda sig på antringen, stodo vid babords reling färdiga med sablar och pistol.

De raske gotlänningarne tvekade dock icke. Då Falken strök upp efter muskoviten, höggos änterhakarne i och den gamle Klas, som blifvit förargad öfver att icke ha lyckats rikta bogkanonen, hoppade först ombord.

Striden blef kort. En af muskoviterna träffades af en pistolkula i bröstet och föll död ned, några blefvo sårade. Af gotlänningarne erhöilo endast ett par några lättare blessyrer. Efter en kvarts timme strök muskoviten flagg och den omkring tjugu man starka besättningen fängslades samt fördes i säkerhet ned i förrummet hvars luckor surrades.

Fartyget var en muskovitisk kapare från Reval med namnet »Mascha». Det var ett tämligen nytt och starkt fartyg och såväl den svenske kaparkaptenen som hans besättning gladdes åt den goda brisen, som dessutom ju icke blifvit dem dyr.

Bengt Örn befalde sitt folk att, så godt sig göra lät, klara »Maschas» förrigg. Det var hans mening att låta föra det eröfrade fartyget in till Slitö och tills vidare förlägga det der. Han delade sin besättning, så att »Mascha» fick nätt och jämt hvad den behöfde för att kunna manövrera och så bar det af i riktning mot den ypperliga hamnen Slitö.

Mot aftonen kom man i sigte deraf. Men lyckan gynnade icke denna gång Bengt Örn. Ut mellan holmarne sköt plötsligt ett större fartyg under muskovitisk flagga. Det var ej svårt att se, att man

här hade framför sig en örlogsmän, troligen tillhörande den vid Östergarn liggande eskadern och antingen efterblifven eller utsänd på rekognoscering.

Man hade genast observerat fienden äfven från »Mascha» och såväl denna som Falken vände ögonblickligen, nödsakade att under ett nytt slag gå förbi Slitö. Den muskovitiske örlogsmannen syntes en stund tveksam, om han skulle följa de båda mindre fartygen, men som den på grund af sin storlek och klumpighet dock aldrig skulle ha kunnat mäta sig i snällsegling med de båda flyktingarne, afstod han. Men Bengt Örn fann det icke längre säkert att gå in till Slitö utan beslöt angöra Fårösund, dit fartygen ankommo fram emot natten.

Sundet låg stilla i månens sken. Intet folk syntes till. Kaparkaptenen förklarade för styrmanen, att han ämnade landvägen begifva sig till Östergarn, och lemnade befälet åt honom, med order, att om förhållandena tvungo honom dertill, genast gå till segels. Men han skulle, om möjligt, hålla sig i närheten, ty kaptenen ämnade stiga ombord här igen. Fångarne ombord på »Mascha» skulle noga bevakas samt förses med tillräcklig kost. När han kom åter, ville han besluta, hur man skulle handla med prisen och dess besättning.

Bengt Örns oro minskades icke för det han nu satt sin fot på land. Han skyndade in i närmaste bondgård och frågade om de kunde afstå en häst åt honom. Husbonden, som var uppskrämd af ryktet om muskoviternas besök, hvilket nått hit upp hastigt nog, såg ganska misstänksam ut, trots Bengt Örns utpräglade gotländska dialekt, men mot hederlig kontant erkänsla afstod han, efter många öfvertalningar, ett raggigt russ, på hvars rygg kaparkap-

tenen genast svängde sig upp. Så fort hästens stabbiga ben kunde trippa, bar det sedan i väg på landsvägen söderut.

Norra delen af Gotland var vid denna tid tätt bevuxet med äldrig furuskog. Vägen gick långa stycken genom aldrig af yxan rörda dungar. Här och der fans en uthuggning eller rödjning, der man begynt odla, och på långa afstand lågo små och bofälliga bygnader.

Solen höjde sig ur hafvet, när Bengt Örn passerade Slitö. Han rastade här en timme för att låta sin lilla springare hvila och begaf sig under tiden ned på hamnen till en med honom på långt håll beslägtad handelsman, vid namn Gothberg.

Här fick han dystra och oroande tidender. Handelsmannen omtalade, hur muskoviterna härjat i socknarne söder om Slitö, hur de plundrat gårdar och kyrkor, hur de utfärdat manifest om brandskattning, ja hur de till och med mördat folk. Det talades om att flere gamla kvinnor blifvit ihjälskjutna och hur man skändat de unga samt fört bort med sig flere af dem.

Bengt Örn knöt vredgad händerna mot de osynliga roffärne. Var manne hans vackra, stolta Maria bland dessa fångna? Han ansåg det icke värdt att spörja härom; det var ju endast på ryktets vingar odåden nått hit. Han ville sjelf öfvertyga sig.

Och han red vidare. Vid Gothems prestgård stannade han åter. Den myndige kyrkoherde Lutteman var icke hemma. Af de uppskrämde kvinnfolken fick han höra, att pastorn, klädd i sin gamla krigaredrägt, dragit ned till Norrlanda. Der hade fienden härjat och plundrat och gjort fångar. De odjuren höllo sig till de unga kvinnorna. Här fick

han en utförlig, fasansfull beskrifning på Anna Högstens mord.

Den lilla hästen började blifva uttröttad. Men Bengt Örn hade ej ro att låta honom taga igen sig, utan fick en annan i hans ställe. Strax innan han nådde gränsen af Norrlanda, mötte han en skock kvinnor på väg norrut. De voro så uppskrämda, att de rusade af vägen och in i skogen vid åsynen af ryttaren, men han ropade an dem och fick dem att stanna.

Nu fick han bekräftelse på sina ängsliga farhågor. Kvinnorna visste besked, ty de hade varit med. De kunde berätta om, hur kyrkoherde Lutteman blifvit fångslad, hur kyrkan blifvit plundrad och hur sex af tösorna blifvit bortförda.

— Hvilka . . . känner ni dem? — frågade Bengt Örn, och han kunde ej hjälpa att hans röst darrade.

— Jo, jo, det var Sara Fride, Kristina Persdotter, Elin Tjengvide, Cecilia Tomasdotter, Lisa Ingermansdotter och Majken . . .

— Majken . . . från Ganne? — bröt Bengt Örn ut . . . Är du säker på det, kvinna.

— Kors, ja jag såg det ju med egna ögon. Herre Gud, hvilken jämmer. Mor hennes grät och skrek som en galning, men det rörde dem inte det minsta, de odjuren. Det var en lång ibland muskoviterna, som kunde tala vårt språk, och så en liten svart som var befälhafvaren. Alla tösorna togo de med sig. Hvilket elände!

Bengt Örn pressade fram en ed mellan sina sammanbitna tänder.

— Vet ni, hvar Majkens mor fins nu? — frågade han.

— Jag tänker hon är vid Magnsarfve, hon har ju slägt der.

— Och när hände detta? — ljöd Bengt Örn's nästa fråga.

— I går var det. I förgår afton kommo de odjuren hit — ja så är det . . . Men hvem är han som frågar, hvar kommer han ifrån, som inte vet hur muskoviterna farit fram?

Kaparkaptenen svarade ej på frågan. Han satte hälarne i hästens sidor och red vidare.

Hans aning hade således ej bedragit honom! Majken i muskoviternas händer! Hvarför hade hon icke kunnat följa honom, när han bedt henne derom? Hvad kunde han nu uträtta, han ensam? På allmänt motstånd var ju icke att tänka. Men kanske Majken sluppit lös, kanske hon lyckats fly?

Brådiskande skyndade han in i manbygningen, när han kom fram till Magnsarfve. Här mottogs han af ett förtvifadt rop:

— Bengt, Bengt! — och en äldre kvinna sträckte darrande sina händer mot honom från den hvitmålade sängen, som stod vid rummets bortre vägg.

Det var Majkens mor. Af sinnesrörelse hade hon blifvit sjuk och måst bäddas ner. Hennes man satt tyst och dyster vid sidan om henne.

— Majken . . . hvar är Majken? — ljöd kaparkaptенens fråga.

Den sjuka modern satte händerna för ögonen och begynte öfvergifvet gråta.

Det var då sanning, det fans icke rum för tvifvel längre! Han fattade Majkens far i armen och pressade fram:

— Men så tala då . . . säg hur det gick till!

Hvarför kunde ni ej hindra att detta skedde. Fans det då ej så många modiga karlar, att . . .

Gubben satt fortfarande med nedböjdt hufvud och bara suckade, medan hustrun jämrande bad:

— Rädda henne, Bengt, rädda henne! Du kan det nog. Låt ej de förfärliga muskoviterna släpa henne med sig!

Bengt Örn var genast redo att ånyo begifva sig af.

— Men hvarthän ha de kunnat föra fångarne?
— frågade han.

— De ha ju läger på Tjengvide backe — sade gubben — och dit tänker jag att de begåfvu sig. Gothemspresten skyndade förresten efter dem.

— Kyrkoherde Lutteman? — frågade Bengt Örn — nå det må jag säga var tur i olyckan. Men jag rider efter; jag får ju ingen ro förr än jag vet Majken vara i säkerhet.

Och kaparkaptenen fortsatte. Han grubblade öfver hur han skulle handla. Vore det kanske ej bäst att inställa sig för den muskovitiska öfverbefälhafvaren, omtala kvinnorofvet och på så sätt få offren från röfvarne, ty det var väl ändå aldrig möjligt att furst Apraxin, som Bengt hört öfverbefälhafvaren kallas, kunde tillåta att man våldförde sig på kvinnor. Dock gälde det att icke låta någon ana hvem han var, ty då kunde det lätt vara ute med honom, och nu först kom han att tänka på, att hans sjömanskläder icke vore den bästa kostymen att uppträda i. Men det lät sig icke göra att få någon annan.

Inom kort var han inne i Kräklingbo. Han var godt hemmastadd i dessa trakter och kunde föröfrigt svårligen hafva tagit miste på lägerplatsen, ty den syntes på långt håll med sina smutsiga tält.

Bengt Örn red oförskräckt på. Han mötte nu smärre flockar af muskoviter, som drefvo kreatur af alla slag framför sig. Luften fylldes af ett idkeligt bråkande och råmande. Rundt kring lägret funnos hopfösta stora massor af boskap, som inkräktarne dels stulit, dels fått i motvillig brandskatt. De, hvilka Bengt Örn red förbi, sågo nyfiket på honom, men ingen gjorde min af att vilja hindra honom, så att han utan besvärligheter nådde ända upp till lägrets ingång.

Den syn, som här mötte honom, var ingalunda behaglig. Marken var fylld med kreatursträck, så att det stank lång väg, de små tälten voro smutsiga och trasiga och i dem krälade de lika smutsiga och illa klädda muskoviterna. Här och der lågo de i riktiga högar och sofvo med solen rakt i ansigtet, medan andra sutto med benen i kors under sig och mumsade på hvitt hvetebröd och rått fläsk.

Det enda, som talade om att man befann sig i ett krigsläger, voro de här och der posterade skildtvakterna. När Bengt Örn ville rida in bland tälten, hindrade dessa honom.

— Jag vill träffa öfverbefälhafvaren — sade Bengt så lugnt han kunde.

Muskoviterna satte händerna för öronen likasom hade de ej uppfattat hvad som sagts. Bengt Örn upprepade det, hvarpå de begynte skratta och prata sins emellan. Med åtbörder läto de förstå, att de ej begrepo honom. Men då han med en axelryckning ämnade rida förbi dem, grepo de hans lilla häst i tygeln och tecknade åt honom, att han skulle stiga af. Bengt Örn gjorde så. Den ene af vakten sprang några steg bort till ett tält och ropade åt någon. En karl, lika smutsig oed trasig som alla

de andra, men med en smal galon öfver venstra armen, kom fram till poststället, der Bengt stod kvar, utan att veta hur han skulle bete sig. Det lugnade honom dock något, att han blifvit mottagen så pass fredligt. Måhända skulle han lyckas. Men han kände medlidande med Majken, som kanske varit nödsakad att dväljas här i all denna smuts ett helt dygn. Mannen med galonen kunde tala hjälplig svenska.

— Hvad yilja? — frågade han.

— Träffa öfverbefälhafvaren.

— Amiralen? — O nej, det kan icke lyckas!

— Hvarför det då? Jag har någonting viktigt att tala med honom.

Muskoviten skakade på hufvudet.

— Amiralen icke talar med någon svensk, han hatar dem alla. Krigaren, som sade att han vara en prest, lät han kasta in i fånghuset.

Det var en föga huguesam underrättelse. Bengt förstod att det var fråga om kyrkoherde Lutteman. Hade det gått honom, den myndige herren, så, hvad kunde han då hoppas? Men oron öfver den älskades öde dref honom att icke lemna något oförsökt.

— Men kan jag då icke få tala vid någon af amiralens underbefälhafvare? Jag ber eder framställa min anhållan.

Muskoviten ryckte på axlarne, men begaf sig i alla fall på väg inåt lägret, i hvars bakgrund stodo några tält, hvilkas utseende icke var fullt så ynkligt som de andras. Föröfrigt skvallrade den från en stång fladdrande muskovitiska flaggan om, att der befann sig sjelfva högkvarteret.

Efter en stunds dröjsmål kom muskoviten tillbaka och vinkade åt Bengt Örn att följa. Då

kaparkaptenen gick igenom lägret, mottogs han med skratt och fingerpekningar och från en tältgata bombarderade man honom med afgnagda ben. Det sjöd af vrede inom honom, men han måste hålla sig lugn. Han spanade åt alla håll för att om möjligt få någon aning om, huruvida de kvinnliga fångarna befunno sig i lägret, men det var naturligtvis förgäfvets

Inom kort stod han inne i det största af tälten. Det var afdeladt i två afdelningar. I den yttre befunno sig en mängd officerare och adjutanter, hvilka med nyfikna blickar betraktade den inträdandes högväxta gestalt. En af adjutanterna försvann bakom en brokig persisk matta, hvilken afskilde tältet. Bengt Örn hörde några korta meningar växlas derinnanför och så tillsades han att komma in.

Han stod framför amiralen furst Teodor Apraxin. Den lille guldsmidde mannen satt vid ett bord med armbågarne stödda mot skifvan. Bredvid honom lågo en mängd papper och ett par fint arbetade pistoler. Han mätte den inträdande med ögon, som voro rödkantade och tårade, och frågade på tyska språket?

— Talar ni tyska.

Som Bengt Örn i flere år under sin första sjömanstid farit på fartyg från Hamburg och Lübeck, förstod och talade han detta språk ganska bra, hvarför han gjorde en jakande åtbörd.

— Nå, hvad vill du då? — frågade amiralen utan att ändra ställning.

Bengt Örn betänkte sig ett ögonblick.

— Jag har trott — sade han derpå långsamt — att det icke är med amiralens goda minne ert folk far fram som det gör i dessa arma bygder.

Att de plundra fält och gårdar, kan jag förstå, men att de mörda gamla kvinnor och röfva bort de unga, det är väl dock för mycket.

Amiralen rynkade ögonbrynen.

— Hvem är du?

— Jag är sjöman — svarade Bengt Örn — seglar med kalk från ugnarne på kusten öfver till Stockholm och andra orter. Nyligen kom jag in till Fårösund med mitt fartyg och skyndade hem, när jag fick veta om att . . . att . . . en landstigning skett här, och då får jag höra att en af edra ströfkårer tagit till fånga några unga kvinnor uppe vid Norrlanda kyrka.

— Alldeles samma historia, som krigarpresten berättade — sade amiralen, ryckande på axlarne. Men det är icke sant; här finnas inga fångna kvinnor.

— Men jag vet att så har skett — fortfor Bengt Örn — en af de fångna var min trolofvade och jag bönfaller, att herr amiralen måtte lösgifva henne ur fångenskapen . . . och de andra med.

— Hör du icke, att här ej finnes några kvinnor. De ha ljugit för dig.

— Nej!

— Jo, säger jag — till hälften skrek furst Apraxin — ni äro ett fördömdt byke allesammans. Lögnaktiga och gensträfviga. Ha ni utfört mina befallningar kanske? Ha ni fått tillhopa den brandskatt jag fordrat? Nej! Och ändå komma ni och pocka! Hvad är du egentligen för en? Du ser mig icke ut som en kalkskutskeppare, min gosse. Det var dumt af dig att för tösens skull gifva dig af hit. Ser du, jag brukar icke släppa sådana gökar så lätt ifrån mig. Det är bättre att ha er svenskar i säkert förvar än att låta er löpa landet kring och uppvigla folket. Så nu vet du ditt öde. Jag har

ingenting mer att säga dig. Men får jag syn på din käresta, skall jag se, om hon behagar mig.

Bengt Örn kände, hur blodet steg honom åt kinderna, och föga fattades, att han rusat fram och gifvit den lille amiralen ett slag i ansigtet med sin knutna hand. Det måtte ha synts tydligt nog på honom att han blef vred, ty furst Apraxin ryggade tillbaka, der han satt i stolen och gjorde en vink åt adjutanten, som genast grep kaparkapten i armen och förde honom baklänges ut. På hans rop kommo genast in ett halft dussin beväpnade soldater, som hårdhänt togo honom om hand. Då följde han godvilligt med.

Detta blef sålunda slutet på hans expedition. Men det hade också i sjelfva verket varit dumt af honom att begifva sig in i ormböet. Nu var det ju mycket värre stäldt än förut. Nu var han beröfvad möjligheten att kunna uppsöka Majken, om hon blifvit örd någon annanstädes. Men han trodde dock alltjämt, att hon befann sig i lägret. Sanningen plägade minsann icke flöda från en muskovits läppar.

Med dessa tankar gick han jämte sina fångvaktare ut ur amiralens tält och genom en del af lägerplatsen. Han aktade knappast på alla de spefulla tillmälen, som hag'ade kring honom. Slutligen stod han framför en utbusbyggnad af kalksten, som låg invid lägret högst uppe på bakslutningen. Eskorten tog undan den framför dörren lagda bommen och knuffade in honom.

Derinne funnos två personer. De voro kyrkoherde Lutteman och vår gamle bekante Niklas Pistol.

VIII.

Se så, för skock tunnoi granater! — utbrast invaliden, när han fick syn på kaparkaptenen. Du också, Bengt Örn! Nog kunde du ha råkat bättre ut än i klorna på de här ulfvarna, den lede må taga dem.

Mötet var ganska oväntadt, så att Bengt Örn ett ögonblick förblef alldeles stum. Men så sade han med sammanbitna tänder.

— Den lede må taga dem allesammans, ja och främst den grisögde amiralen. Jaså, de ha inte kunnat låta dig, gamla kronvrak, vara ifred en gång.

— Han vet bestämdt ingenting om Majken — tänkte Niklas Pistol — och det är väl bäst att ingenting säga heller, ty då blir han ursinnig.

Men Bengt Örn fortfor, vändande sig mot kyrkoherden:

— Men fans det då ingen som kunde försvara de stackars kvinnorna mot de djäflarne. Pastorn var ju der och . . .

— Min käre vän — svarade kyrkoherden — efter du tycks veta hvad som händt, vill jag säga dig, att lika litet kunde jag göra der som här. Jag låg ju fängslad och hjälplös i min sakristia. Och du vet ju, hur ynkeligt det är bestäldt i bygden med vapendugligt manskap. Men jag gjorde,

hvad jag kunde Jag red ofördröjligen hit för att tala vid furst Apraxin. Resultatet ser du.

— Jaha -- sade Niklas Pistol -- nu sitta vi här alla tre och kunna ej annat som fader Luther sade, när han slog bläckhornet i skallen på fan, var det icke så, herr kyrkoherde?

Bengt Örn satte sig på en bänk och teg stilla.

— Jag skall säga dig, Bengt -- fortfor invaliden -- att jag var också ute på språng efter Majken.

Kaparkaptenen såg väntande upp.

— Det var så man kunde gråta. Mor hennes var som från sina sinnen . . . .

— Jag vet . . . jag har träffat henne vid Magnsarfve.

— Och jag måste lofva henne att spåra upp Majken. Så mycket vet jag, att inte ha de fört henne hit, utan fasthellre då nedåt Herrvik.

— Herrvik . . . och kanske ombord på fartygen? — sade Bengt Örn hastigt.

— Hvem vet. Jag kom i alla fall inte långt förrän jag blef infångad och släpad med hit, och så var det slut med den expeditionen. Men hvarifrån kommer du så brådt, Bengt Örn? Det var oklokt af dig att icke taga Majken med dig, då du var inne i Östergarn härom dagen.

— Tror du inte jag ville, men jag fick icke! — brast Bengt Örn ut. Jag ångrar dock att jag lät Majken råda. Jag vet icke hur det är, men jag anar ofärd för både henne och mig.

Och han dolde ansigtet i sina händer och satt tyst. De båda andra sade heller ingenting. En hvar hade nog af sina egna tankar. —

Gotland hade vid denna tid, om också kanske

mest till namnet, en så kallad landsmilis bestående af alla vapenföra män inom ön. Men då kriget tagit de flesta krafterna bort, var ju klart, att den var ganska fåtalig, och den utgjordes till öfvervägande del af ålderstigna män, sådana, som blifvit ratade vid konung Karls upprepade utskrifningar.

Landshöfding på Gotland var vid denna tid amiralen Gustaf Psilander. Han hade året förut blifvit utnämnd till sin ansvarsfulla tjänst. Det var en bepröfvad krigare. År 1704 hade han som kapten fört befälet på svenska 50-kanonskeppet »Öland», som hade att konvojera åtskilliga svenska handelsfartyg förbi engelska kusten. Utanför Oxfordness mötte han 28 Juli sagda år en engelsk eskader af 8 linieskepp och en fregatt. Uppfordrad att medels flaggans strykande helsa de engelska örlogsfartygen, vägrade han denna helsning, hvilken han fann förödmdjukande för svenska flaggan. Följden blef ett skarpt lag från 54-kanonskeppet »Worcester», det främsta i den engelska eskadern, men kapten Psilander gaf ett så kraftigt svar, att »Worcester» måste backa undan. Äfven ett annat skepp, som kom upp längs »Öland», måste vika för det svenska fartygets eld. I fem timmar fortsatte Psilander den ojämna striden, men sedan »Öland» blifvit på alla sidor omringadt, stängerna gått öfver bord och skeppet ej längre kunde manövrera, måste han gifva sig.

Det hjeltomodiga försvaret väckte emellertid sådant uppseende, att Psilander blef på det mest smickrande sätt mottagen i England, hvars drottning, Anna, erbjöd honom ett högre befäl inom den engelska flottan. Men då Psilander vägrade att gå ur svensk tjänst, lät drottningen åter iståndsätta »Öland» samt lät

honom återvända till Sverige. Här gick hans befordran sedan raskt.

Amiral Psilander var vid denna tid en man i i sin bästa ålder, 48 år gammal. Då under rättelsen om muskoviternas landstigning vid Östergarn nådde Visby, lät landshöfdingen utan dröjsmål uppståda landsmilisen. Den samlades under länsmäns och kronofogdars befäl utanför Visby. Härtill åtgingo dock ett par dagar, och den tappre landshöfdingens ansigte mulnade, när han såg, hvilken ringa hop af gubbar och knappt halfvuxna pojkar han hade framför sig.

Vilda voro de rykten, som gingo om muskoviternas antal. De påstodos ha kommit i otaliga skaror. Flyktingar från Östergarnshället hade härresande saker att berätta om fiendernas framfart, hvilket icke bidrog att höja modet hos landsmilisen, och när till sist det budet kom, att muskoviternas troppar härjande och plundrande drogo in i Kräklingbo, då fattades gotländingarne af sådan förskräckelse, att de hals öfver hufvud grepo till flykten, en hvar åt sitt håll, utan att vare sig böner eller hot kunde kvarhålla dem.

Landshöfdingen var ursinnig, men hvad ville han göra? Han var ju ensam, och det visste han, att föga hade man att hoppas genom de till konung Karl i Lund skickade sändebuden. Efter några dagar fick han likväl folket ånyo församladt utanför Visby. Der mönstrades de ännu en gång och landshöfdingen uppmanade dem i ett kraftigt tal att visa »ståndsdristighet». Och så marscherade gubbskaran af mot fienden. Men när de hunnit bort mot Kräklingbo, möttes de af budskapet, att muskoviterna redan gått ombord på fartygen och afseglat

med allt sitt roffade byte. Och de föga djerfve krigarne drogo en suck af lättnad, på samma gång deras hjertan snördes samman vid åsynen af allt det elände muskoviterna ställt till. —

Dagen förflöt långsamt för de tre fångarne i lägret vid Tjengvide. De frågade sig, hur länge man ämnade hålla dem kvar inspärrade, men de gjorde sig inga synnerligen stora förhoppningar på att snart komma lösa.

— Vid Gud, tror jag inte att de tänka låta oss svälta ihjäl här — sade Niklas Pistol. Sedan i går middag har jag inte fått en matbit och nu ha vi snart kväll igen. Min mage knorrar rent förtvifladt. De uslingarne, derute gona de sig med alla möjliga stulna läckerheter. Nej, jag måste göra mig påmint!

Han stötte sitt ena träben i dörren, och en smutsig muskovit stack in hufvudet.

— Hör du, din inpiskade kanalje — skrek invaliden — ro hit med litet mat-äta! Det är väl inte meningen att låta oss dö hungersdöden.

Då muskoviten naturligtvis ej begrep en smula, började Niklas Pistol genom drastiska tecken göra klart för honom, hvad det var fråga om. Soldaten aflägsnade sig och kom efter en stund tillbaka med ett litet spann vatten, ett par kakor groft bröd och en rå fårbog.

— Det skall just vara sådana snuskiga barbarer som ni, som äta rått kött — sade Niklas Pistol, men för en gång får man väl inte vara kräsmagad.

Och han ryckte till sig köttet och bet i det; men han kunde ej få ned stycket, utan spottade ut det, och höll sig i stället till brödet, som nästan hade flintans hårdhet. Kyrkoherde Lutteman gjorde

honom sällskap, men Bengt Örn sköt bort sitt bröststycke och nöjde sig med en klunk vatten.

— Ät du, Bengt — förmanade träbensmannen — du kan nog behöfva dina krafter. Jag funderar på, om inte du och den vördige kyrkoherden här skulle kunna försöka på att fly i natt. Hvad mig sjelf anbelanger, får jag nog bli kvar här i anseende till mina benstumpar.

— Hur skulle det gå till? — frågade Bengt Örn.

— Ja, se det är just frågan. Känner ännu inte mycket till det här hålet, men tänkte att du skulle kunna på något sätt komma ut genom bakväggen.

— Men vi äro ju bevakade.

— Så länge det är dager, ja. Men så snart solen går ned, börja de der dästa djuren snarka som riktiga tordön. Så gjorde de åtminstone i natt.

Bengt Örn steg upp och började syna den af Niklas Pistol angifna väggen, som låg vänd från lägerplatsen. Den var uppförd af kalkstensflis utan murbruk, men stenarne höllos säkert kvar genom hvarandras tyngd. Kaparkaptenen skakade på hufvudet.

— Går inte — sade han — och dessutom äro nätterna så ljusa nu.

— Du måste i alla fall försöka. Vänta bara till dess taptot går. Det kan väl inte dröja så synnerligen länge, fast, gunås, dagen förefaller dryg nog, när man sitter som en fången råtta. Aldrig trodde jag väl, att när jag slapp undan från Pultava, jag så här skulle råka på nytt i muskoviternas händer, eller hvad säger kyrkoherden?

— Det är väl så Herrans vilja, att vi skola pröfvas — sade denne allvarligt.

— Kan väl så vara, men inte menar vår herre

att vi skola tigande foga oss i slika orättvisor. Om vi bara försöka att komma ur fällan, tror jag bestämdt, att han är så nådig, att han hjälper oss på halfva vägen. Mig sjelf frågar jag inte efter, jag har egentligen ingen mer att taga vara på i lifvet, sedan jag nu inte kan hoppas att få se muskoviterna riktigt tuktade af kungen. Jag begriper inte det här. Nog trodde jag, att han ändå skulle tänka på oss i vår nöd. Det är inte den gamle kungen längre. Eller hur, herr kyrkoherde? Det var allt andra tider, när vi tjenade vid öfverste Kruses ryttare.

— Landet förmår icke mera, min vän — svarade kyrkoherde Lutteman. Man kan icke gå öfver det omöjligas gräns, äfven om man är konung och heter Karl. Jag har tänkt mycket på senare tiden öfver de gångna många krigsåren, och jag har funnit, att vi köpt vår nu i spillror ramlande storhet alltför dyrt. Den har kostat Sveriges hjerteblood.

— Ja, men det var en glädje att få låta det för den älskade konungen. Han var ju som en af oss. Icke skonade han sig framför oss andra, främst var han i ur och skur, i bister vinterköld. Det är dock en konung, fastän jag nu ej längre förstår honom. Men jag är ju en olärd man.

Trumpetens toner smattrade genom lägret, till kännagifvande, att dagen var slut. Fångarne kunde höra, hur vaktposterna ombyttes, taktfasta steg ljödo gång på gång förbi fängelset. Snart var allt tyst, man hörde endast kreaturens bråkande och råmande, hästarnes gnäggande, och härtill kommo sedan snarkningarna från vakterna utanför fånghuset.

— Hvad var det jag sade? — yttrade Niklas Pistol. Jag känner deras vaksamhet. Nu, Bengt

Örn, är tiden inne att försöka en kupp. Jag vet nog att det är farligt, det kan lätt kosta ditt lif, om du misslyckas. Men det får du ej, du är en duktig karl. Krafla dig upp till den lilla gluggen der under taket och försök att se ut.

Bengt Örn gjorde så.

— Det är mörkt — sade han. Himlen är mulen och det faller regn.

— Nå, det är ju alldeles som efterskickadt — sade träbensmannen. Låt oss se efter här nere vid marken; der skall det bestämdt lyckas bäst.

Han kastade sig ned på marken. Bengt Örn, som ännu var mycket tvifvelsam, satte sig på den låga träbänken. Niklas Pistol trefvade med händerna och pustade. Till sist lyckades han verkligen få bort en liten sten.

— Se så — sade han — nu börjar det gå bra. Hjelp nu bara till, Bengt Örn.

I detsamma begynte åskan mullra på afstånd och man kunde nu höra, hur tunga regndroppar smattrade mot taket.

— Det här är ju alldeles utmärkt — sade invaliden tyst skrattande. Nu gå muskoviterna naturligtvis in i ladan, som ligger här bredvid, och vi få vara alldeles i fred. Så skall det vara. Vår herre ger oss ju ganska tydliga bevis på att han är med oss. Tänk, hvad de skola blifva snopna i morgonbittida.

Bengt Örn redde sig till att hjälpa Niklas Pistol. De hade inga andra verktyg än sina fingrar, så att det gick icke fort med att lossa de envisa stenflisorna. De hade emellertil inga mjölkfingrar någon af dem och hur de arbetade, lyckades de få ett hål så stort, att man godt kunde få en arm i genom. Kyrkoherde

Lutteman aflöste nu träbensmannen. Man fick vara ytterst försiktig så att icke något ras i muren föranledde en upptäckt.

Regnet fortfor och åskvädret tilltog. Skarpa blixtar ljungade genom den svarta rymden, för ett ögonblick då och då upplysande äfven de tre människans fångelse. Efter ett par timmar var öppningen på väggen i det närmaste så stor, att en smärt karl kunde krypa derigenom. Men den måste ännu vidgas något, ty kyrkoherde Lutteman hade begynt blifva ej så litet korpulent. Niklas Pistol skrattade tyst, när arbetet äntligen var fullbordadt.

De lyssnade, om de skulle höra något misstänkt ljud, men allt var och förblef tyst.

— Om jag bara visste, hvar de hade sina hästar — sade Bengt Örn.

Men Niklas Pistol afrådde honom från att söka få en sådan. Det vore för djerft och kunde förstöra hela deras rymning.

— Nå, ni går först kyrkoherde — sade Bengt Örn — och jag säger med detsamma farväl. När vi komma härutanför, få vi gå hvar och en sin väg. Och farväl du också, Pistol. Det är din förtjenst detta, och jag skall aldrig glömma, hvad jag är dig skyldig, min gamle vän.

— Prat — sade träbensmannen — jag lofvade ju Majkens mor att jag skulle göra hvad jag kunde för tösen hennes, och när jag ej kunnat fylla mitt löfte med afseende härpå, så är jag ju skyldig dig i stället hvad jag kan uträtta.

Kyrkoherde Lutteman tryckte de båda andras händer. En blix ljungade i det samma och lyste upp mörkret, så att de kunde se hvarandras allvar-

liga ansigten. Så kastade presten sig ned på marken och hasade sig med ansträngning genom öppningen.

— Ge dig af nu, Pistol — sade Bengt Örn.

— Nej, jag går sist — svarade träbensmannen bestämdt. Var bara försiktig Kryp efter marken så långt du kan, Bengt.

I nästa ögonblick var kaparkaptenen försvunnen Invaliden lyssnade en minut. Allt förblef tyst.

— Ja, så ger jag mig väl i väg jag också, fast jag nog får svårast att reda mig med mina skrala benstumpar. Men är det så, att jag skall komma helskinnad undan äfven denna gång, lyckas det väl ändå, kan jag tänka.

Och han lagade sig att gå samma väg som de andra.

Men i detsamma ljud ett högt skallande varningsrop genom lägret. Niklas Pistol kände sig nästan förlamad, der han låg till hälften inom, till hälften utom fängelset. Det var dock icke sig sjelf han tänkte på, utan hans tanke flög till de båda olyckskamraterna. Hvad betydde ropet? Voro de männe upptäckta? Nej, det var icke möjligt. Emellertid hörde han plösligt brådiskande steg, han tog framför sig med armarne och släpade sig ut i det fria helt och hållet.

Orsaken till alarmropet var, att Bengt Örn i mörkret råkat stöta på en muskovitisk soldat, hvilken, antagligen mycket beskänkt, somnat på marken och icke blifvit väckt af det fallande sommarregnet. Kaparkaptenen, som ett stycke från fängelset försigtigt rest sig upp för att smyga sig ut ur lägret, hade fallit framstupa öfver karlen, som dervid ändtligen vaknade och gaf till hals. De sömniga posterna rusade upp. Men innan man hunnit få tända ett

par bloss och morgnat sig en smula, voro både Bengt Örn och kyrkoherden Lutteman redan inne i skogen uppe på höjden och der voro de i tämlig säkerhet för möjliga förföljare.

Niklas Pistol var icke så lycklig. Soldaterna skyndade till det provisoriska fängelset, kastade bommen från dörren och lyste in. Der var alldeles tomt. I nästa ögoblick hade de emellertid upptäckt träbensmannen, som kraflade sig fram öfver den våta marken, och uppgåfvo ett samfaldt glädjetjut. Pistol blef uppryckt och förd in ett tält, der man för säkerhets skull surrade fast honom vid mittelstolpen.

Följande morgon var lika regnig och ruskig som den svuuna natten. Amiral Apraxin hade genast blifvit underrättad om de båda svenskarnes flykt och blef mycket vred öfver folkets bristande vaksamhet. Fångvaktarne skulle straffas hårdt, och intet dröjsmål finge äga rum.

Alltså uppbådades en trupp soldater, som bildade fyrkant framför amiralens tält. De tre fångvaktarne fördes fram. Medvetna om det öde, de ej kunde undgå, sågo de slöa och likgiltiga ut.

Trots regnet kläddes de af in på bara kroppen. En störväxt korporal trädde fram med en knutad piska i handen. Det första af offren lades omkull mot en stor sten och hölls af tre soldater. Så började knutpiskan hvina ned på den nakna ryggen. Först syntes blott röda strimmor, men så småningom började skinnslamsorna följa med. Karlen stönade och flåsade, men icke ett skrik kom öfver hans sammanpressade läppar. När han till sist förlorat medvetandet och hela hans rygg var ett enda stort, blödande sår, bars han bort och turen kom till den

nästa, som redan syntes halfdöd af skräck, och så till den tredje. Amiralen var sjelf närvarande vid bestraffningen och åsåg den så lugnt, som hade det varit fråga om den mest naturliga sak i världen

Äfven Niklas Pistol hade man fört dit. Han rodnade och bleknade om hvart annat vid åsynen af det vidriga skådespelet och han hade en förkänsla af att samma öde var honom förbehållet. Men efter exekutionens slut fördes han åter bort, och han började undra, hvad man egentligen ämnade företaga med honom.

Det skulle han snart blifva varse.

Det hade icke lidit långt då förmiddagen, förrän de muskovitiska trummorna doft bullrade genom lägret. Ur alla tält skyndade de smutsiga och ännu halfsofvande soldaterna, b-fälet utdelade befallningar, korta, skarpa kommandorop hördes och de olika afdelningarna ryckte in på den breda tältgata som gick midt igenom lägerplatsen. Der bildades nu en större fyrkant och framför ena fronten tog amiral Apraxin plats med hela sin stab.

Niklas Pistol hade, der han fortfarande stod bunden, förstått att något ovanligt var på färde. Hans första tanke var, att muskoviterna ämnade begifva sig af. Emellertid kommo snart några man och lösgjorde honom. Han såg förvånad det krigiska skicket i lägret. Gälde det manne honom, eftersom han fördes fram inför amiralen och hans stab?

Trupperna stodo tysta. En af officerarne steg fram och läste något från ett papper. Pistol förstod icke ett ord, men han såg på allas blickar, att det var om honom. När läsningen var slut, fördes han tillbaka till en stor ek, som befann sig vid den

öppna sidan af den formerade fyrkanten. Med ett duktigt rep surrades han fast vid stammen. När omedelbart derpå sex muskoviter med sina gevär trädde fram och ordnade sig på ett led midt emot honom — då förstod invaliden hvad det var fråga om: han hade dömts att skjutas!

En darning genomfor den dömdes kropp. Det var icke egentligen rädsla, det var snarare detta hemlighetsfulla, detta att han dömts utan att förstå domens innehåll och så att helt plötsligt på det mest påtagliga sätt blifva underkunnig om densamma, allt detta hade den verkan, att träbensmannen ett ögonblick kände sig såsom förlamad.

I denna stund flögo hans tankar långt bort. I ett nu drog för hans minne, så lefvande, som hade han varit midt uppe i alltsammans, den ena bilden efter den andra från stridens dagar. Han mindes alla de faror han upplefvat och lyckligt undgått, han mindes att han kämpat tappert och gjort sin plikt ända intill det sista. Och lugn bredde sig öfver hans själ. Icke behöfde han vara sorgsen. Dö skulle ju alla, och han kände sig för första gången i sitt lif tacksam mot muskoviterna, som icke piskat ihjäl honom, utan låtit honom få en krigares död. Det var verklig en hederligt gjort.

En soldat kom fram med en smutsig duk för att binda för hans ögon. Men med den hand, han hade kvar, slet han bort den och kastade den på marken.

— Prat — skrek han — tror ni att en af kung Karls gossar är rädd att se döden i hvitögat. Skjut ni bara, jag skall inte blinka förrän jag är tvungen dertill.

Tystnad rådde i lägret. De sex muskoviterna

spände knäppande hanarne på gevären. Ett kommandorop — och ur sex pipor hveno sex kulor in i Niklas Pistols kropp. Han sänkte hufvudet mot bröstet, föll ihop, men hölls fortfarande uppe genom repet.

I detsamma bröt solen genom molnen på himlen och omgöt med flödande ljus Niklas Pistols lik. Han hade dött som en man, som en af kung Karls orädda gossar blå!

IX.

Skön Majken kom först till sans efter en god stund sedan hon af kapten Demidoff blifvit förd ombord på »Leoparden». Hon befann sig då jämte sin väninna Lisa innesluten i en tämligen trång kajuta, hvars dörr var väl stängd. Det första ljud, som nådde hennes öron, var Lisas snyftande gråt, och hon mindes i detsamma allt som händt, till dess hon förlorat medvetandet.

Hon reste sig upp, der hon blifvit lagd i kojén, och grep Lisa i armen.

— Min Gud, hvad är jag? sade hon och såg sig omkring. Det var natts-kunt omkring dem.

— O, det är förfärligt — grät väninnan; de ha fört oss ombord på ett af sina fartyg och stängt oss inne här. Vi äro förlorade.

Majken sade icke ett ord. Ställningen var verkligen förtviflad. Hvar skulle de kunna få rättvisa? Ingenstädes! Och den vackra flickans ögon sturrade tröstlöst på den midt emot liggande väggen. Plötsligt undslapp henne ett lätt rop. Genom en glugg hade hon sett ett ansigte titta fram. Det drog sig genast tillbaka. Men hon förstod, att de voro bevakade. Den muskovitiske kaptenen hade sett för mycket af den unga gotländskans förtviflade mod för att våga lemna henne åt sig sjelf. Majken insåg detta.

Föröfrigt tänkte hon icke vidare derpå. Det var i ett anfall af besinningslöst raseri hon hade velat bära hand på sig sjelf. Hennes lif tillhörde icke blott henne, utan äfven hennes trolofvade, och hon tänkte nu, att icke förrän nöden och hennes egen kvinliga ära kräfde det skulle hon tillgripa detta yttersta medel. Kanske . . . kanske ändå . . . Majken var ung och ungdomen hoppas i det längsta.

Inne i kajutan blefvo timmarne långa, men till sist sken solen in genom det lilla fönstret uppe vid taket. De båda flickorna hörde hur man arbetade uppe på däckbet, hur matroserna sprungo fram och tillbaka; men ingen besvärade dem. De blefvo fortfarande lemnade åt sina egna tankar.

När kapten Demidoff väl fått de två röfvade flickorna i säkert förvar, gick han ned i kajutan till sin vän Wladimiroff, Denne sof och Demidoff följde hans exempel, till dess det blef dager. Då sade han:

— Vet du, Wladimiroff, jag funderar på, hur vi snarast skola kunna få i väg »Leoparden». Jag får ingen ro, så länge vi ligga här,
Befälhafvaren ryckte på axlarne.

— Jag har en plan — fortfor Demidoff. Jag tänkte bege mig af till lägret på förmiddagen. Få se, om jag kan uträtta något.

Det var samma dag, hvarunder Bengt Örn sedan blef muskoviternas fånge i lägret vid Tjengvide.

Kosackkaptenen, åtföljd af en liten trupp soldater, anträdde också på förmiddagen vägen till amiralens högkvarter. Han begärde företräde hos honom och blef insläppt.

— Hvad har du att förtälja? — sporde amiralen.

— Jag kommer direkt från »Leoparden» svarade kosacken. Kapten Wladimiroff underrättar, att han ute till sjös sett misstänkta fartyg, som han antager vara svenska kapare. Derfor är hans vördnadsfulla förslag, att »Leoparden», såsom ett af de minsta, men på samma gång snabbaste fartygen, får gå till sjös, för att, om så behöfves, anställa jagt på fribytarne.

— Har kapten Wladimiroff uppdragit åt dig att säga detta? — frågade amiralen.

— Ja — ljög kosacken.

— Nåja, förslaget är icke ur vägen — fortfor amiralen begrundande. Byte på land går icke ur vägen för byte till sjös. Och »Leoparden» är lämplig, lika så dess kapten.

Han satte sig ned och tecknade några ord på ett papper, som han derefter förseglade.

— Se här — sade han — du lemnar detta till kapten Wladimiroff. Det är mina order.

En blyxt af glädje lyste i kosackens ögon, och han frågade:

— Jag och mina kosacker följa väl »Leoparden»? Amralen såg på honom.

— Naturligtvis inte. Du stannar här. Ingen

kan veta, om vi ej behöfva folk. Jag har hört att bönderna rota sig samman för att draga emot oss. Wladimiroff har alldeles tillräckligt manskap ändå.

Kosacken gjorde en ful grimas. Det hade ej ingått i hans beräkningar att blifva lemnad kvar. Men det visste han, att här fans intet annat än lyda och förtretad aflägsnade han sig. Nåja, bättre i alla fall än att ha tösen här. Han fick träffa af tal med vännen Wladimiroff.

Åter begaf han sig ned till Herrvik och ombord på »Leoparden».

— Här har du order — sade han till befälhafvaren och slängde amiralens förseglade papper på kajutbordet.

Kaptenen öppnade det och läste skrifvelsen. Den innehöll att han i dagningen nästa morgon skulle gå till segels och kryssa i sjön, till dess den öfriga flottan afseglade, då han skulle sluta sig till den och medfölja till Reval.

— Jag måste stanna — sade Demidoff — men det betyder ju föga, då vi i alla fall råkas i Reval. Nu har jag god lust att se till min dufva dernere. Har hon förhållit sig lugn i dag?

— Vet inte — svarade Wladimiroff. Vaktad har hon blifvit som du bedt om. Annars vet du, att jag frånsagt mig all befattning med kvinnan.

Demidoff begaf sig ned under däck, men när han stod utanför dörren till Majkens fängelse, stannade han eftertänksamt. Nej, det var bestämdt allt annat än klokt att uppreta henne genom ett besök, ty han smickrade sig visst icke med, att hans åsyn skulle förfalla den vackra flickan behaglig. Och här var ännu ej platsen för maktspråk.

Alltså vände han om, sedan han först af vak-

ten i angränsande koj öfvertygat sig om att allt var som det skulle. Han kunde dock ej afhålla sig från att kasta en blick in till de båda kvinnorna, och han såg, osedd af dem, Majken ligga utsträckt på bädden, med armarne under hufvudet och ögonen slutna. Hennes väninna satt med ansigtet doldt i händerna. Den mörke kosacken riktigt darrade vid åsynen af denna friska ungdom och skönhet. Han måste göra våld på sig för att slita sig från densamma.

Så for han i land efter att ha tagit afsked af sin vän Wladimiroff. Han stannade fortfarande i Herrvik, ty han hade ej fått order att infinna sig i lägret.

På »Leoparden» började man göra sig redo att följa amiralens befallning att gå till sjös. Kapten Wladimiroff hade egentligen ingenting emot den, ty det var allt utom angenämt att dag efter dag ligga overksam i sommarhettan. Hellre då ut till hafs för att spana efter de svenske kaparne, hvilka vunnit den kække sjömannens högaktning genom sitt mod och sin duglighet. Det vore en fröjd att pröfva en dust med någon eller några af dem, om de vågade komma i vägen för »Leoparden».

Tidigt följande morgon lättade det muskovitiska fartyget ankar och seglen hissades. De båda gotländska flickorna hörde från sitt fängelse ankar-kettingarnes rassel och förstodo, att nu lemnade de hemmets kära kust. Hvart bar det hän? In i fiendeland, derom kunde de ej tvifla. Skulle de återse hembygden? Ack, de vågade knappt hoppas detta! Majken steg upp i kojén och såg ut genom det lilla fönstret. Hon såg de muskovitiska skeppens skrof, master och tackling, men der bortom

skymtade hon Östergarnsstranden. Den log icke i morgensolens sken. Himlen var mulen och regntung och gaf den en gråaktig anstrykning.

Majken stod länge och såg. Då hon kom ned, hade hon ögonen fyllda af tårar. Och hon kastade sig i Lisa Ingermansdotters armar och länge gräto de unga flickorna bröst mot bröst.

»Leoparden» gick i regntjockan sakta sin kurs ut från den gotländska kusten. — —

Bengt Örn hade, såsom vi omtalat, lyckligen undkommit ur muskoviternas läger. Kyrkoherde Lutteman såg han icke vidare till, sedan de tagit afsked af hvarandra inne i fängelset. Han fortsatte springande sin väg utan att bry sig om riktningen till dess han kände sig säker på att icke vara förföljd. Då hvilade han ut några ögonblick. Regnet hade gjort honom genomvåt. Han var varm af språnget och det riktigt ångade af honom.

Det gälde att så obemärkt som möjligt nå ned till Herrvik. Som Bengt Örn kunde förstå, hade muskoviterna en styrka samlad äfven der och han hade sannerligen icke lust att ännu en gång råka ut för dem.

Han brydde sitt hufvud med hur han skulle kunna spana ut, om Majken verkligen fans här; han började nästan tvifla derpå. Då mötte han helt oväntadt en gammal bekant, Hans Båtelsson, Grogarns. Denne hade visserligen såsom så många andra flytt vid fiendernas första ankomst, men snart nog begifvit sig tillbaka till sitt plundrade hem, der ingen vidare tycktes bry sig om honom.

— Du här, Bengt Örn! — sade fiskaren förvånad. Hvarifrån kommer du?

Bengt Örn svarade ej härpå, utan frågade i stället:

— Jag söker efter Majken. Man har sagt mig att muskoviterna tagit henne till fånga och fört henne hit. Vet du något härom?

— Du kommer för sent — sade han. Vore det ej så tjockt derute till hafs, skulle du ännu kunna se skrofvat af det fartyg, som fört bort henne.

Kaparkaptenen grep honom hårdt i armen.

— Talar du sanning, människa — nästan presade han fram. De uslingarne! Skulle de alltså ha vågat!

— Vågat! — genmälte Båtelsson suckande — säg mig något, som de ej haft mod till till. Jo, du kan vara säker, Bengt, att jag talar det sannt är. I förgår förde muskoviterna hit både Majken från Ganne och Lisa Ingermansdotter och flere andra. Jag såg henne med egna ögon, och så hörde jag sedan, att hon och Lisa blifvit förda ombord. Jag vet icke precis på hvilket af fartygen, men jag antager att det var på det, som gick i daggroningen.

Det hade dock ej Bengt Örn väntat. Majken borta! Ombord hos muskoviterna! Hans hjerta snördes samman af hat och sorg. Hvad var att göra? »Falken»!

Ja, hans tanke flög genast bort till hans snabba lilla fartyg. Men dit var det långt, och hvarje minut var dyrbar.

— Har du en häst, Hans? — frågade Bengt. Fiskaren gjorde en nekande åtbörd.

— Men en båt kan jag väl få af dig. »Falken» ligger i Fårösund, jag måste dit.

— Min båt kunde du gerna få, Bengt, men

den nyttar ej till något. Muskoviterna tillåta ingen att lemna stranden.

— Så får jag vandra, till dess annat fortskaffningsmedel ställer sig till buds för mig. Tack emellertid för dina upplysningar.

— Hvad ämnar du?

— Det vet jag ej. Jag vet blott att, om det står i mensklig förmåga, måste jag rädda Majken.

Fiskaren skakade misstroget på hufvudet, då han vandrade bort från Bengt Örn, som ånyo med snabba steg skyndade norrut.

Efter en mils vandring lyckades han fånga en häst, som gick på bete i en hage, och så fort denna orkade springa bar det sedan i väg. Vid Gotthems kyrka rastade han. Kyrkoherde Lutteman hade nyss kommit hem och lemnade honom nu en frisk springare. Tack vare denna kunde kaparkaptenen samma afton nå Fårösund.

Der hade intet anmärkningsvärdt inträffat, »Falkens» obetydliga skador efter striden med det muskovitiska fartyget hade fullständigt botats och den lilla skonaren låg klar att genast gå till sjös.

Besättningen såg, att det var något ovanligt hos den annars så lugne kaptenen. Han utdelade med brådskande röst sina befallningar, beordrade att »Maschas» brukbara bestyckning och ammunitionsförråd skulle föras ombord på »Falken». Den muskovitiska besättningen anförtrorde han i tullbevakningsmannens vård. Denne var icke mycket trakterad öfver presenten, men Bengt Örn fick honom att gifva med sig. Han kunde ju utan allt för stora svårigheter få ihop en eskort och låta dem förena sig med sina landsmän i Östergarn. Vapen-

lösa och ganska modfälda, skulle de säkerligen icke göra någon något för när. Bengt Örn brydde sig föröfrigt föga om, hvad deras öde blef, hans alla tankar voro nu riktade åt annat håll, och det föll honom icke heller in att vilja hämnas på dessa för hvad andra begått.

Vinden blåste från vester nu och himlen hade klarnat. »Falken» kastade loss förtöjningarne och gick ut genom sundets södra gatt. Kaparkaptenen gick oroligt af och an på däck. Han frågade sig nu sjelf detsamma som på morgonen Hans Båtels-hon sport: Hvad ämnade han? Var det verkligen hans mening att söka upp den muskovitiska örlogsmannen? Det var ju dumdristigt. Aldrig kunde han väl ändå tänka på att inlåta sig i strid med ett sådant fartyg. Han hade ju sett, hvilka kolosser de voro. Men genom alla dessa tumlande tankar var det en som alltid arbetade sig fram: han måste till hvad pris som helst söka rädda Majken! Hade hon väl hunnit i land på den muskovitiska kusten, då kunde han så gerna säga henne farväl för alltid. När han icke kunde komma till någon klarhet beträffande sitt handlingsätt, fick ödet afgöra hvad som komma skulle, och »Falken» höll alltjämt för half vind kurs söder på. Brisen var icke hård, så att farten blef ej stor; det gick nästan för långsamt tyckte den otålige kaparkaptenen. Hade det muskovitiska fartyget fått order att gå direkt till Reval, vore det redan lönlös möda att söka hinna detsamma. Det hade ju haft god vind.

Härligt gick solen upp ur böljorna följande morgon. Från »Falken» syntes horisonten fri. Icke en enda seglare kunde upptäckas från något håll. Bengt Örn var orolig. Han gjorde en beräkning

öfver hvar han kunde befinna sig och fann att de voro icke så långt aflägsna från Rysslands kuster. Det kunde vara farligt nog att fortsätta kursen längre, och besättningen började också undra, hvad kaptenens mening var.

Efter ett par timmar dök emellertid en seglare upp i nordvest om »Falken» på ganska långt håll. Bengt Örn såg den sjelf först och betraktade den uppmärksam. Den förde fulla segel och tycktes skjuta god fart

— Låt oss dreja bi en stund — befalde kaptenen — och taga den der i närmare skärskådande. Alltid hinna vi undan den, om det skulle blifva nödvändigt.

»Falken» lade sig med smällande segel och lät det okända fartyget komma närmare. Kapareskonertens hela besättning följde nyfiket den annalkande seglaren.

— Det är en muskovit igen — sade styrmannen — och bestämdt en örlogsman. Men icke var han så fasaväckande stor. Det är i alla fall icke samma en, som vi länsade undan för häromdagen. Den var gröfre.

Bengt Örn stod tyst och iakttog muskoviten. Han var mycket tveksam, om det kunde vara samma fartyg, som lemnat eskadern morgonen förut. Han antog, att detta fartyg afgått till Reval, men det här var tydligtvis stadt på andra vägar.

— Nej, jag tror att det är bäst vi ge oss af igen — föreslog styrmannen. Den der seglar ju som en riktig svala. Se nu hissa de en jagare till, det ser misstänkt ut, kapten.

»Falken» återtog sin kurs och lopp ganska bra undan. Det muskovitiska fartyget följde efter och

till sin förvåning märkte kaparbesättningen att afståndet, långt ifrån att ökas, snarare minskades.

— Muskoviten har onda afsigter — mumlade styrmannen. Inte är den så stor, men de der örlogsmännen äro ju så väl bemannade, att man gör bäst i att ej komma dem i vägen. Ja ja, kapten får reda ut den här saken själf.

Det var nu alldeles tydligt att muskoviten jagade. Så gick det väl ett par timmar. Då tycktes förföljaren blifva otålig och sände ett skott efter kaparen. Kulan hoppade på böljeryggarne.

— Den nådde ej — sade styrmannen.

— Men den nästa kan göra det — svarade Bengt Örn, som hela tiden icke tagit sin blick från förföljaren. Han hade redan genom sin kikkare iakttagit muskovitens galjonsbild, som utgjordes af ett tiger- eller leopardhufvud och han mindes, att när de mött den muskovitiska flottan på dess färd till Östergarn, han hade iakttagit ett likadant fartyg, hvilket seglade framför de öfriga. Han tviflade alltså icke längre på, att han här hade att göra med samma fartyg, som morgonen förut afgått Herrvik. Då skulle Majken befinna sig ombord på detsamma!

Blodet rusade honom åt kinderna vid denna tanke. Skulle han längre fly undan? Hade han något hopp om att kunna gå segrande ur en strid med den öfverlägsne fienden? Föga troligt. Han var dock icke så rustad. En bredsida af muskoviten skulle vara nog att sänka »Falken». Men så kom han att tänka på berättelser om många djerfva sjöbedrifter, som han hört och läst, och han visste, att utgången af en strid berodde ofta lika mycket

på manöverskicklighet som på något annat. Han ville spörja sitt folk.

Så talade han till dem. Han sade, att ombord på muskoviten funnos gotländska flickor fångna, prisgifna åt de roffandes lustar. Bland fångarne var hans egen trolofvade, det kunde han antaga såsom alldeles säkert, efter hvad han hört i Herrvik. Han passade på och omtalade, hvad man berättat honom vidare om muskoviternas ogeringar och »Falkens» besättning svarade med att knyta händerna mot förföljaren samt utslunga hätska ord mot honom.

Då kaparekaptenen fått stämningen sådan, frågade han om de ansågo det värdigt att längre fly undan. Visserligen var muskoviten dubbelt så stor som »Falken», men ändå . . . De insågo nogsammt att denna flykt ej kunde vara i oändlighet. Muskoviten skulle ändå tvinga dem att hålla stånd -- eller att gifva sig utan motvärn.

— Nej, nej! — svarade kaparbesättningen med en mun.

— Nå, i Guds namn då! Vi hålla undan till dess vi ha allting klart. Kom ihåg gossar: bogkanonerna rikta vi i vattenlinien, de akteröfver upp mot riggen. Vi skjuta bättre än muskoviterna!

Och det blef lif och rörelse ombord på »Falken».

Kapten Wladimiroff hade förr upptäckt kaparskonerten än man från densamma blifvit varse honom, och lagade sig genast i ordning till jagt. När han blifvit särskildt utskickad för att hålla räfst med de kringsvärmande svenske kaparne, ville han ock göra skäl för sig, och han var ganska belåten med att veta, att hans fartyg kunde i snabbhet mäta sig med nära nog hvilket som helst.

Han blef något förvånad öfver att se »Falken» dreja bidevind likasom för att invänta honom. Det var nästan en fräckhet. Men då den återtog sin kurs, märkte han, att han hade att göra med en verklig snällseglare, som dertill manövrerades utmärkt. Han kunde ej neka sig nöjet att sända ett skott efter flykten.

Jagten lifvade honom. Det var bara synd, att det icke ville brisa upp mera. Han lät sätta till den sista klut, som fans att tillgå ombord på »Leoparden». Men ändå vann han obetydligt på flykten. Han var öfvertygad om, att någon strid skulle det ej blifva af. Några skott skulle bestämdt vara tillräckliga för att få honom att stryka flagg. Ty han hade helt käckt hissat de svenska färgerna under gaffeln.

Folket ombord på »Leoparden» följde jagten med slöa blickar. Den intresserade dem icke alls. De voro mest belättna med att få i lugn och ro taga sina vakter och sedan sofva för resten.

Kapten Wladimiroff betraktade det svenska farttyget genom sin kikare.

— Hvad nu? — sade han för sig sjelf. — Jag tror den lilla besten gör klart till aktion. Nå, det må jag säga! Det är nästan synd att skjuta ned så tappert folk. Jag skall sannerligen vara så lätt på handen jag kan . . . om han inte retar mig allt för mycket. Men det var sant. Det är kanske bäst att jag flyttar de båda kvinnorna in i min kajuta. Der äro de säkrare, om någonting skulle hända.

Och han gaf en man af underbefälet befallning om att låta föra de båda fångarne från deras bordskoj in i hans egen.

— Se så — fortfor han muntert — nu tycks

svensken vara klar. Rätt så, min gosse, den man-
övern skulle jag ha gjort sjelf, om jag varit i ditt
ställe — småskrattade han, när han såg »Falken»
falla af för att komma ur kursen för honom. Men
nu är det bäst att att vi börja snart.

Och han sprang till sin plats på det upphöjda
kajuttaket något akter om midskepps.

I nästa ögonblick dånade det första skottet från
»Leoparden». Men det gick akter om »Falken»
Bengt Örn var icke sen att svara med en hel bred-
sida och ehuru hans kanoner voro mindre än mot-
ståndarens, kunde man från kaparskonerten, när
krutröken skingrats, se att de gjort verkan, mest i
muskovitens rigg.

— Den är icke rädd af sig — sade kapten
Wladimiroff — när jernskrotet hvisslade kring öro-
nen på honom. Jag tänkte han skulle bli nöjd
efter första skottet. Vi få väl försöka på annat
sätt då.

Så snart »Falken» lossat sina skott, var den ge-
nast klar att kila undan sin motståndare. Det
gälde att kunna attackera så mycket som möjligt
sjelf, utan att för mycket utsätta sig för den andras
eld. Men Bengt Örn märkte snart, att här hade
han en motståndare, hvilken, på samma gång han
ägde ett godt fartyg, äfven förstod att sköta det-
samma. Muskoviten tycktes i förväg ana de man-
övrer, han tänkte företaga och rättade sig derefter.

— Det här blir hetare än jag trodde — mum-
lade Bengt Örn. Men nu är leken börjad och
det fins intet annat än att fortsätta.

Det det blef en tämligen lång lek. I väl tvänne
timmar fortforo de båda fartygen att leka katt och
råtta under idkelig skottväxling. Om »Falken» lyc-

kats skadeskjuta sin fiende, var den ingalunda mindre tilltygad, men de gotländske sjömännens sansade detta föga. De voro med lif och lust inne i striden. Ett par af dem voro sårade, men jämförelsevis lätt.

— Här draga vi tydligen det kortaste sträet, gossar — sade kaparkaptenen — och vi få laga oss undan, medan vi ännu ha de flesta klutarna i behåll. Försök att skjuta bort rodret på muskoviten, så att han blir urståndsatt att följa oss!

»Falken» seglade upp under muskovitens akter för att betryka denna, men »Leoparden» var icke mindre kvick i vändningarna. »Falkens» kanoner träffade icke det antydda målet, utan i stället fick kaparskonerten ett gapande grundskott på sin styrbordssida.

Bengt Örn såg det ögonblickligen.

— Det är ute med oss, gossar — sade kaparkaptenen helt lugnt — om fem minuter sjunker »Falken». Hur är det — skola vi gå med henne till botten eller...?

Besättningen blef tyst. De voro unga raska karlar, och lifvet var kärt.

— Nå jag ser hur det är — sade befälhafvaren. Gör i ordning båtarne, gossar, så gå vi i dem. Men flaggan stryka vi icke; med den skall »Falken» gå till botten.

Från »Leoparden» hade man iakttagit hur det var fatt med svensken och skjutandet upphörde.

Kapten Wladimiroff hade under hela striden uppfört sig mycket ridderligt. Han hade egentligen inskränkt sig till försvar, ty hade han velat visa tänderna riktigt argt, skulle »Falkens» öde redan för länge sedan varit besegladt. Han lät därför sven-

skarne utföra sin afsigt att gå i de båda båtarna. De hade knappast tid härtill, ty »Falken» sjönk allt mer, och icke synnerligen långt hade de hunnit från det sönderskjutna skrofvat, förrän skonerten försvann i djupet med akterskeppet först. Bengt Örn följde den med sina blickar till det sista.

Det fans naturligtvis ingen an råd än att gifva sig åt muskoviterna. »Leoparden» satte ut båtar, bemannade dem och rodde ned till svenskarne. Bengt Örn tecknade åt dem, att de gåfvo sig och de båda båtarna lade sig stilla, inväntande »Leoparden», som under tiden lupit förbi, och nu vände för att upptaga sina fiender.

Kapten Wladimiroff tog sjelf emot svenskarne. Han frågade på tyska, hvilken som var befälhafvaren. Bengt Örn steg fram.

— Ni har försvarat er tappert — sade muskoviten — men med hvad rätt har ni...

— Rätt att försvara sig äger en hvar — svarede kaparkaptenen — och dessutom äger jag min konungs bref.

Kapten Wladimiroff gaf befallning om att »Falkens» besättning skulle tagas i förvar, men behandlas med all möjlig hänsyn. Bengt Örn förde hæn med sig akterut.

— Det gläder mig — sade han — att jag icke behöfver betrakta er blott och bart såsom en simpelsjöröfvere. Ty likasom vår allerhögste herre och tsar utfärdat kaparbref för åtskilliga af våra kofferdifarare, äro vi skyldige att respektera den svenske konungens liknande åtgärd. Men det förefaller mig besynnerligt, att ni sökte strid; ni kunde ju godt se, att den skulle blifva för ojämn.

— Hvem vet, om ni icke till slut tvungit mig

dertill, genmålte Bengt Örn, och så godt föret som sist då. Dessutom . . .

Han tystnade ett ögonblick, såg på muskoviten och fortfor:

— Dessutom hade jag en bestämd afsigt. Ni för kvinliga fångar ombord.

— Och dem tänkte ni befria! — skrattade muskoviten. Sannerligen är ni ej en oförvägen sälle. Men hur visste ni om dessa fångar, som ni påstår skola finnas här?

— Jag antog, efter hvad jag räknade ut, att det svårligen kunde vara någon annan än ni som sist afgått från Östergarn, och der sade man mig, att ni fört om bord några unga kvinnor.

— Jag? Nej det är en gemen osanning. Jag befattar mig aldrig med sådant.

Bengt Örn såg muskovitens öppna, ärliga ögon och blef tveksam. Kapten Wladimiroff bytte emelertid genast om samtalsämne. Kvinnorna voro hans vän Demidoffs affär; dem hade han intet att skaffa med; han hade icke fört dem ombord, men han ansåg sig dock icke behöfva upplysa svensken om hur det i sjelfva verket förhöll sig. Han började i stället tala om att han fortfarande komme att kryssa i Östersjön på utkik efter svenske kapare. När man sedan anlände till Reval, skulle både Bengt Örn och hans besättning öfverlemnas till vederbörande myndigheter. För sin del skulle han icke ha något emot att gifva dem alla fria, ty de voro tappra karlar, men det kunde ej ske.

— Och hvad blir sedan vårt öde? — sporde kaparkaptenen.

Muskoviten ryckte på axlarna. Det var ej godt att förutse detta under dessa tider. Det lät i alla

fall icke synnerligen uppmuntrande, hvad kapten Wladimiroff sade:

— Ni hade gjort klokast i att aldrig befatta er med det här. Ibland kan man vara för käck.

Bengt Örn blef mera för syns skull satt i förvar i en koj midskepps. Han tilläts emellertid att största delen af dagen vistas på däck, der han höll kaptenen sällskap. Denne var den ende, för hvilken han kunde göra sig förstådd. Flere gånger under återstoden af fångenskapens första dag försökt Bengt Örn att återföra samtalet på de fångna kvinnorna, men kapten Wladimiroff ville ej alls höra på det örat, något som gjorde Bengt, trots muskovitens ärliga, afvisande ansigte, tvehågsen om hur det egentligen förhöll sig.

X.

Det blef hastigare än man kunnat tro ett slut på muskoviternas hemsökelse i Gotlands östligaste socknar. Om det nu var af obenägenhet att invänta en strid med den gotländska landsmilisen, som landshöfding Psilander ånyo fått samlad, eller amiral Apraxin hade fått order att afsegla utan att invänta fullgörandet af de i brandskattningsmanifestet gjorda krafven, är icke godt att veta, men redan på aftonen 15 Juli bröto muskoviterna upp från Tjeng-

vide backe, drogo nedåt Herrvik och begynte in-skeppa sig med allt sitt röfvade gods. Det var en stor myckenhet boskap af alla slag, det fans icke många husdjur kvar i gårdarne efter affärden. Dessutom förde de med sig ett antal fångna kvinnor, mest unga, men äfven några gifta hustrur, och på morgonen 16 Juli lättade hela muskoviterflottan ankar och gick till segels. På stranden stodo för-tviflade fäder och mödrar samt äkta män, vridande händerna af grämelse, medan andra slungade vilda förbannelser mot inkräkterne och plundrarne.

För god bris gick flottan tll hafs och snart såg man de stora fartygen endast som nästan omärkliga punkter långt borta vid horisonten, och dermed var för mången för alltid förloradt det käraste han ägde!

Kapten Demidoff befanu sig ombord på amiral Apraxins eget fartyg. När flottan kom ut till hafs, började han genast otåligt speja efter »Leoparden», men icke syntes en skynt af den, fastän det led mot aftonen.

På eftermiddagen hade vinden slagit om; den blåste ostligt, något streck från söder, och till följd häraf måste man kryssa sig fram. Dermed skildes de olika fartygen betydligt från hvarandra. Amiral-skeppet, en stor, tung koloss, blef deryid ganska mycket efter de öfriga.

Först på morgonsidan signalerades från amiral-skeppet fartyg föröfver om babord. Det var »Leoparden», som gick att förena sig med flottan. Vinden var nu nästan ingen, så att då kapten Wladimiroff slutligen kommit i närheten af amiralens fre-gatt, lät han sätta ut en båt och ro sig ombord till sin schef för att aflägga rapport.

Kosackkaptenen tog emot honom med ett frå-

gande ögonkast. En axelryckning och en likgiltig blick från Wladimiroff lugnade honom. Så gick denne ned till amiralen i dennes kajuta.

— Nå?

— Vi ha skjutit en af de svenske kaparne i sank — svarade kaptenen.

— Hoppas, att hin tog besättningen.

Kapten Wladimiroff log.

— Den har jag ombord — sade han — tappert folk ända ut i fingerspetsarne.

— Godt, det blir en senare affär; fördömdt dålig vind; det dröjer innan vi nå Reval tänker jag. Ni, Wladimiroff, som har vårt snabbaste fartyg, kan gå förut och rapportera vår ankomst.

Härmed afskedade han kaptenen, hvilken, utan att vidare träffa Demidoff, gick ombord igen.

Majken och hennes väninna Lisa hade varit häftigt upprörda under de timmar striden pågått. Det var ett idkeligt dunder och brak och fartyget tycktes dem vilja knakande brista i sina fogningar. De tänkte på, att öfver deras hufvuden gälde det människors lif.

— O, det är förfärligt! sade Lisa Ingermansdotter! Jag önskar att jag vore död.

— Din önskan går måhända snarare i fullbordan än du tror — svarade Majken; jag tänker att vi äro ganska litet skyddade här.

Så småningom upphörde emelleitid stridsbullret. De båda flickorna hade ingen möjlighet att kunna se ut ur sitt fängelse, ty lju et föll in i kajutan genom ett skylight högt uppe. De hade alltså ingen aning om hvad som försiggick efter striden, icke att det var deras egna landsmän som striden gällt, icke att de blifvit förda ombord. Kapten Wla-

dimiroff hade, utan att han egentligen klargjorde för sig skälen dertill, genast lagat så, att de manliga fångarne icke fingo komma i vägen för kvinnorna, hvilkas närvaro ombord han ju förnekat, om man så ville taga det. Majken kunde sålunda ej drömma om, att hennes trolofvade var henne så nära, och Bengt Örn befarade å sin sida, att han råkat alldeles miste. Han befann sig i en dyster, uppörd sinnesstämning. Tydligt hade han spelat ut. Han gjorde sig inga förhoppningar rörande det öde, som väntade honom i fiendeland. —

Omsider nådde såväl »Leoparden» som den öf- riga muskoviterflottan Revals hamn. Då amiralskeppet lopp in, helsades det med dånande salut från fästningen. Bengt Örn, hvilken icke hölls i fångenskap under däck, betraktade med allvarsamma blickar det panorama, som utbredde sig för hans ögon. Den väldiga hamnen var fylld af fartyg. Högst uppe på ett berg, reste sig dominerande ett väldigt slott, på alla sidor syntes vallar och bastioner och upp från hamnen löpte kring staden en mur med fasta sadeltorn. Husen voro höga, med vackra trappgafflar, gatorna syntes trånga och krokiga och kaparkaptenen kom ovilkorligen att tänka på sin egen fosterös hufvudstad. Ja, likheten mellan den muskovitiska staden och det gamla Visby var slående. Samma medeltidsprägel hvilade öfver dem båda. Det var ej lång tid Reval varit i fiendens ägo. Först sju år före denna tid, eller 1710, öfverlemnades staden af general v. Patkull genom kapitulation till en muskovitisk befälhafvare, general Bauer. Staden blef dervid tillförsäkrad att okvaldt besitta sina privilegier från den svenska tiden och särskildt skulle fri religionsöfning få äga rum. Men muskoviter-

na hade många sätt att kringgå sina löften utan att öppet bryta den, och följderna visade sig snart. De svenske invånarne i Reval blefvo snart mycket trångbodda; de märkte nogsam, att de tillhörde ett kufvadt folk.

Så snart flottan ankrat på redden, kom kapten Demidoff ombord på »Leoparden».

— Nå, hur skall du ha det med krigsbytet nu? — frågade kapten Wladimiroff. Jag skulle gerne vilja blifva af med det så fort som möjligt.

— Inte förrän än i natt — svarade kosacken — inte en katt får nosa på flickorna.

— Jaså, du svarar således för furirens också?

— Ja hon hör ju mig till, och jag tycker verkligen det är synd att skilja de två väninnorna åt. Han skrattade helt rätt. Kapten Wladimiroff gick ifrån honom.

Kosacken vandrade af och an på däck. För öfver stod Bengt Örn vid brädgången och såg öfver åt staden. Kapten Demidoff betraktade honom och frågade hvad det var för en lång räkel. Manskabet upplyste honom att det var en af de svenske krigsfångarne.

— Och den låter ni gå lös på detta sätt! — utropade han. Hör du, der — bort med dig och och under däck!

Bengt Örn förstod icke att det gälde honom, ej heller hvad som sades, hvarför han lugnt stod kvar. Men det var mer än kosacken kunde fördraga. Han gaf kaparkaptenen en duktig spark på benen.

Bengt Örn vände sig häftigt om. Ett ögonblick glömde han, att han var fånge, och höjde sin kraftiga näfve mot kosacken, men då sprungo ma-

troserna till och hindrade honom. De häpnade öfver någonting så oerhördt som detta hot mot en öfverordnad. Kosacken hade dragit sig ett steg tillbaka.

— Slå honom i jern! befalde han. Matroserna tvekade; de voro tydligen ej på det klara med, om han hade någon rätt att befalla, men en spark åt den, som stod närmast, kom alla de andra att genast laga sig i ordning att utföra befallningen. Men i detsamma kom kapten Waldimiroff till.

— Hvad är meningen? — sporde han skarpt.

— Jag har befallt, att han skall fängslas — svarade kosacken. Han visade sig uppstudsigt emot mig.

Wladimiroff rodnade af vrede.

— Hvem befaller här ombord? — frågade han. Marsch undan, karlar.

Och matroserna försvunno ögonblickligen. Då vände sig Wladimiroff till kosacken med ännu vredgad stämma.

— Hvad är det för tilltag, kapten Demidoff? Det är andra gången ni här om bord söker spela herre. Ni bör akta er för sådant. Jag tillåter ingen att gå mig i vägen.

— Du bör akta dig sjelf, Wladimiroff. Du tycks behandla den der oförskämde svensken som en vän. Den saken kan stå dig dyrt.

— Jag föraktar din hotelse. Svensken är en tapper sjöman, och som en sådan har jag behandlat honom. För hvad jag gjort svarar jag. Men ... laga att dina kvinnor komma från bord och det genast. Jag har ej lust att hysa dem längre.

— Hvertill skall detta tjena? Inte skall du taga humör öfver dylika småsaker. Gubevars, fra-

ternisera gerna med svensken, men låt det bli som jag bedt dig om!

— Nej. Jag ångrar, att jag någonsin gjorde mig till din kamrat i det här; jag vill bli fri förbindelsen så fort som möjligt. Om en timme sänder jag dem i land med en af mina båtar, om du ej sköter om det sjelf.

— Var lugn, jag skall ej glömma oginheten — svarade Demidoff. Jag skall hämta dem, lita på det.

Vredgud lagade han sig i väg, och kapten Wladimiroff vände sig till Bengt Örn, som under det hetsiga samtalet stått kvar på något afstånd.

— Ja — sade han — nu måste jag lämna er och era n.än. Jag har redan fått order från amiralen att föra er ombord på hans fartyg; om jag kunde göra något för er, skulle jag, men tyvärr är det omöjligt.

— Ni har varit mig en god fiende -- svarade Bengt Örn — och därför tackar jag er. Jag är man, så jag beklagar mig icke, Värre är det med dessa kvinnor som ni röfvat från deras hem. Bättre hade varit, att ni slagit ihjäl dem genast, hellre än att låta dem gå till möte en långsam död — eller kanske något värre, och — jag har förtroende till er — därför kan jag säga, att jag sjelf blifvit mycket hårdt drabbad af eder grymhet. Min trolofvade finnes bland edra fångar.

— Såå? — sade kapten Wladimiroff frågande. Det är sorgligt, men ni skall dock icke tro att vi äro riktiga odjur. Äfven vi hysa försyn för kvinnorna.

— Ja, jag tror, att ni gör det, kapten, men alla äro ej lika. Jag har hört af folket derhemma, att en svart kosack slet min trolofvade ur hennes

moders armar, förde henne med sig, trots den gamla kvinnans förtviflan. Kan man göra så, får ni förlåta, om man befarar det värsta.

— Förde man bort er trolofvade ensam?

— Nej, en väninna till henne derjämte — såsom jag visst sagt er. Å, ni kan förstå, hur det skall pina mig att veta, att de måste finnas någonstädes på dessa fartyg . . . så framt de ej redan äro döda af förtviflan och grämelse . . . och det kanske vore det bästa!

Kapten Wladimiroff blef allvarsam. Skulle det verkligen vara möjligt att slumpen fogat så egendomligt, att någon af kvinnorna dernere i kajutan skulle vara den trolofvade, som den svenske sjömannen talade om?

Det var icke omöjligt, men . . . nej han kunde ej lägga sig i saken. Var det verkligen så, som han kunde hafva anledning förmoda, vore det bättre både för flickan och den käcke sjömannen, att de ingenting visste om hvarandra fortfarande. Men han lofvade sig derjämte, att han icke skulle släppa kvinnorna ur sigte, när Demidoff fört dem i land. Här voro de anförtrodt gods, der bands han icke af några hänsyn. Demidoffs karaktär kände han tillräckligt för att veta, att den kvinna, han kastat sina ögon på, var att beklaga.

Amiral Apraxin måtte ha kommit på andra tankar beträffande de svenske kaparne, ty då båten från »Leoparden» med Bengt Örn lade till vid amiralskeppet, fick befälhafvaren befallning att genast föra kaparkaptenen öfver till staden, der han skulle tagas i fängsligt förvar i garnisonshäktet. Äfven hans besättning skulle sändas till staden, men de skulle inspärras skilda från sin kapten.

Amiralskeppet låg på tämligen stort afstånd från »Leoparden», så att det tog ganska lång tid, innan den båt, hvori Bengt Örn befann sig, nådde tilläggsplatsen vid kajen. Der var fullt af folk, som nyfiket betraktade hvarje båt, som anlände från örlogsfartygen. Kaparkaptenen hade för säkerhets skull fängslats till både händer och fötter, eller måhända snarare därför, att man riktigt ville utmärka, det man hade med sig en besegrad fiende.

Befolkningen i Reval var naturligt nog ännu till mycket stor del svensksinnad. Svenska talades allmänt, ehuru inkräktarnes språk sökte så mycket som möjligt göra sig gällande. Och det lyckades så till vida, att svenskarne gerna tego, medan muskoviterna snattrade sina konsonanter allt hvad munnen kunde gå.

Mén den folkmassa, som mottog Bengt Örn, var osedvanligt tyst. Den hade några ögonblick förut varit vittne till ett skådespel, som upprört sinnena mycket pinsamt.

Der hade kommit en vanlig fiskebåt i land. Den hade rots af några till utseendet särdeles snuskiga sjögaster eller hvad man på våra dagars språk skulle kalla »hamnbusar». I båten befunno sig två uniformsklädda män jämte tvänne kvinnor. Som man lätt kan förstå, voro passagerarne kaptен Demidoff, furir Alexei samt de båda kvinliga gotländska fångarna. Kosacken hade nämligen gjort allvar af sitt löfte att genast hämta flickorna från »Leoparden»

Lisa Ingermansdotter grät öfver sig gifvet, Majken satt med tårlösa, bistert rynkade ögon, och hennes läppar voro hårdt sammanpressade. Hon rufvade på någon hemsk föresats, det skulle till och med kaptен Demidoff kunnat se, om han ej för ögon-

blicket varit så helt upptagen af tanken på, hur han så obemärkt som möjligt skulle kunna föra sina fångar upp i staden.

Majken hade, då nu allt hopp om räddning till sist syntes henne ute, åter gripits af fasa för hvad som väntade henne. Hon var icke så oskyldig, att hon icke godt kunde förutse det och under de senaste timmarne hade hon kommit till klarhet om, att nu ... nu var tiden inne att göra ett slut på allt eländet. Det gälde blott sättet. Ingenting nämde hon åt den vekare Lisa Ingermansdotter; hon skulle icke hafva förstått henne. Nej, hon var alldeles ensam med sina förtviflade tankar.

Då hon jämte sin olyckskamrat blef befald att stiga ned i båten, då var hennes beslut fattadt. Böljorna skulle mottaga hennes lif. Men icke alldeles i närheten af fartyget, ty der kunde man kanske förekomma henne nu likasom en gång förut. Hon lät båten stöta ifrån och börja färden mot land.

Hon satt mellan kosackkaptenen och furiren akterut i båten. Det var olämpligt. Man skulle säkert hinna få tag i henne. Men efter några ögonblick flyttade hon sig beslutsamt till nästa toft. Kapten Demidoff gjorde en rörelse för att hindra henne, men det ögonkast hon gaf honom, kom honom att sänka armen. Han lät henne byta plats, och hon satt stilla der några minuter med ryggen vänd mot sin vaktare.

Stackars Majken! Lifvet är dock kärt, när ungdomsblodet pulserar friskt i ådrorna, och det var Majken, som skulle i denna stund, när hon stod i begrepp att lemna det, denna kärlek hafva flammat upp med förtärande glöd. Nej, det var ju omöjligt! Och all denna lycka, som hon hoppats en gång få

på sin del! Ack, den var förbi. Ja, ja, det var just det, som måste hjälpa henne att vara modig i detta ögonblick.

Hon såg öfver vattnets yta, men hennes blick var ej längre klar, det ringde för hennes öron, det susade och brusade, som hade vattnet redan slagit samman öfver hennes hufvud.

Häftigt och alldeles oväntadt för alla reste hon sig. Innan någon hann att lyfta en hand, hade hon stigit upp på toften och tagit det djerfva språnget öfver relingen.

Ett fasans skri ljöd från Lisa Ingermansdotter. Kapten Demidoff förlorade en sekund alldeles besinningen, men då han såg Majkens kläder ännu delvis öfver vattnet, ropade han åt sjögastarna, i det han drog upp en fylld börs:

— Denna åt den som räddar kvinnan!

Två af karlarne störtade sig genast i vattnet och summo med kraftiga tag till den plats, der den sista fliken af Majkens klädning nu försvann. Den ene dök ned och stannade så länge under vattnet, att man skulle kunnat tro, det han försvunnit, han ock, men ändtligen syntes hans hufvud ånyo, hans ena arm sträcktes upp och med den följde Majken. Hans kamrat sam nu intill och med förenade krafter finga de den till utseendet liflösa flickan upp i båten.

Hon låg der blek. Håret hade räddaren genom sitt grepp löst upp och det föll nu fram öfver hennes ansigte. Furir Alexei kände henne på pulsen.

— Nog lefver hon — sade han. Låt oss lägga henne framstupa så att vattnet får rinna ur henne! Detta är andra gången, kapten. Ni får se till att det ej blir den tredje, ty då lyckas hon bestämdt.

Kapten Demidoff var vred. Ett fördömdt spek-

takel alltsammans. Från land hade man tydligen sett, hvad som försiggått, och det var det värsta. Historien skulle snart vara i hvars mans mun, och hvem visste, hvad följden kunde blifva deraf? Fördomda flicka att vara gensträfvig.

Han kastade sin börs åt de båda räddarne, tillsade dem snäsigt att ro bra undan och efter en kort stund landade båten vid brobänken.

Folkhopen skockades nyfiket och kaptenen tyckte sig höra ett mummel af ovilja, när karlarne buro upp den medvetlösas flickan ur båten. Tigande följde Lisa Ingermansdotter. Kapten Demidoff röt ilsket »ur vägen» åt dem, som ej kommo fort nog undan, och så gick färden upp genom några trånga gränder till ett oansenligt hus vid en smutsig bakgata. Här knackade furiren på, och dörren öppnades utan att någon människa blef synlig. Majken fördes in och lades på en tämligen ren och snygg säng. Hon andades tungt och kinderna började återfå sin färg, men hennes ögon voro fortfarande slutna och medvetandet tycktes icke hafva kommit tillbaka.

Kapten Demidoff och furir Alexei stannade kvar efter det bärarne aflägsnat sig.

— Jag tror hon kommer sig ganska snart — sade kosacken — och här skall nog ingen spåra upp henne. Tills vidare kan ju den andra få stanna kvar också, eftersom du varit min kompanjon hittills, Alexei, men så snart som möjligt får du draga försorg om henne sjelf.

Han gick bort till en dörr, som ledde in till en annan kammare, gläntade på den och ropade sakta: »Sara».

En gammal kvinna af utprägladt judisk typ kom

ut. Hennes ansigte hade något af roffågel i sig med den tunna, böjda näsan och de små svarta ögonen. Håret var tunnt och gröngrått. Hon neg djupt för kosackofficern.

— Jaså, det är de båda dufvorna ers nåd talade om. Jaha, ja! Lita på att jag skall se om dem som vore de mina egna barn. Men du min Gud, hon der måste ha varit i vattnet. Vi måste skaffa henne kläder, ers nåd, annars kan hon ju förkyla sig, och det vore väl icke bra.

— Den saken får du också bestyra om, Sara. Du kan ju gifva henne af dina egna plagg så länge. Här har du penningar . . .

Den gamla sträckte blixtnabbt fram handen, men kapten Demidoff, som påminde sig, att han gifvit hela sin börs åt dem, som räddat Majken, gjorde genast en afvärjande rörelse.

— Jag har inte nu — sade han litet snäsigt.

— Ack, visst har en så rik man som ers nåd pengar åt en fattig kvinna.

Kosacken vände sig till furiren.

— Har du något, Alexei?

Furiren drog fram några silfvermynt, som kaptenen slängde åt gumman, hvilken neg djupt och försäkrade, att det icke skulle dröja många minuter förrän den vackra flickan skulle vara klädd som en prinsessa.

Kaptenen och hans följeslagare aflägsnade sig, sedan den förre i förstugan allvarligt uppmanat Sara att noga vakta de unga kvinnorna, att de icke fingo fly. Det skulle stå henne dyrt. Sara betydade, att hans nåd kunde vara fullkomligt lugn. Hade hon ej motsvarat hans förtroende förr?

XI.

Bengt Örn fördes mellan beväpnade soldater upp till fästningsverken som försvarade inloppet till hamnen. Der öfverlemnades han till befälhafvaren, hvilken genast beordrade om hans införande i en af de talrika fängelseceller, som funnos i fortet. Man befriade honom emellertid från hans bojor; de behöfdes sannerligen icke inom dessa fasta murar, bakom denna massiva jerndörr.

Der fans icke i cellen ens en bänk att sitta på, utan måste Bengt Örn, då han ville hvila, sätta sig ned på det fuktiga golfvet af jord. Luften var däfven och fylld af osunda ångor. Dager och luft kommo sparsamt in genom en liten glugg, hvilken vette utåt bastionens borggård. Utanför den gick en skildtvakt fram och tillbaka.

Bengt Örn tänkte dock zöga på sig sjelf och sin sorgliga belägenhet eller på sina tappra kamrater, hvilkas öde han icke kände. Hans tankar sysselsatte sig uteslutande med den arma Majken. Fans hon ännu bland de lefvande? Pinades hon måhända någonstädes i hans närhet? Var hon utsatt för rå och närgången behandling? Det kunde han befara. Och ingenting . . . alls ingenting förmådde han! Var det muskoviternas mening att låta honom försmäkta här? Sannolikt. I alla händelser antog han för

alldeles gifvet att han var hemfallen åt döden. Och så godt kunde det vara. Han hade ju ingenting vidare att lefva för.

Muskoviterna tycktes dock icke vilja åtminstone i början glömma bort sin fånge. Mot aftonen kom en soldat in i cellen till kaparkaptenen med ett stycke bröd, litet salt och en skål med vatten. Bengt Örn var hungrig, och åt med god aptit. Maten lifvade honom märkbart, han lyfte sitt hufvud käckare, han vandrade fram och tillbaka de få stegen i sitt fängelse, till dess han lade sig att slumra på det fuktiga golfvet. Och han sof godt, till dess trummornas ljud väckte honom på morgonen. Han såg ut genom gluggen. Derute glittrade solskenet, men icke en stråle trängde in till honom.

Hvad tiden led visste han icke, men det kunde väl varit vid middagstid, då han åter hörde nyckeln vridas om i jerdörren, som öppnades, och två soldater blefvo synliga. Men de hade denna gång med sig en tredje person. Bengt kunde i anseende till den mer än loffigt skumma dagern i cellen icke riktigt urskilja hans drag, men han såg, att det var en högväxt man med silfverhvitt hår och skägg. Bengt betraktade den vördnadsbjudande gestalten helt förvånad. Då tog främlingen till ordet och hans stämma hade den veka, gotländska klangen, då han sade:

— Bengt Örn? Är det verkligen du? Du kan måhända icke känna igen mig, men jag är annars prosten Neogard, din egen kyrkoherde.

Att Bengt Örn blef gladt öfverraskad, torde icke behöfva sägas. Han hade icke väntat att här i fiendeland träffa en vän, och dertill en sådan vän.

Visserligen kände han till, att vördig prosten be-
fann sig fångenskap hos muskoviterna, men att han
vistades i Reval, derom ägde kaparkaptenen ingen
kunskap och mest af allt förvånade det honom, att
prosten på detta sätt fick som en fri man, utan be-
vakning, gå omkring. De båda soldaterna syntes till
och med egna honom en viss vördnad.

— Ja, du förvånas — sade den sjuttioårige
herden, i det han fattade Bengt Örn's hand, och du
har fullt skäl att göra det. Herren den högste har
underbart vårdat sig om mig. Jag är hållen i
heder här som i mitt eget pastorat. Jag har frihet
att gå och komma när mig lyster. Och någon nöd
har jag heller icke lidit. Presterskapet här har be-
handlat mig som en broder, förser mig rikligen med
detta lifvets nödtröft, ja så väl, att mina embets-
bröder i det hundra mil härifrån aflägsna Riga
sändt mig en gåfva af hundra riksdaler, att använ-
das till min hemresa, när jag, såsom jag hoppas, i
en snar framtid blifver fullt frigifven af kejsaren.
Men du önskar väl veta, hur jag spanat upp dig,
Bengt? Det kallar jag för en Herrans skickelse.
Jag var icke i staden, när flottan i går lopp in här.
Med min käre vän, prosten Pegou, var jag rest
utåt landsbygden. Men i morgse fick jag höra, att
flottan kommit åter från Östergarn. Ack, jag visste
ju, att den hemsökt mina kära bygder, och jag har
ängslats och våndats deröfver. Du skall sedan be-
rätta mig derom. Hur är det med de mina? Her-
ren har förvisso hört mina böner och nådeligen be-
varat dem?

— Ja, icke annat jag vet — genmålte Bengt
Örn.

— Honom ske pris och tack — sade prosten

Neogard och knäppte sina händer. Men ... ja, det var det jag ville säga. I det hus, der min vän bor, har en ung kejsrlig örlogskapten sitt logis. Det är i sanning en ovanlig man, denne kapten Wladimiroff.

— Jag känner honom afbröt — kaparkaptenen.

— Jag vet det. Han berättade mig, att han tillfångatagit några af mina landsmän och bland dem en djerf kaparkapten vid namn Bengt Örn. Då lyssnade jag med än mera intresse, kan du tro: du var ju mitt eget sockenbarn, och jag sporde genast, hvart du blifvit förd. Äfven derom kunde han gifva besked, och jag skyndade genast hit för att uppmuntra dig. Jag hoppas till Gud, att jag måtte kunna göra något för dig.

— Hjertligt tack, herr prost. Men vet ni, att muskoviterna äfven medfört hit flere gotländska kvinnor?

— Man har sagt mig det, och det gör mig af hjertat ondt. Med dem är det en mycket vansklig sak, och det gäller att gå särdeles försigtigt tillväga, om man skall kunna rädda dem. Ser du, Bengt Örn, i detta gudlösa land betraktas dessa kvinnor icke såsom fångar utan som vanligt krigsbyte, hvarmed roffaren handlar som honom lyster. Men jag har redan tänkt på dem. Som du minnes, blef jag icke förd bort hit ensam, utan jag hade icke mindre en fyra af mina pastoratsbor med i olyckan. Det var Herman Nilsson Gutenviks, Olof Jacobsson Sigdes, lotsen Lars Olofsson och Per Olofsson Femern. De försmäktade länge i hård fångenskap, tills de ändtligen genom mina inflytelserika vänners bemedling lössläpptes och öfverlemnades åt mig. Dessa trogna män har jag sändt ut i staden för att om

möjligt söka få spaning på våra kvinnor. Herren skall nog nådeligen bevara dem från muskoviternas grofva våld, det hoppas jag. Dock kände jag ett styng i hjertat, när jag hörde hvad som händt i går. Då en af muskoviterna skulle föra två af kvinnorna från fartygen i land, hoppade en af de arma i sjön i förtviflan, men räddades lyckligtvis.

Bengt Örn grep prosten hårdt i armen.

— Hvad säger ni? — Det kan icke hafva varit någon annan en Majken!

— Majken? Den vackra flickan från Ganne

— Majken Elisdotter?

— Ja, ja . . . och min trolofvade!

Kaparkaptenen berättade brådslande för prosten allt hvad som rörde Majkens och Lisas bortförande.

— Det är gullöst! — sade den vördige prosten. Arma barn! Icke är det rätt att beröfva sig lifvet, som är en Guds gåfva, men ingen kan döma henne hårdt. Hon har lidit mycket det kan jag fullväl inse. Stackars Majken.

— Herr prost — had Bengt Örn — kan ni göra något, har ni inflytelserika vänner, som ni säger, försök att rädda Majken och hennes väninna! Jag vet icke någonting bestämdt, men det är möjligt att kapten Wladimiroff, som ni talade om, känner något om saken. Han är en rättänkande man, det har jag funnit. Säkerligen skall han bistå eder. Tänk icke på mig, herr prost, jag är en man och mig kan ju intet nesligt träffa, men Majken . . . Majken!

Bengt Örn var upprörd. Berättelsen om den älskade flickans förtviflade försök att bringa sig sjelf om lifvet, hade uppskakat honom i högsta grad. Hvilken förtviflan talade ej detta om. Å, att icke

kunna röra ett finger till hennes räddning. Det var så han kunde blifva tokig! Prosten Neogard försökte trösta honom så godt han kunde. Han skulle icke töfva en minut med att börja sina efterforskningar. Men han hyste icke synnerligen stort hopp om att lyckas. Från myndigheternas sida hade han ingen hjälp att vänta, det visste han, och därför föll det honom heller icke in att vända sig till amiral Apraxin, som Bengt Örn i sin förtviflan föreslagit. Nej, skulle något uträttas fick det ske med list. Men Reval var ingen liten stad. Den erbjöd många nära nog otillgängliga smyghål. Och det kunde lätt blifva försent!

Emellertid behöfde prosten en uppslagsända för sina efterforskningar, hvadan han beslöt att genast uppsöka den unge kapten Wladimiroff. Icke heller han betviflade, att han och Bengt Örn hade en vän i honom, hvilken, så mycket i hans förmåga stod, skulle lemna sitt bistånd.

Han skyndade alltså genom stadens trånga gator till det hus, der hans värd, den vänlige prosten Pegou, bodde.

Prosten Pegous hus var ett gammaldags patriarkaliskt hem. Den estländske prestmannen lefde der med sin tillgifna hustru och tvänne fullvuxna döttrar, och hos dem hade prosten Neogard, när han lösgafs ur fångenskapen, fått en fristad. Det heter om honom i samtida anteckningar: »Herr Prosten kunde aldrig nogsamnt berömma, huru gode och benägne the voro mot honom, såväl i Reval som på landet. Ty sedan Prosten Pegou gick i caution för honom, fick han lof att resa hvarth han ville, hela 5 à 6 mil inåt landet, ther han fägnades och mådde väl både hos adeln och presterskapet,

the ther ock sände honom ofta mycket godt, såsom kalkvar, kalkoner, hvetemjöl, smör etc, jämväl penningar, hvilka matvaror han alltid inlät i kvarteret hos Probstén Pegou, der han spisade, men vardt thessutom dagligen på mång ställe buden till måltids, hvilken godhet han dock måtteliga åtnjöt, viljande hellre hafva bannor för uteblifvande, än att för ofta sig infinna».

Prostinnan satt med sina döttrar i det tarfliga, men mycket rena och snygga hvardagsrummet, då prostén Neogard kom hem. Den älskvärda kvinnan såg, att prostens uppsyn var mycket allvarsam

— Hvad är det i vägen, käre, värderade gäst?
— frågade hon. Har ni fått onda tidender månne?

— Ja, svarade Neogard — det kan ej annat än gräma mig, när jag får höra, hur muskoviterna ännu en gång härjat i mitt hemland. Visserligen har Herren nådeligen bevarat de mina, men flere af mina kära socknebor hafva råkat dem i händerna och, skam tillsägandes, till största delen kvinfolk.

— De arma! — utbrast prostinnan med uppriktigt deltagande. Kan man göra något för dem?

— Det är just detta jag grubblar på. Nyss har jag besökt en fången landsman, hvars trolofvade blifvit bortförd på den muskovitiska flottan. Jag känner henne. Vår Herre har gifvit henne stor skönhet, och mitt hjerta snöres samman vid tanken på, hvad som kan vänta henne.

De båda prostdöttrarne instämde i beklagandet. Neogard frågade om hans gode vän Pegou var hemma, och fick till svar, att han befann sig uppe på sin kammare vid sina studier.

— Då går jag att träffa honom — sade Neogard. Uppe hos sin embetsbroder talade prostén om,

hvad han fått höra af Bengt Örn. Pegou be-
tänkte sig några ögonblick.

— Jag tror, att det är ett godt förslag att vi
anförtro oss åt Wladimiroff — sade han; hos honom
finnes intet svekligt.

Men det var ingalunda så lätt att i en hand-
vändning få fatt i kapten Wladimiroff. Icke var
han till finnandes hemma, icke heller ombord på sitt
fartyg, och de båda presterna fingo under hela dagen
tåla sig med att sitta med armarna i kors. Prosten
Neogards utskickade kommo åter, utan att hafva
sport något de heller, och det syntes sålunda föga
hoppfullt, att man skulle lyckas i sina mennisko-
vänliga sträfvanden.

Följande dag medförde dock bättre lycka. När
prosten Neogard ganska nedslagen vandrade utåt
hamnbefästningarna för att ånyo besöka Bengt Örn,
mötte han helt oväntadt den muskovitiske örlogs-
kaptenen.

— Det var ett godt sammanträffande — sade
prosten. Jag och min vän Pegou hafva med ängslan
sökt eder under hela gårdagen. Ni kan bestämdt
hjälpa mig i en bedröflig sak. Genom eder har jag
kommit på spåren en fången landsman, Bengt Örn,
eder motståndare. Jag besökte honom i hans fängel-
se, och fick der till min bedröfvelse höra, att flere
gotländska kvinnor äro bland edert krigsbyte. Sär-
skildt en ligger honom om hjertat. Det är hans
trolofvade. Hon har blifvit ilandförd här, jag har
alltför goda skäl att antaga det. Den stackars flickan
har i sin förtviflan sökt beröfva sig lifvet genom
att störta sig i vattnet. Man har berättat mig det.

— Jag vet — sade kapten Wladimiroff allvar-
ligt, och jag har sedan vi kommit i land känt mig

öfvertygad om, att flickan var den kække kaparens trolofvade.

— Hvad, ni tyckes sålunda känna något om henne?

— Förvisso. Jag förde sjelf öfver henne med mitt fartyg.

Prosten Neogard såg häpen på honom.

— Ni... ni... på samma fartyg som Bengt Örn?

Muskoviten nickade bifallande, och prosten Neogard förvånades än mer. Hade Wladimiroff sålunda sjelf röfvat bort Majken?

Denne tycktes ana prostens tankar och fortfor.

— Ja, det förhåller sig verkligen såsom jag säger. Men jag har icke något annat finger med i spelet än att jag hyst den unga flickan och hennes väninna. Det var för en annans räkning. Jag medgifver, att det var allt annat än rätt gjordt och jag är i viss mån den andres medbrottsling. Men, ser ni, det lif vi föra, förvillar understundom våra rättsbegrepp, och kvinnorof äro ju någonting mycket vanligt i fejderna. Redan har jag emellertid ångrat, hvad jag gjort. Jag stod sjelf ombord och åsåg den förtviflade flickans tilltag. Då blygdes jag och lofvade mig sjelf att hvad jag kunde göra för hennes räddning, skulle jag icke underlåta. I går var jag ock sysselsatt med spaningar efter henne, men utan framgång. Jag sökte på alla krogar efter karlarne, som förde bort de båda unga kvinnorna, men de tyckas vara spårlöst försvunna.

— Men hvem är då den, som så ärelöst fört dem med sig hit? sporde prosten Neogard.

— En kosack, en rå och vällustig man, som icke så lätt låter slå sig på fingrarna. Skall något

göras, får det icke töfva. Men hur? Leta igenom hela staden kunna vi väl näppeligen. Om jag ändå hade fatt i Demidoffs hejdukar! Ni, herr prost, torde emellertid föga kunna uträtta, utan ni får lemna saken åt mig. Jag är skyldig att godtgöra hvad jag förut af obetänksamhet felat och det skulle innerligen glädja mig, om jag lyckades draga Demidoff vid näsan. Hvad som kan räknas oss till fördel är, att han antagligen icke har den aflägsnaste aning om att någon traktar efter hans vackra krigsbyte.

De båda männen skildes åt. Prosten Neogard ansåg det vid närmare eftertanke icke värdt att åter besöka Bengt Örn, då han icke kunde medföra någon hugnesam underrättelse, hvarför han sakta vandrade tillbaka hemåt, medan kapten Wladimiroff tog vägen nedåt hamnen, der det som vanligt var synnerligen lifligt.

XII

När kapten Demidoff och furir Alexei aflägsnat sig från sina fångar, stängde den gamla kvinnan, som de kallat Sara, mycket väl efter dem. Rummet, der de båda unga kvinnorna befunno sig, hade visserligen fönster utåt gatan, men det var tillbommat med massiva luckor, så att ljuset kom in från en liten, på alla sidor med mur omgifven gård.

Sara närmade sig sängen, der Majken låg.

— Så, min lilla pulla -- sade hon på bruten svenska -- hon snart vara kry och rask. Hon, min dufva der -- vände hon sig till Lisa Ingermansdotter, hvilken satt som frånvarande, halft vanmäktig -- min dufva skall hjälpa mig kläda af den vackra flickan.

Då Lisa förblef orörlig, tog gumman henne hårdt i armen och skrek:

— Nå, höra hon intel! Stig opp och hjälp mig. Kläda ni af henne, medan jag gå efter kläder.

Sara aflägsnade sig in i andra rummet. Majken hade i detta ögonblick återfått medvetandet och hennes irrande ögon följde den gamla, föllo sedan på Lisa, som mödosamt reste sig och gick till sin väninna och tog hennes hand. Den kraftiga, modiga Majken Elisadotter tycktes vara alldeles tillintetgjord. Hon öppnade icke sina läppar, hennes ögon hade ett slött uttryck och det var som hade hon icke kunnat uthärda Lisas sorgsna blick, ty hon vände bort ansigtet och drog en djup suck. Så skakades hela hennes kropp såsom i frossbrytningar. Lisa kände gråten stocka sig i halsen. Hade nu Majken ock förlorat modet, då var det ute med dem båda. Hennes viljekraft hade hittills uppehållit den vekare och svagare Lisa.

Den anskrämmeliga gumman Sara kom åter med några gamla klädespaltor. Föga påminde de sannerligen om en prinsessas drägt.

— Se så, du flicka, kläda nu af henne.

-- Majken -- sade Lisa sakta -- orkar du stiga upp? Du kan inte längre ligga i de våta kläderna. Du blir sjuk.

— Låt mig vara -- svarade Majken -- jag

önskar ingenting mera nu än att blifva lemnad i fred.

Men nu blef Sara vred.

— Dumheter — skrek hon. Upp med dig och gör som jag säger. Det skulle stå mig dyrt, om du fick göra som du ville och blef sjuk och kanske dog. Nej, du min dufva, nu lyder du bara.

Och hon tog Majken i armen och reste henne upp.

— Se så, af med allt det våta nu och det kvickt.

Och Majken fogade sig verkligen. Hon tycktes alldeles hafva förlorat kraften att vilja någonting sjelf. Likgiltighet för allt hade bemäktigat sig henne. Hon kände sig dödstrött, hon kunde knappast hålla sig upprätt, och det kostade henne stor möda att med Lisas hjälp få på sig de torra kläderna, som alldeles icke passade henne.

— Å — sade Sara — nu är du ju riktigt fin! Röd kjol och grönt lifstykke. Så skall det vara. Jo jo, kaptenen skall allt göra stora ögon. Men nu skola ni ha något till lifs, mina barn. Här komma ni att må som perlor i guld.

Åter försvann hon och blef borta ganska länge. Majken föll maktlös tillbaka i den fuktiga bädden. Lisa föll på knä bredvid och började gråta helt stilla. Majken lade sin hand på hennes hufvud.

— Gråt icke Lisa — bad hon.

— Kan jag väl annat — svarade väninnan snyftande. Ack, mitt hopp var dock icke alldeles ute så länge du var såsom du brukat, men nu . . . nu när du är sjuk, hvad skall jag då taga mig till?

Majken hade intet att svara. Hennes tankar arbetade, men hon fick ingen hållpunkt för dem. Hon ville skaka af sig sin mattighet, men det var

omöjligt. Det var tillbakalaget som kom efter den föregående tidens fasansfulla händelser. Ehuru stark till sin natur, var hon dock kvinna, och nu var det slut med hela hennes hittills samlade kraft.

När Sara kom med en skål rykande soppa, som luktade starkt af lök, vände hon sig med vämjelse ifrån den och förmådde ej röra maten. Efter en kort stund föll hon i en dvallik slummer, hennes kinder begynte antaga purpurfärg, hennes barm häfdes i vågor och läpparne mumlade osammanhängande ord. Då förstod Lisa, att väninnan fattats af febern.

Dagen förgick. Lisa satt vid den sjukas sida. Hon torkade svetten från hennes brämmande panna, sökte fukta hennes läppar. Den gamla kvinnan kom in då och då och syntes ganska orolig.

Mot aftonen öppnades dörren och kaptén Demidoff inträdde; han var insvept i en stor kappa, tydligen för att vara oigenkänlig. Lisa spratt upp och drog sig tillbaka. Sara följde kosacken, som med rynkade ögonbryn iakttog den sjuka.

— Ja, ers nåd — sade judinnan till honom — jag kan sannerligen icke hjälpa det. Hon har väl förkyllt sig. Men hon är ung och stark och hon skall nog snart komma sig igen. Ers nåd får ha litet tålmod. Men icke bör ni skieka bort den andra. Hon behöfs så väl här nu. Det kanske skulle blifva värre med henne, om hon nu lemna-des ensam. Alexei var här för en stund sedan och ville hämta den andra, men jag körde i väg honom. Gjorde jag inte rätt, ers nåd?

Demidoff svarade ingenting. Han gick närmare den sjuka och betraktade henne. Hon låg med stirrande medvetlösa ögon, hennes läppar mumlade

ohörbara ord, den ohöjda barmen häfdes häftigt, hennes händer gingo nervöst fram och tillbaka öfver täcket.

Kosacken var vred. Att nu detta skulle hända, när han äntligen fått den vackra gotländskan dit han ville hafva henne, utan att någon obehörig hade en aning derom! Kanske hon skulle ligga och dö till på köpet! Han ångrade att han varit nog dum att icke redan hafva gjort slag i saken och kväst henne. Det var då ett förbåldt krängel med den der argsinta tösen. Aldrig hade han varit utsatt för något dylikt!

Kaptenen stannade en stund utan att säga något. Det hade redan blifvit ganska mörkt innan han aflägsnade sig.

Åter var Lisa ensam med den febersjuka, hvars yrsel tilltog. Hon började blifva våldsamt. Gång på gång ville hon rusa upp, och den arma Lisa måste riktigt brottas med henne för att hålla henne kvar. Den gamla judinnan tycktes vara försvunnen. Lisa ropade på henne, bultade på dörren in till den andra kammaren, men ingen svarade. Det var förfärligt! Hon tänkte på den långa natten som förestod. Då Majken några ögonblick var lugn, kastade hon sig ned på knä och bad under brännande tårar om den högstes bistånd. Hade han då alldeles öfvergifvit dem? Men hon måste skynda upp. Den sjukas våldsamheter begynte på nytt.

En sådan natt hade Lisa Ingermansdotter icke upplefvat förr, icke ens under det hon satt fången i fiskarboden vid Herrvik. Inne i den lilla kammaren, som upplystes af ett talgljus, Majkens osammanhängande bullrande feberfantasier, ute i gränden som lopp förbi huset, skrålande druckna menniskor

som stälde till slagsmål, skreko, gäfvu upp riktiga nödrop. Lisa tyckte mången gång, att de voro på väg in i huset och hon väntade nästan att dörren skulle braka in, när någon föll med en duns emot den. Men porten var stark och väl låst var den också.

Fram emot morgonen blef Majken lugnare. Hon hade tröttat ut sig under sina våldsamerheter. Hon slumrande in med korta, häftiga andetag och Lisa, som nu fick en stunds ro, sjönk, öfvervældigad af matthet, ned på bara golfvet bredvid väninnans bädd och föll i sömn också hon. Efter en stund tassade Sara in i rummet, men då hon såg att »hennes dufvor» sofvo lugnt och godt, gick hon sin väg igen. Hvad var det hon hade sagt åt kaptenen? Att det icke var någon fara med flickan. Jo jo, hon visste nog, att det bara behöfdes tid. Men karlarne voro nu en gång så ifriga af sig. Sannerligen var icke den här flickan den vackraste af alla, det var nästan så man kunde tycka synd om henne, derest icke kaptenen betalade så bra för de tjenster hon gjorde honom. Det var ändå en lycka för henne, den fattiga enkan, att ha att göra med rikt och frikostigt folk. Och Demidoff var ej den som knusslade.

— Ja, sof ni, mina små dufvor — mumlade hon — ni få nog vaka sedan, tänker jag.

XIII.

Bengt Örn väntade med otålighet, att prosten Neogard ånyo skulle besöka honom. Hade han lyckats spåra Majken? — det var den tanke som oupphörligen sysselsatte den fångne kaparkaptenen. Men dygnet gick, utan att den vördige prosten hördes af. Bengt Örn tydde detta som ett dåligt tecken och det bragte honom nästan utom sig. Skulle det då aldrig taga ett slut detta elände — på ett eller annat sätt — blott det fick ett slut! När nyckeln vreds om i celldörren, reste han sig med väntan i blicken, men det var ständigt inga andra än hans fångvaktare, som kommo för att fodra honom, som ett vanligt djur, tänkte kaparkaptenen.

Prosten Neogard var dock ingalunda överksam. Så gerna han än hade velat direkt deltaga i spänningen efter kvinnorna, insåg han att han härvidlag kunde föga uträtta, hvadan han lemnade denna sak åt kapten Wladimiroff. Sjelf egnade han sig åt Bengt Örn's och hans mäns sak. Icke trodde han, att han skulle kunna utverka deras befrielse, men han ville åtminstone försöka att göra deras straff så lindrigt som möjligt.

Den gamle svenske presten var ingalunda obekant med guvernören i staden. Prosten Pegou,

hvilken åtujöt stort anseende hos de muskovitiska myndigheterna, på grund deraf att han, såsom hans fridsamma sinne bjöd honom, sökte att jämna ut kantigheterna mellan segrare och besegrade, hade mer än en gång tagit sin gäst i följe vid sina besök hos Revals högste styresman. På sin väns inrådan begaf sig prosten Neogard till guvernören, hvilken residerade i den slottslika bygnad, hvilken låg på en höjd, synlig öfver hela staden.

Slottet var på den sida, som vette från hafvet, begränsadt af en skuggig park. Den gamle prosten tog vägen dit. Han ville der i lugn och ro öfverväga, hur han skulle på bästa sätt kunna framföra sitt ärende.

Klumpiga bänkar här och der mellan trädens stammar erbjödo en hviloplats. Prosten Neogard tog plats på en af dem, som lågo i parkens yttersta kant. Dagen var klar och varm. Fåglarne sjöngo i trädkronorna och solen glittrade in genom löfverket.

Som prosten satt der i sina tankar, kommo tvänne män gående. Neogard kände redan på afstånd igen guvernörens ståtliga gestalt, men den lille svartmuskige herre, han hade i sitt sällskap, var honom obekant. Han reste sig och bugade sig djupt för guvernören, som ett ögonblick icke tycktes känna igen honom, men synbarligen genast erinrande sig hvem den silfverhårige gubben var, sade han:

— Å, herr prost, ni söker skugga i min park? Vare det eder väl unnadt.

— Ers nåd — svarade prosten — icke utan afsigt har jag kommit hit till eder. Jag hade nämligen tänkt utbedja mig den ynnesten af ett samtal, men tillfället är kanske icke lämpligt —

tillade han med en blick på den obekante herrn, hvilken icke var någon annan än furst Teodor Apraxin.

Governören var synbarligen vid godt lynne i dag. Han upptog mycket nådigt prosten Neogards framställning och sade skämtsamt till sin följeslagare:

— Denne vördnadsvärde andlige är en son af det land, der ni skurit edra senaste lagrar, min furste.

Amiralen höjde sina små ögon mot Neogard, som med förvåning hörde, att han hade framför sig befälhafvaren öfver den nyss från Gotland återkomna flottan, såsom han lätt kunde förstå. Det a ingaf honom tanken att djerft framföra sitt ärende genast. Sannolikt berodde dess lyckliga utgång icke minst på amiral Apraxin. Visserligen ingaf denne icke synnerligen stort förtroende, men kanske utseendet kunde bedraga. Prosten Neogard var okunnig om alla de nedrigheter, som med furstens goda minne bedrifvits i kyrkoherdens egna socknar.

— Ers nåd — sade han alltså — efter som jag hör, att jag har den äran att befinna mig framför amiralen furst Apraxin, djerfves jag utan dröjsmål meddela hvad jag har på hjertat. Det gäller några af mina landsmän, hvilka som fångar hitkommit på flottan.

— Aha — sade fursten — kapareföljet kanske? Nå, det är i godt förvar, tänker jag. Ni kanske icke förstår, hvad det vill säga att de tillfångatagits under bedrifvande af sjöröfveri?

— Det är ett styggt namn, ers höga nåde, som jag icke vill gifva de i frågavarande personernas yrke. De utöfva det med sin konungs samtycke och på hans gifna lofven.

— Ja ja — sade guvernören likasom medlande — hafva de bevisligen begått några plundringar, så lærer väl deras sak stå illa.

— Jag tror icke det, ers nåd.

— De försvarade sig vildt nog, när »Leoparden» angrep dem. De ströko ej ens flaggan på sitt sjunkande fartyg.

— Modiga karlar således — sade guvernören. Men hvad hade ni nu att andraga i fråga om de der sjörofvarne, såsom fursten behagar uttrycka sig?

— Ers nåd — sade prosten Neogard — änskönt jag vistas i fiendeland, har här visats mig en sådan välvilja, att jag måhända något glömt min ställning som fånge...

— Haha — skratta le guvernören — det är sant: ni är fånge. Min käre prost, det hade jag så när alldeles glömt jag också. Men det är det samma. Jag bjuder er på middag i morgon i alla fall jämte er mycket värderade värd. Dock, vi komma bort från hufvudsaken. Ni ville...

— Vördsamt anhåller jag hos ers nåd att ni täcktes något mildra fängelset för mina fångne landsmän. Jag har med befälhafvarens tillstånd besökt dem, och...

— Nå, det der behöfver ni ej besvära er med att tala om. Men är det icke något annat än att byta ut den ena cellen mot den andra, så förmodar jag att icke heller fursten här har något emot att så sker.

Amiral Apraxin ryckte på axlarne och gick sin väg, guvernörerne följde honom, sedan han först gifvit prosten Nogard löfte om att han skulle göra sig underrättad om den sak prosten andragit för

honom samt förnyat sin inbjudning, för hvilken Neogard värdsamt tackade.

Han hade dock sålunda utträttat något. Det var af vigt, att Bengt Örn's mod hölls uppe. Fans det något, som kunde nedslå det, så var det dessa ohyggliga fängelsehålor med deras stinkande, förpestade luft. Det fans exempel på fångar, som blifvit vansinniga efter ganska kort tids vistelse i dessa hålor. Sjelf hade ju prosten uthärdat en natt i en af dem, men hade sedan blifvit flyttad, till dess frihetens timme slog. Och han trodde förvisso, att den också skulle randas för Bengt Örn och dennes medfångar. Ty det var mera sällan fråga om ransakning och dom i dessa tider. Antingen gjordes processen mycket kort, såsom med träbensmannen Niklas Pistol, eller också kastades den fånge i en fängelsehåla, der han oftast fick försmäkta till döds på det ena eller andra sättet. Kunde man sålunda vinna något bättre vilkor för Bengt Örn, skulle nog med tiden hans öde taga en gynsamare vändning.

Men så var det detta med Majken Elisdotter och de öfriga kvinnorna.

Ehuru Demidoff och Wladimiroff voro goda bekanta, lefde de dock icke mycket tillsammans annat än när omständigheterna förde dem tillhopa. De voro af för olika natur. Sjöofficeren var en ärlig, rättfram man, medan kosacken var af en låg och njutningslysten karaktär. När nu den förre insett, att han låtit begagna sig till något mindre vackert, ville han godtgöra sitt fel, äfven om det komme att kosta honom obehag. Han var icke rädd för Demidoff, ehuru denne var en oförvägen sälle.

Kosacken hade blifvit vred på Wladimiroff för

hans senaste uppförande mot honom. Det kunde hafva gått illa med kvinnornas ilandförande på ljusa dagen, och Demidoff kände sig ganska ängslig till följd af den uppmärksamhet hela äfventyret ådragit sig af stora folkhopar. Men hvarje dag medförde under denna oroliga tid nya händelser och man glömde lätt det ena för det andra. Så gick det också här, och kosacken kunde snart nog känna sig lugn för att ingen obehörig skulle blanda sig i hans görande och låtande.

Kapten Wladimiroffs försök att få tag i kosackens hejdukar förblef utan resultat, så att han till sist uppgaf det. Han tänkte ett ögonblick på att söka upp Demidoff och på något listigt sätt få honom att prata bredvid munnen, men han visste att kosacken var misstänksam af sig och skulle vara det än mer nu, när en viss köld inträdt dem emellan. Han skulle lätt ha kunnat förderfva allt derigenom.

Så fick då sluppen leda honom. Han anlade en drägt, som ådrog honom så liten uppmärksamhet som möjligt, slängde öfver sig en kappa och flanerade gata upp och gata ned, när skymningen tidigt nog föll på i de trånga gränderna mellan höga stenhus.

På aftonen samma dag prosten Neogard haft sitt samtal med guvernören gick kapten Wladimiroff ifrån fästningsvallarne uppåt gamla staden, der de ruskigaste och eländigaste kyffen funnos. I ett hörn såg han genom skymningen en gammal kvinna stå samtalande med en smutsig och ruskig schackerjude. Detta var i och för sig alls ingenting ovanligt, ty judar af båda könen, både unga och gamla, fans det godt om i Reval. Icke heller hörde han hvad

de båda israeliterna — ty han antog att kvinnan ock var af den stammen — afhandlade, men då kvinnan i detsamma skildes från schackraren och långsamt vandrade inåt staden, följde han henne, alldeles utan skäl, lika gerna som han tog någon annan väg. Men denna gång hade Wladimiroff tur. ty kvinnan han följde var ingen annan än Sara.

Den gamla judinnan fann ingenting besynnerligt i att en karl hade samma väg som hon, men då hon märkte att någon tycktes följa henne, vek hon om en stund in i en mycket trång gränd. Hon hade lärt sig att det var bättre att vara för mycket än för litet vaksam.

Wladimiroff, som rätt väl kände till stadsdelen, visste att gränden fortsatte genom en öppning i muren utanför staden och som han tyckte sig icke ha anledning att drifva dit ut, fortsatte han ensam några kvarter framåt, hvarpå han vände om för att taga återvägen en längre ned belägen gata. Men just i detsamma han vände sig, tyckte han sig bestämdt skynta samma gamla kvinna som nyss. Hon måste sålunda också hon hafva vändt och nu följt efter honom. Som deras vägar korsades, vek hon af ännu en gång, och nu såg Wladimiroff, att hon försvann inne i ett hus vid yttersta ändan af den ifrågavarande trånga gatan. Han visste att han befann sig midt uppe i judekvarteren. De hade ej bästa rykte om sig. Tjufvar och dylika individer hade här gerna sitt tillhåll. Det var icke så ovanligt, att främlingar eller enfaldiga menniskor lockades hit och rånades. Emellertid vek också Wladimiroff af och gick ned gränden, der kvinnan försvunnit.

Husen här voro icke höga i allmänhet; endast

ett och annat sträckte sin trappgafvel något ansenligare i höjden. De lågo för det mesta med kortsidan åt gränden. Ingångsporten befann sig vanligen i ett mer eller mindre fallfärdigt plank.

Det var ganska lätt att alldeles ohörd vandra här, ty någon stenläggning besvärade icke dessa gränder. Wladimiroff såg sig uppmärksamt åt båda sidor, men märkte ingenting ovanligt. Den ena kåken var tämligen lik den andra. Inne från gårdarne hördes barnskrik och snattrande käringtungor, trasiga svarthårade ungar korsade ibland springande Wladimiroffs väg.

Nej, här hade han bestämdt ingenting att göra och han stod i begrepp att begifva sig bort, då hans öra träffades af en skrikande röst, som trängde ut genom ett med tillskrufvade luckor försedt fönster:

— Hvad för slag? Vill du ej äta nu heller, din vackra markatta! Tror du jag vill ha skulden för att du svälter dig ihjäl!

Och han hörde en matt röst svara något som han ej kunde urskilja, hvarpå den skarpa stämman vidblef att gråla:

— Ja ja, vi få se, när hans nåd kommer, hvad han säger. Ni skall nog bli tvingad till annat än att äta rar löksoppa då. Det vore bäst att ni så godt först som sist toge ert förnuft tillfånga, ty af den der halsstarrigheten kommer intet godt.

Wladimiroff lyssnade uppmärksamt. Hans tankar hade nu så länge varit koncentrerade på ett visst mål, att han gerna såg det uppnådt vid hvarje något egendomliga omständighet, som mötte honom. Derför sade han sig nu också sjelf, att »de båda dufvorna» icke gerna kunde vara några andra än dem han sökte. Slumpen hade sålunda ledt honom

rätt. Men i nästa ägonblick kom det nykrare tviflet. Det var ju egentligen ingenting ovanligt i att en gammal gumma skrånade och bannades, kanske på sina egna döttrar. Men så var det uttrycket »att hans nåd skulle komma», som icke ville låta förklara sig så lätt, och hur han nu tänkte och funderade, beslöt han i alla händelser att taga bättre reda på hvad som försiggick bakom de stängda luckorna. Men hur skulle det gå till?

Han fick en idé. Han skulle spela drucken. Det var ingenting ovanligt att druckna personer uppehöll sig i dessa kvarter, särskildt så här på aftonen. Sagdt och gjordt. Utan att vidare betänka sig, började han dundra på fönsterluckorna. Han hörde ett rop af förskräckelse der inifrån och så ett snäsigt »tig». Wladimiroff gick på och bultade och skrek med skroffig röst:

— Öppna der, säger jag, hör ni inte att jag vill in. Han gick till porten och började ruska i den. Det bullrade, så att man i grannskapet begynte se ut genom fönstren, undrande hvad som var å färde. Wladimiroff hade ögonen öppna för att, om så behöfdes, kunna draga sig tillbaka i rätta ögonblicket. Slutligen hörde han den gälla stämman innanför porten.

— Hvem är det? Hvad vill ni? Gå er väg annars skall jag . . .

— Åhå, mutter lilla, inte så häftigt. Krångla bara inte. Jag skulle vilja helsa på dufvorna ni har derinne.

— Jag har inga dufvor, ni oförskämde.

— Jo, bevars, de der som tillhöra hans nåd, och jag kommer å hans vägnar.

— Hans nåd! Nej, ni ljuger. Hans nåd skickar minsann ingen hit.

— Om han skulle göra det ändå! Alexei, furiren, till exempel.

Nu blef gumman innanför porten tydligen riktigt vred.

— Att ni inte vet skäms, ni fyllbult! Tror ni inte att jag känner Alexeis röst... nej... det vill säga... jag känner honom inte alls. Hvad pratar ni om Alexei!

Men Wladimiroff hade fått höra mer än han hoppats. Alexei var tydligen en bekant person här. Då voro nog också de båda »dufvorna» dem han sökte. Intet tvifvel derom. Slumpen hade verkligen gynnat honom. Ännu några ögonblick förblef han kvar utanför porten, ackorderande med gumman för att hon icke skulle draga några misstankar om spioneri, hvarpå han aflägsnade sig med raglande gång, sedan han lofvat att han skulle klaga för furiren.

Men snabba steg skyndade han till prosten Pegou.

— Jag tror att jag har lyckats — sade han, när han kommit upp på dennes studerkammare, der de båda presterna befunno sig. De äro inhysta i ett näste i judekvarteren, de båda kvinnorna. Och han berättade hur han lyckats upptäcka dem, som han säkert förmodade. Prosten Neogard blef genast ifrig.

— Vi måste så snart som möjligt, helst genast, taga dem bort från det lastens näste, der de försmäkta — sade han. Hvarje timme, som går, kan blifva ödesdiger. Men hur skola vi klokast bära oss åt?

— Ja, det blir väl ingen annan råd än att

bruka våld — sade Wladimiroff. Gatuuppräden äro här ingenting ovanligt; det skall icke väcka synnerlig uppmärksamhet, om vi bryta oss in i huset och bortföra de båda flickorna. Men vi få bereda oss på en dust med Demidoff, om det vill sig illa. Dock, därför är icke värdt att tveka. Hvad är klockan? Tio. Nå, ni vördige herrar behöfva icke röra er från edra bekväma stolar. Jag skall styra om den här saken. Jag kan icke neka att den roar mig, och glädja mig skulle det uppriktigt, om jag komme tids nog.

Prosten Neogard tackade hjertligt den kække kaptenen, och prosten Pegou sade honom, att naturligtvis skulle han genast föra de båda flickorna till hans hus, om han, såsom prosten hoppades med Guds hjälp, lyckades befria dem.

Kapten Wladimiroff visste, hvarthän han skulle vända sig för att få hjälp till sitt lilla natliga äfventyr. Han behöfde fyra beslutsamma karlar, och han sökte genast upp dem på en krog, der dylika alltid stodo att finna för den som blott ville betala. Det var ruskiga figurer.

— Det kan måhända bli allvarsamt -- sade kaptenen, när han fått dem i enrum och trakterat dem med bränvin — men jag litar på er, att ni ej springa er väg.

— Kommer aldrig på fråga, ers nåd — sade en af karlarne — så länge jag kan handtera den här, lägger jag ej benen på ryggen. Och han visade en skarpslipad dolk. Den andra tycktes vara af samma mening.

Som Wladimiroff ej ansåg klokt att de tillsammans begåfvo sig till ort och ställe, befalde han

karlarne att på skilda vägar så fort som möjligt skynda till den gränd i judekvarteret, som han nämde för dem.

— Känner till hålet — sade den, som visat dolken -- var der för ett par dagar sedan. Det skulle vara lustigt, om det gälde samma töser!

— Jaså, var du en af dem, som förde kvinnorna från »Leoparden»? frågade Wladimiroff.

Karlen såg litet misstänksam ut, men som han redan röjt sig, ansåg han det tydligen icke värdt att svänga sig utan fortfor.:

— Nå, efter som det slapp ur mig, så är det väl så. Den saken får ers nåd göra upp med den andra hans nåd; vi arbeta bara för betalning, eller hur gossar?

De öfriga instämde. Och så bar det af upp genom till den mörka gränden, till Saras bostad.

Gumman hade varit i mycket dåligt humör, när hon kom in efter samtalet med Wladimiroff. Hon kunde ej blifva riktigt klok på, hur det hängde tillsammans. Det hade tydligtvis varit någon som hade reda på sig. Väl var det att kapten Demidoff skulle komma senare på kvällen, så kunde han försöka reda ut det. Majken hade icke rört maten. Det såg verkligen ut, som ville hon svälta ihjäl sig. Och gumman bannade och väsnades. Den sjuka -- ty Majken var nu ytterst svag och matt efter sina feberanfall -- tycktes knappt höra hvad som sades. Ej heller Lisa svarade något, trots det att den förargade Sara nöp henne duktigt i armarne.

Så blefvo de lemnade ensamma. Allt var tyst omkring dem. Lisa satt vid väninnns sida med hennes hand i sin. Plötsligt foro de båda upp vid

ett häftigt dunkande på porten och de hörde röster af flere personer utanför.

Sara, som redan somnat, under det hon väntade på Demidoff, skyndade brummande ut.

— Hvad är det för spektakel igen! skrek hon. Är det du, din fyllbult, som nyss var här? Packa dig i väg bara.

— Öppna! skrek en af karlarne. Vi ha något otalt med dig, gamla judemamma.

— Drag dit pepparn växer, du oförskämde glop! — väsnades gumman. Skall man ej få vara i fred midt i natten.

Men på Wladimiroffs befallning hade en af hans hejdukar klifvit upp på den andres axlar och just som gumman Sara som bäst höll på att öfverösa de utanför varande med skällsord, hoppade karlen ned bakom henne från planket in på gården. I nästa ögonblick hade han slängt undan Sara, som började skrika allt hvad hon förmådde. Men nu öppnades porten och in stormade de öfriga.

— Håll munnen, käring — sade Wladimiroff — och till yttermera visso satte han handen för hennes gaporgan och höll henne fångslad, medan karlarne skyndade in i huset.

Saras rop hade väckt upp folket omkring. De började komma ut gå gatan. Hvad stod på, var det mord och rån?

— Skynda på! — skrek Wladimiroff.

Majken reste sig upp ur sängen vid de främmande karlarnes inträde.

— Min Gud! — är det ej slut än — sade hon matt till Lisa, som stod likasom förstenad. Karlarne pratade sitt obegripliga språk, som skrämde

upp dem ännu mera. Icke anade de, att dessa ruskiga gestalter kommo på vänners vägnar.

Men här var icke tid till långa underhandlingar. Lätt som hon hade varit en fjäder, grep en af männen Lisa Ingermansdotter, en annan tog fatt på Majken. Men då han såg, att hon var afklädd, lade han ned henne ett ögonblick, svepte täcket kring henne, hvarpå han skyndade ut, han också.

Folkhopan utanför hade emellertid ansenligt ökats. Ännu stodo Wladimiroff och hans karlar innanför porten. Det lät som folket var fientligt sinnadt. Kanske skulle det blifva nödvändigt att slå sig igenom. Lyckligtvis var Wladimiroff klädd i pistoler.

Han gaf en kort befallning till karlarne, af hvilka en tog hand om Sara, som dock hann häfva upp ett skränande nödrop, innan hennes läppar åter pressades samman, hvarpå han beslutsamt gick ut på gatan.

— Ur vägen! — sade han till folket, som upptog grändens bredd. Men de rörde sig icke, höjde ett hotande mummel och någon gaf kaptenen ett försvarligt slag i ryggen.

— Jaså — skrek han — ni vill icke släppa mig fram.

— Ned med den bofven! — skrek någon i hopen.

— Ja, ned med bofvarne! — svarade andra. En af hans karlar kom till.

— Vi få rödja oss väg — sade denne, i det han drog sin knif.

— Ingen blodsutgjutelse, om den kan undvikas — hviskade kapten Wladimiroff, men sjelf drog han fram sin ena pistol.

— Ur vägen för sista gången, annars skjuter jag.

Då folkskaran fortfor att tränga på, lät han pistolen gå af öfver deras hufvuden.

Knallen af skottet hade den verkan att en del började springa in på gårdarne, skrikande och jämrande, som hade de blifvit träffade. Ännu ett skott och några väl riktade knytnäfs slag, och vägen var tämligen fri. Med kaptenen före sig skyndade genast de två, som buro de nästan medvetlösa kvinnorna, utför gränden. Sara, nu blifven fri, begynte skrika och väsnas.

— Efter de röfvarne, efter dem! De kvinno-skändarne. Hör ni, hjälp mig, jag blir olycklig. Slit dem ifrån de uslingarne!

Men ännu ett rop; »Se upp der, jag skjuter!» kom skocken att betänka sig. I samma ögonblick inträffade emellertid något oväntadt.

En ensam man kom skyndande från grändens mynning. Han röjde sig väg och kom flämtande fram till Sara, som stod utanför sin port och fortfarande skrek. Han grep henne i armen. Det var Demidoff.

— Ack ers nåd! — sade kvinnan jämmerligt, då hon kände igen hans röst. De äro borta, de uslingarne ha tagit dem! Jag kunde ej hjälpa det, de hotade att slå ihjäl mig!

— Satan! — röt Demidoff till. Följ mig några och jag betalar med guld. Följ mig! Var det denna väg?

I spetsen för ett halft dussin schackarjudar sprang han efter Wladimiroffs flyende folk. De som buro flickorna voro nu de första. Kaptenen och hans två karlar bildade eftertruppen. Det gäldé att hejda förföljarne. Och så fattade de stånd vid

hörnet af en liten gata, som skar den, derifrån de kommit. De hade ingen anning om, hvem som anförde hopen. Och det var så mörkt att det ej var godt att känna igen någon.

— Der äro del! — skrek kapten Demidoff. Wladimiroff kände igen hans röst och drog sig undan. Helst ville han icke blifva sedd. Men kosacken var ursinnig. Hvilken kunde ha vågat att gå honom i vägen? Han var iklädd uniform under slängkappan och hade dragit sin huggare, som han svängde framför sig.

Den artade sig till allmän strid. Några af judarne voro omkring Wladimiroff, som slog i högen med pistolkolfven. Demidoffs sabel träffade en af karlarne på armen.

— Djäfvulen tage dig! — röt denne, rusade på kosacken och i samma nu hade han begraft sin dolk i Demidoffs strupe. Med ett rosslande läte föll denne till marken. Då flydde judhopen hals öfver hufvud.

Wladimiroff hade icke tänkt att blod skulle behöfva flyta, men det hade nu en gång skett, och hvad som gjorts, kunde ej göras ogjort. Han gick fram till den fallne.

— Den är död, det kan ni lita på — sade karlen, som fått ett försvarligt hugg i venstra armen. Men hvad skulle han bråka för? Det är bäst, att vi ge oss af och söka hinna upp de andra.

Karlarne, som buro de båda flickorna, hade stannat, då de kommit ut ur det ruskiga kvarteret. Lisa hade de satt ned på trappan till en väldig gammal stenbyggnad. Hon darrade i hela kroppen, hon visste ej, hvad det var fråga om, men en stråle

af hopp om att det gälde räddning höll dock modet uppe på henne. Majken var vanmäktig.

Utän vidare äfventyr kommo de befriade och befriarne till prosten Pegous hus, der karlarne fingo sin rundliga betalning. Då Lisa till sist fick klart för sig, att hon och Majken voro räddade och i säkerhet, då hon såg prosten Neogard, hvilken hon väl kände, såg prostinnan Pegous och hennes dött-rars vänliga anleten, der de ömma kvinnorna egnade henne och den sanslösa Majken sin medlidsamma vård, då brast hon i konvulsivisk gråt. Öfvergången var så oväntad, räddningen hade kommit så i sista stund, att hon knappast kunde tro derpå. Men de vänliga anletena logo ju fortfarande mot henne. Det var icke någon dröm! Och när tårarne stillades, knäppte hon händerna och tackade innerligt Herren.

XIV.

I prosten Pegous hus vårdades de båda gotländskorna på det omsorgsfullaste. Majken hade en svår sjukdom att genomgå, men hennes starka natur segrade till sist. Dock dröjde det väl en månad, innan hon blef återstald.

Bengt Örn, som fortfarande sväfvat mellan

fruktan och hopp, blef en dag helt förvånad, när hans vaktare utan förklaring förde honom ur hans eländiga fängelse. Slog frihetens timme? Nej! Han fick vandra öfver den med vallar omgifna borggården in i ett dystert stenkastell, der han ånyo inspärrades, men icke mer i en förpestad håla. Han förundrade sig öfver detta ombyte, hvarpå han emellertid fick en förklaring vid prostens Neogards besök nästa dag. Den första fråga han riktade till den vördnadsvärde prosten, var dock ej härom.

— Majken? — sporde han ängsligt, då prosten inträdde till honom.

— Ja, i dag bringar jag dig glada tidender. Majken är räddad!

Den käcke sjömannen skälfde i alla leder vid denna underrättelse. Han kramade prostens hand, vände sig om och torkade bort en tår, som dallrade i hans öga. Så fick han veta hur allt gått till.

— Ja, jag visste — sade han — att den muskovitiske sjömannen hade hjertat på rätta stället. Om jag någonsin blefve i tillfälle att tacka honom. Men den, som röfvade bort Majken...

— Han är död — afbröt prosten allvarligt. Inga hämdkåuslor mera, Bengt Örn.

— Nej, ni har rätt, herr prost. Jag bör vara tacksam af hela mitt hjerta mot Gud och eder alla. Men...

— Ni tänker på er sjelf, min käre Bengt? Ja det är icke underligt. Ni skall dock ha tålmod endast; hvem vet, om det icke till slut skall lyckas att bereda både er och edra män friheten.

Prosten Neogard tackade ödmjukt guvernören för hans välvilja mot den fångne Bengt Örn, och efter middagsmåltiden blef han i tillfälle att allvar-

ligt tala med honom om både sin och de öfrigas fångenskap.

— Jag skall göra, hvad jag kan — sade den välvillige mannen — men lofva något kan jag icke.

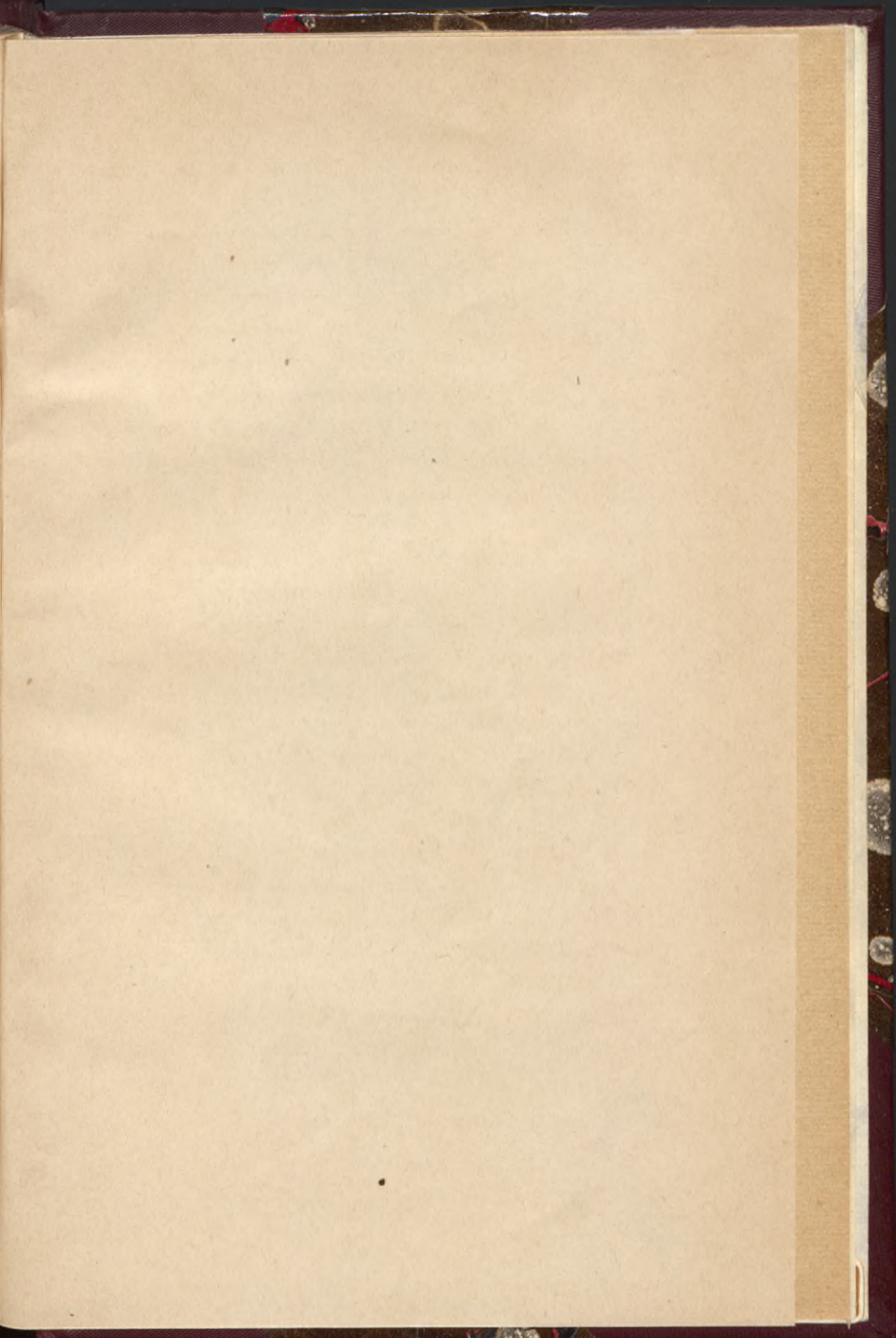
Men äntligen slog frihetens timme. Prosten Neogard blef i slutet af Oktober månad frigifven jämte sina fyra följeslagare, Bengt Örn och hans män. Den kække kaparkaptenen, som under den långa fängelsetiden icke fått se Majken, men mottagit de kärligaste helsningar ifrån henne genom prosten Neogard, skyndade genast, följd af prosten, till den vänlige herr Pegous hus.

Återseendets fröjd vilja vi icke söka beskrifva. Der var tårar och lyckliga leenden om hvarandra.

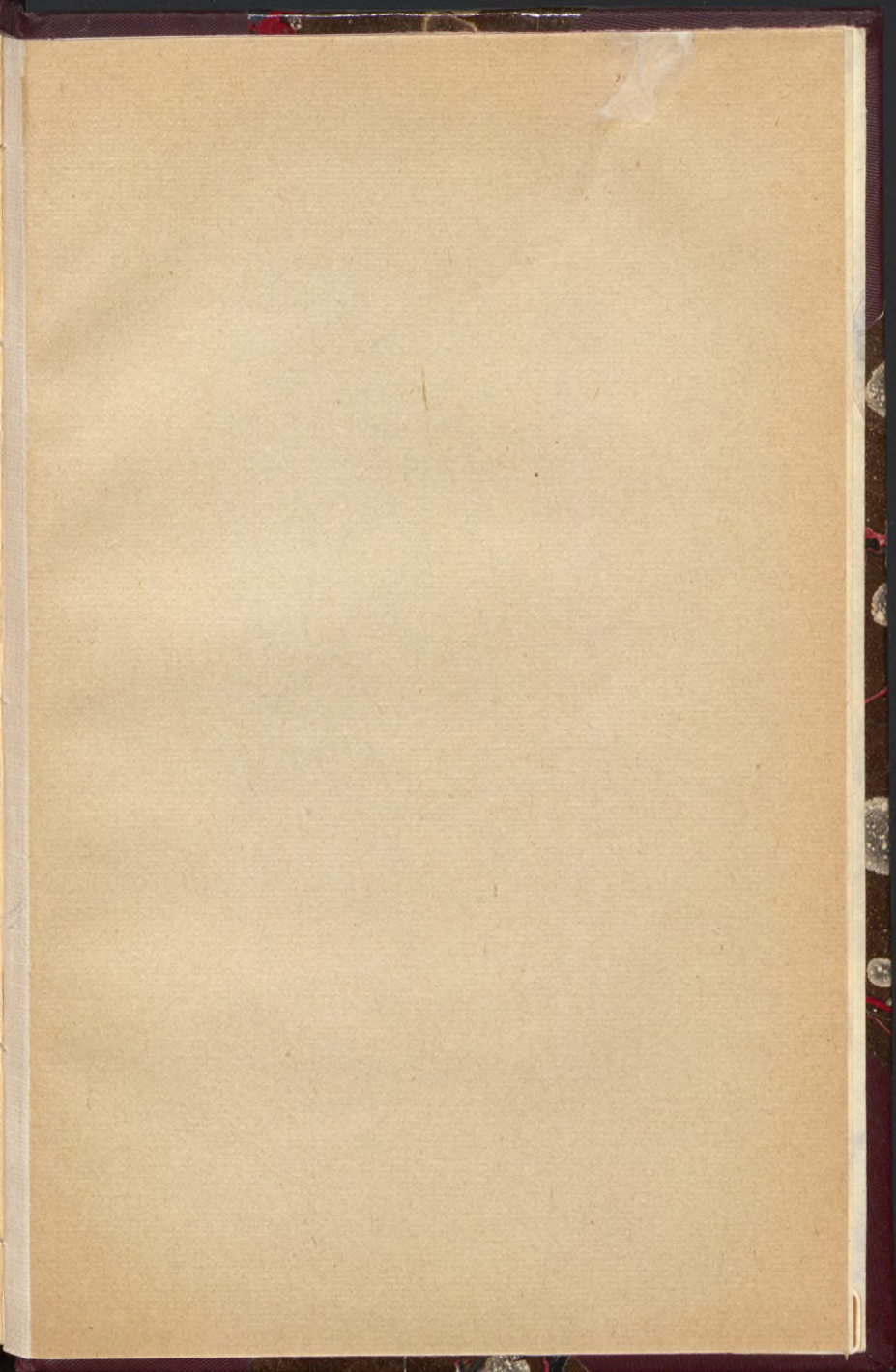
— Ja — sade prosten Neogard — Herren styrer underliga! Hur har han icke hållit sin skyddande hand öfver oss i alla faror och besvärligheter och vi må hoppas, att han i sin nåd ser till dem af våra fångna bröder och systrar, hvilka vi icke lyckats upptäcka och hvilkas öden äro oss obekanta. Och hvilken tack äro vi icke skyldiga dig, min käraste vän och värd, och din familj. Alltid skola vi hålla eder i tacksammaste hägkomst.

Den lilla gotländska skaran fick efter något besvär en jakt förhyrd, hvilken skulle föra dem öfver till hembygden. Hvilka faror och besvärligheter derunder mötte dem, hör icke till denna berättelse. De besegrade dem alla, och ur fiendehand och fiendeland kommo de till sist alla helbregda till fosterjorden.

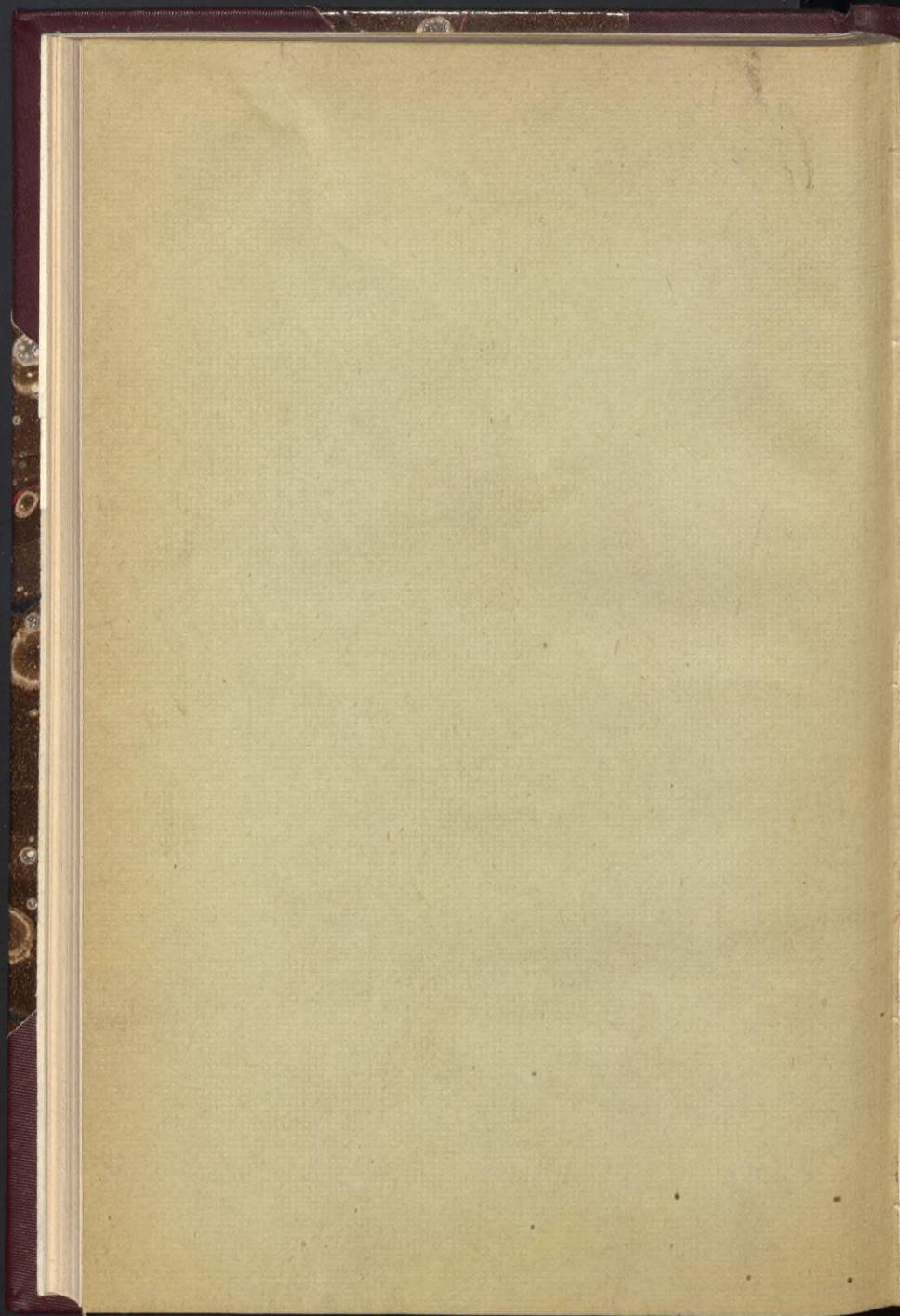

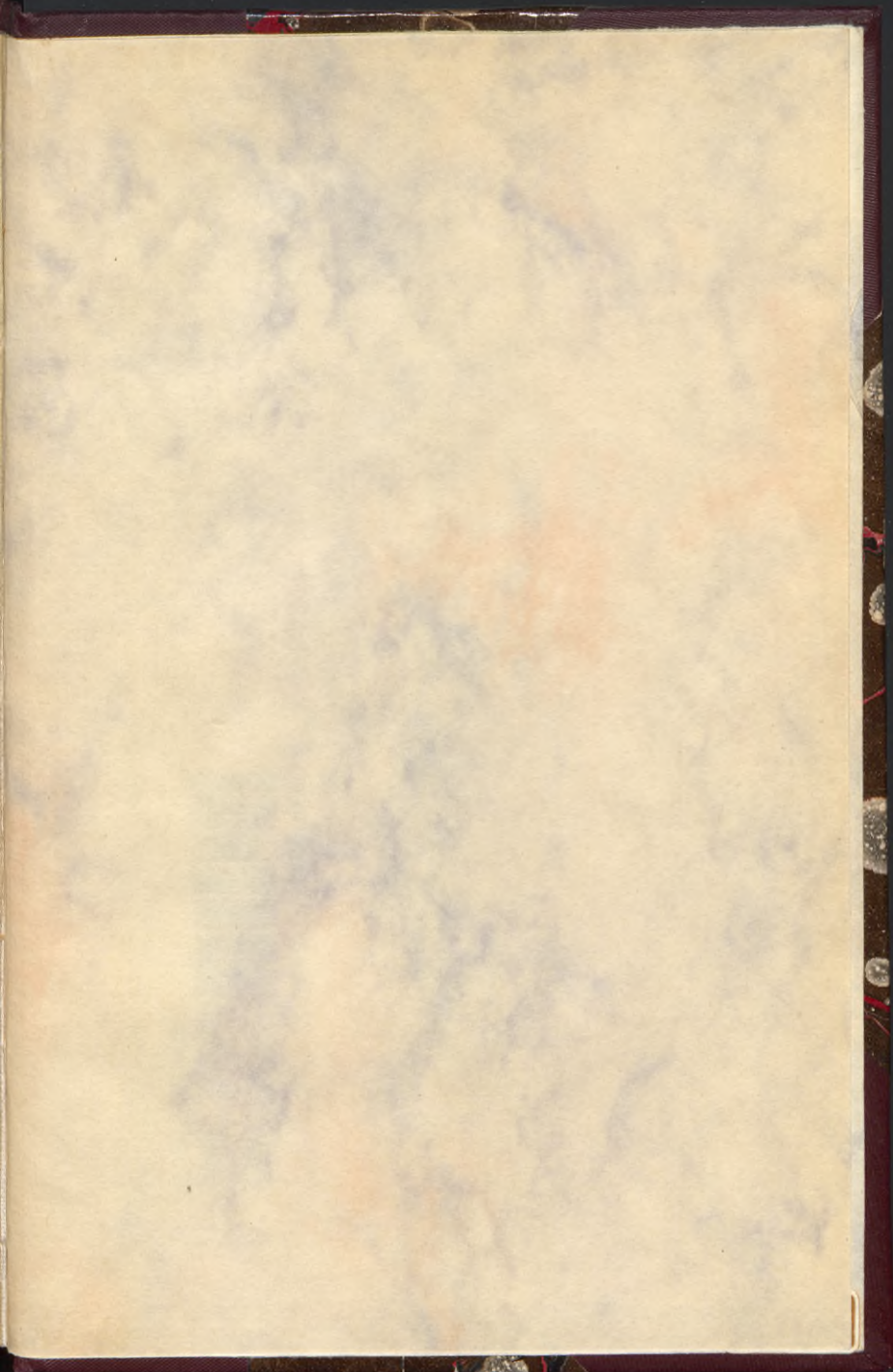

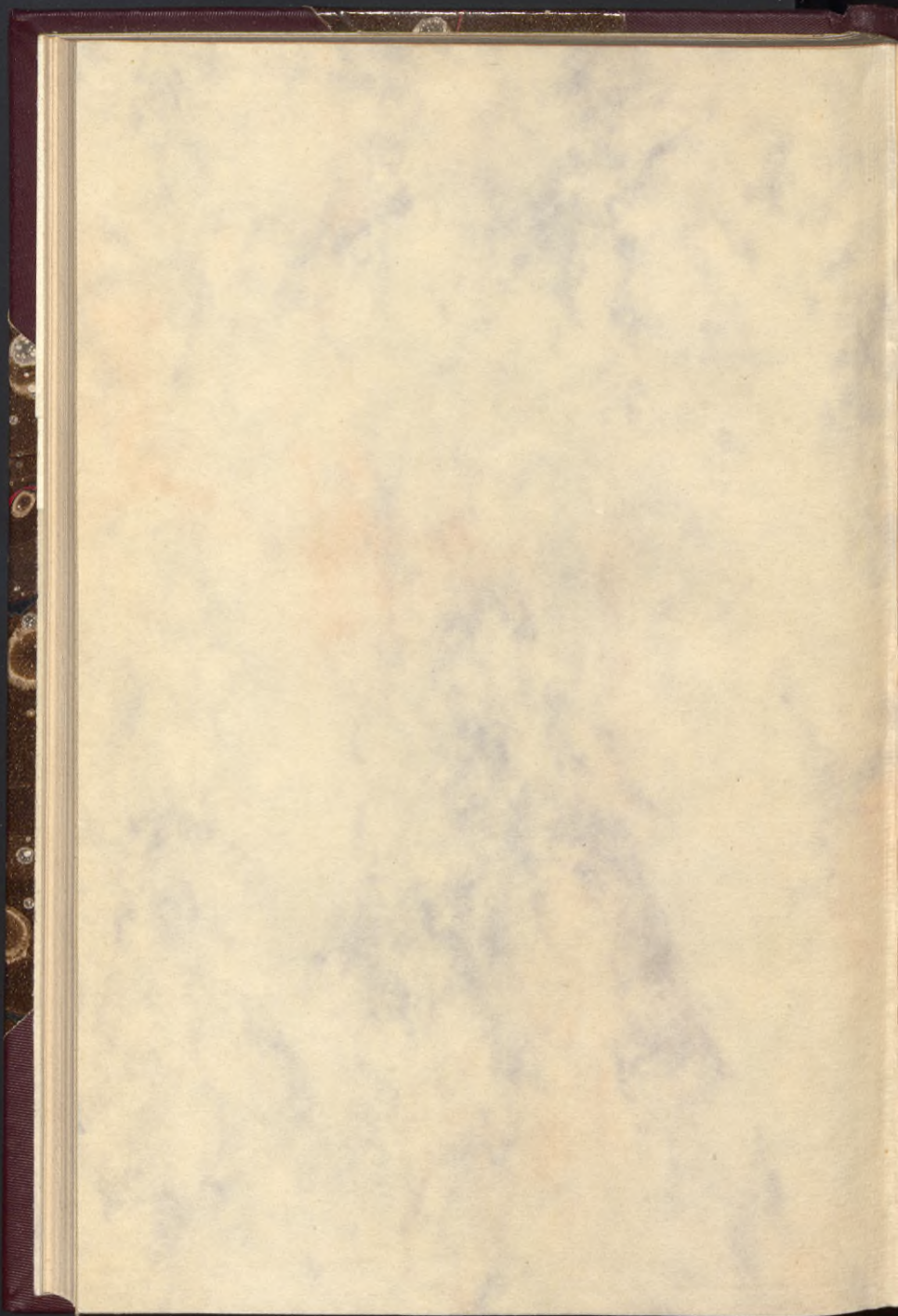
160
160
160

6000186844

Göteborgs universitetsbibliotek

1.80

JOHN JOHNSON
BOKBINDARE
GÖTEBORG

